

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
30 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.

Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCOUVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana
št. 10.850 za naro-
čnino in št. 10.849
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlja

Kaj prinaša moderno vojskovanje

Bilo je v letu 1914., ko se je na zahodnem evropskem bojišču po bitki pri Marci ustavila »dirka proti morju«. Bojišče je postalo ustaljeno, ker sta se oba nasprotnika zakopala v zemljo. Sledila je vojna, ki je bila pravo obleganje, in to medsebojno obleganje je trajalo štiri leta. V tedanji vojni se je nato razvijalo samo letalo, ki je postalo bombnik in imelo na sebi vedno več strojne. Počasi so proti letu 1918. letala nosila s seboj že bombe, ki so težke do 750 kg. V začetku je bilo letalo orožje druge vrste in je služilo samo za izvidniške polete. Toda v aprilu leta 1915. so na bojišču v Flandriji med Langemarkom in Biechotom prvič uporabili pline, nastopila je nova doba kemičnega vojskovanja. Plin je hotel prisiliti pehoto, da bi prišla na površino iz svojih jarkov, kajti strelske jarke je lahko razbijalo samo topništvo, in sicer z ogromnimi količinami streliva, kar je bilo vsekakor zelo drago. Tako so v letu 1917., in sicer aprila meseca, Nemci za napad pri Chemins des Dames porabili za obstreljevanje 5. in 6. armade 60.000 ton streliva, kar je veljalo 450 milijonov zlatih frankov. V avgustu 1917. so pri Verdunu in v ofenzivi v Champagni porabili 40.000 ton granat in je to tedaj veljalo 280 milijonov zlatih frankov.

Zato se je v tedanji svetovni vojni plinska vojna začela silno razvijati, in sicer je zlasti napredovalo izdelovanje solzljivih plinov in plinov, ki povzročajo bruhanje. Ko se je vojna v novembru leta 1918. končala, je bilo priprav na plinsko vojskovanje toliko, da je bilo na obeh straneh 80% vsega topništva že porabnega samo za to, da se izstreljuje iz njih plinske granate. Toda plinska maska je istočasno postajala uspešno orožje za obrambo pred plini. Protiplinska maska se je vedno bolj izpopolnjevala in vse obrabne odredbe imajo danes že zelo izpolnjen predpise za uporabljanje mask.

Kemična vojna je bila tista, ki je prejšnji svetovni vojni vtisnila največ izrazitosti. Plin se je moral kot oblak vleči nad ozemljem, kjer naj bi deloval, in rabiti so ga zlasti tedaj, kadar se je morala v nekaj dneh sprostiti ofenziva. Oblaki, polni plina, so lahko zajeli površino do 10, 20 in celo 35 km². Pline so nekateri proglasili za človečansko sredstvo vojskovanja, toda vendar je prevladalo mnenje, da je plin nečloveško sredstvo za vojskovanje in v letu 1925. je bil v Ženevi podpisan mednarodni dogovor, s katerim so vse države obvezale, da se tega sredstva za vojskovanje ne bodo več posluževale.

V dvajsetih letih po prvi svetovni vojni se je izpopolnilo načelo o totalnem vojskovanju. Začelo se je pisati in govoriti tudi o bliskoviti vojni. Vse to pa je povsod vplivalo tudi na notranji ustroj posameznih držav, ki so se vedno bolj morale pripravljati na presenečenja, ki jih lahko prinese razne vojaške poteze. Strategija je začela zagovarjati načelo kratke in silovite vojne, kajti na prebivalstvo največ vplivajo dobe, ki lahko rahljajo njegovo moralo in vojno razpoloženje. Zato se naj izloči »vojna v strelskih jarkih«, to je vojna medsebojnega obleganja. Zato se naj uporabi orožje, ki bo znalo izsiliti siloviti spopad in ga hitro zaključiti. Pri tem stremijo k novim načinom vojskovanja mora vojna vsekakor dobiti nov značaj in nov obseg. Dobiti mora tudi novo obliko. Začela se je velika doba motorizirane vojne. Prav tako se je začelo misliti na čisto novo uporabo avtomatizirane orožja. Istočasno pa je postalo letalo najpopolnejše vojaško sredstvo in vse je začel izdelovati najmodernejša vrsta bombnikov, lovcev in izvidniških letal. Istočasno se je začelo izpopolnjevati protiletalsko orožje. Tank je postal vedno bolj popoln in udaren ter prodoren. Istočasno je bil uveden nov rod vojske, to je letalska pehota — padalci, ki so morali biti zopet opremljeni z novim orožjem. Vse to izpopolnjevanje je dokazovalo, da se udarnost in uspeh novih prodorov do doseže z novim orožjem, ki ni — plin. Ta novi in hitri način vojskovanja z najbolj izpopolnjenimi dosedanjimi vrstami orožja je lahko dosegel tudi to, da je bila hitro in na bliskovit način razširjena panika med sovražnim prebivalstvom, kar je zopet podprlo nazorjanje, da je hitra in bliskovita vojna le na mestu in da je upravičena.

Kajti nikdar ne bodo dovolj jasno popisali vsega trpljenja in nesreče vseh tistih, ki morajo bežati pred invazijo. Ceste so na man prepolne, gozdovi polni žena in otrok, ki se umikajo iz strelske črte, da brž nato zopet padejo vanjo. Nato pa se začne po vsej deželi obupno iskanje svojcev in družinskih članov. Tako smo videli v tistih dneh v francoskih listih tale oglas: »Dreicher Jean, star štiri in pol leta, išče svoje starše. Očetu je ime Ferrand, materi pa Marija. Na cesti je otroka pobral neki tovorni avtomobil.«

Pred kratkim pa je pisal francoski vojaški publicist general Duval tole: »Če se vojna preveč zavlačuje in preveč dolgo traja, tedaj je treba sedeti po sredstvih, ki naj ustrezajo novim nalogam in novim potrebam. Pojaviti se mora novo orožje.«

Pisali so že o nekaj zažigalnih »lističih«, ki so najbolj nevarni kmetom in njihovim poljem. To so majhne celuloidne ploščice, ki imajo v sredini jamico, v kateri je nekaj gramov fosforja, ki je obdan z bombažem. Letala sejejo te lističe nad polji in gozdovi in ko se lističi posuše, začne sami goreti. Požar se širi lahko v silnem obsegu.

Prav tako pa silno napreduje izdelovanje raznih kemičnih sredstev za vojskovanje. Dosedanjim plinom se je pridružila cela vrsta novih plinov, o katerih se je že pisalo. Koliko vrst plinskih sestavin pa iz vojaških razlogov sploh še ni bilo popisanih! Tako se pojavljajo novi plini, ki uničujejo vid in razjedajo oči, prav tako pa imajo že pline, ki razjedajo in uničujejo prebavne organe. Iperit je doslej deloval počasi, sedaj pa že imajo pline, ki delujejo takoj in tisti hip, ko se dotaknejo površine kože.

Zimska megla ne more več zakrivati mest in naselij pred letalskimi napadi, dasi so mislili, da bo zima ovirala delovanje letal. Ni verjetno, da bi letala že imela tiste sumljive daljnogledke, ki prodirajo celo megle in oblake. Prav tako megla ali pa oblaki letal več ne ovirajo pri orientaciji. Toda pri plinih lahko megla celo pospešuje razširjanje plina po površini. Nekaj takega se je nad dolino Meuse že zgodilo v letu 1930. V okolici Liegea so se plini širili iz tovarn in nekaj časa niso bili nevarni. Nevarni so postali šele, ko se je nad po-

Nove vezi med Francijo in Španijo

Švicarski listi o pravem ozadiju sestanka med Francom in Petainom

Začetek ustvarjanja latinske skupnosti pri bodoči preureditvi Evrope

Bern, 14. februarja. (Pos. poročilo.) Dočim glavni poročevalski uradi Evrope in Amerike ne vedo zaenkrat še ničesar povedati, kaj pomenita sestanka med generalom Francom in Mussolinijem v Bordigheri pa med generalom Francom in maršalom Petainom v Montpellieru, ampak prinašajo samo fantastična uganja — priobčuje švicarski tisk informacije, ki so resne in so bile črpane v Franciji med merodajnimi krogi maršalove politike.

Bistvo sprememb v Franciji

Se preden je prišlo do teh sestankov, so v nezasedeni Franciji, pa tudi v Parizu, iz rešitve krize francoske vlade, iz katere je izšel kot zunanji minister in namestnik državnega vodje Petaina admiral Darlan, sklepali na usmeritev maršalove vlade v bližnji bodočnosti. V bistvu bo ostala usmeritev vlade neizpremenjena in se tudi Darlan ne bo niti za las oddaljil od načela, ki vodi maršala Petaina, to je, da mora Francija strogo izpolnjevati določbe premirja z Nemčijo in Italijo, a ničesar več, ter brezpogojno ostati izven svetovne vojne. Sicer pa bo maršal Petain slej ko prej z nezasečeno avtoriteto vodil francosko politiko sam in je Darlan le njegov najbližji sodelavec. Je pa Darlan hkrati oseba, zoper katero nemška vlada, ki ima vso oblast v zasedenem delu Francije in v Parizu, nima nobenega ugovora in zato rešitev francoske vladne krize z Darlanom na čelu v Berlinu ni zbudila nobenih pomislekov, tembolj, ker je Nemčija trdno odločena, da Lavalu in njegovi stranki ne nudi na razpolago svoje sile, da bi postal vodja Francije, ako nima sam zadosti moči za to. Z ozirom na sedanji položaj na Sredozemskem morju pa je nemška diplomacija tudi uvidela, da je rešitev, kakor jo je zamislil in

izvedel maršal Petain, trenutno ali pa sploh za ves čas najboljša s ozirom na interese Nemčije.

Politika admirala Darlana: Ohraniti brodovje do konca vojne

Ceprav namreč admiral Darlan ne bo podpiral nobene težnje, ki bi šla za tem, da bi se Francija zopet zapletla kakorkoli že v vojni vihar, iz katerega je komaj izšla živa, pa je Darlan nasproti Angliji, kakor se pravi, hladno korekten in nič več. Darlan, ki je poveljeval francoskemu vojnemu brodovju na Sredozemskem morju, je bil strašno zadet od dogodkov pred Mers el Kebirom in Dakarjem, ko so bile francoske vojne ladje od angleškega brodovja napadene. Admiral je na stališču, da se mora francosko brodovje ohraniti celo in varno ter se ne sme izpostaviti nobeni nevarnosti več, ker bo Franciji prišlo zelo prav, kadar bodo nasprotniki, utrujeni do zadnjega, odložili orožje in se začeli razgovarjati o miru; pa tudi če bi ena stran zmagala docela, bo Franciji le koristilo, če bo mogla pokazati svoje neprizadeto brodovje in armado, katero bo lahko zopet postavila na noge, če ji bo dano, da izvede mirno reformo in obnovo Francije. To stališče admirala Darlana, ki ga z njim popolnoma deli tudi vojni minister general Huntziger, ki ima pri maršalu prav tako vplivno besedo in je v njegovi vladi minister za narodno obrambo, je v Berlinu že od samega začetka znano in je njegovo imenovanje zato sprejeto več ali manj z zadovoljstvom.

Lažnive domneve — in resnica

Imenovanje Darlana pa je bilo po prepričanju, ki vlada v Švici, izvršeno tudi z ozirom na do-

godke zadnjih dni, ki pa so jih že nekaj časa pričakovali. Sestanek med generalom Francom in njegovim bivšim učiteljem na vojaški akademiji v Parizu, maršalom Petainom, je zelo važen dogodek, ki je bil tudi v Vichyju zelo zaželen. Nihče — tako pravijo švicarske politične osebnosti — še ne ve, kaj se je na sestanku v Montpellieru sklenilo.

Prazna je domneva, da bi hotel general Franco posredovati za premirje med Italijo in Anglijo. Brez podlage je tudi govorica, da je Nemčija zahtevala, naj bi smela njena armada skozi francosko in špansko ozemlje korakati na Gibraltar. Še manj pa odgovarja resnici, da se je Španija odločila za vstop v trozvezo in v vojno. Takega nepremišljenega koraka bi si Anglija mogla samo želiti, toda Španija kljub svojemu nacionalno protiangelskemu stališču tega nikakor ne misli storiti. Edini cilj sestankov, ki so te dni presenetili široko evropsko javnost, je bil ta, da se ustvari tesnejša politična in gospodarska povezanost med Španijo in Francijo, da bi tudi ti dve državi imeli pri urejanju bodoče Evrope večjo besedo.

Popolnoma neznano pa je še, ali mislijo v ta krog sprejeti tudi Italijo. To je odvisno od tega, kaj je maršal Petain v tem pogledu povedal generalu Francu. Vsekakor pa obstaja načrt, da bi tako imenovane latinske države sklenile zvezo, ki naj pomeni eno izmed sredstev k uresničenju strnjenege bloka evropskih držav, predvsem za primer, če bi hotela Amerika dejansko vstopiti v vojno in diktirati mir.

V koliko je sestanek v Montpellieru utrl pot tej misli, ne vemo; mogoče je; toda poti miru niti Francija niti Španija ne nameravata zapustiti.

V Afriki glavne borbe v Eritreji

Italijanska poročila

Nkje v Italiji, 14. februarja. Stefani. Poročilo štev. 252 glavnega stana italijanske oborožene sile se glasi:

Italijanska in nemška letala so bombardirala letalska in pomorska oporišča na Maliti. Nemška letala so sestrelila štiri aparate vrste Hurricane. Letala nemškega letalskega zbora so živahno bombardirala sovražnikova letalska oporišča v Cirenaiiki. Učinkovito so bili zadeti hangarji in druga poslopja, s strojnimi pa so letalci streljali na številna letala, ki so bila na tleh. Na Egejskem morju je bil v zaporednih valovih izveden napad na neko letalsko oporišče v okolici Cane. Na tleh so bila uničena štiri sovražnikova letala.

V prvih jutranjih urah 13. t. m. so sovražnikovi letalci vrgli nekaj bomb na otok Rodos.

Vzhodna Afrika. Odbit je bil napad na odseku pri Kerenu. V pokrajini onstran Džube naši neredni oddelki zadržujejo sovražnikovo prodiranje. Ena naših lovskih skupin je obsula s strojnimi ognjem čete na področju Kerena in je po srčitem boju prepodila sovražnikova letalska letala. 13. t. m. zjutraj so sovražnikova letala izvedla napad na Massauo, dosegla pa so malo uspehov. Pomorska protiletalska artilerija je sestrelila dve letali. Posadki sta bili ujeti.

V noči od 10. na 11. februar je sovražnik na področju Kalabrije in Lucanie spustil z letal skupino padalcev, oboroženih s strojnimi, ročnimi bombami in eksplozivom, z nalogo, da pretrgajo in poškodujejo prometne zveze in vodne naprave v teh krajih. Po zaslugi hitrega nastopa naše nadzorovalne službe so bili vsi sovražnikovi padalci prijeti, preden so mogli povzročiti težjo škodo, kar je bil njihov namen. Pri tem, ko so jih lovili, je prišlo do spopadov, pri katerih je bil ranjen en stražar in en civilist.

Abesinski podkralj na bojiščih

Addis Abeba, 14. februarja. Stefani. Nadvojvoda Aosta, abesinski podkralj, nadaljuje z obiski na bojiščih v Vzhodni Afriki. Med drugim si je ogledal tudi bojišče pri Džubi, potem pa je obiskal poveljnike in vojaštvo v operacijskem pasu ter izrazil pri tej priliki častnikom in Askarom svoje občudovanje nad hrabrostjo, ki so jo pokazali. Vojsvodja Aosta je obiskal tudi bolnišnico, kjer leže ranjenci, ki so dobili poškodbe o priliki nekega sovražnikovega letalskega napada. Slednjič je vojsvodja izrazil priznanje tudi italijanskim letalcem, ki tesno sodelujejo s kopensko vojsko.

krajino vlegla megla. Ta vlažna megla se je napila plinov in v vlagi, ki je bila v zraku, so se plini tako hitro razvijali in pomnožili, da je bilo v nekaj trenutkih 78 oseb mrtvih, več sto oseb pa je neznadoma silno hitro zbolelo zaradi hudih zastrupljenj.

Vse to nas navdaja k temu, da moramo biti zelo pozorni na prihodnjo dobo vojskovanja. Kajti letalo lahko pline širi v mnogo hujši in groznejši obliki nad meglo in oblaki, kakor pa je to bilo v zadnji vojni, ko so plinske granate izstreljevali največ s topovi.

Doslej se že dozdeva, da generalni štabi še niso začeli misliti na to, kako bi uporabljali pline. Kajti sedanja vojna je prinesla že toliko presenečenj, da bi tudi vojskovanje s plini najbrž postalo takšno presenečenje, ki bi najbrž ne pospešilo konca vojne, pač pa sprožilo nov plaz presenečenj in nov plaz negotovosti. Plini imajo svojo logiko, imajo pa tudi svojo verigo računov in zaključkov, ki še niso znani. Verovatno moramo, da se narodi ne bodo odrekli podpisom na protokolu o neuporabljanju plinov, kajti gotovo je vsekakor to, da bi plini samo povzročali grozote vojskovanja in trpljenje človeštva.

Nemška poročila

Berlin, 14. februarja. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Na področju Sredozemskega morja so skupine bojnih letal nemškega zrakoplovstva porušile včeraj in preteklo noč hangarje, poljska taborišča in sovražnikova letala, razvrščena na tleh v Cirenaiiki. Uspešni podnevni napadi so bili izvedeni na Malto.

Berlin, 14. febr. DNB: Posamezni deli nemških letalskih skupin, ki operirajo na Sredozemskem morju, so izvedli včeraj uspešen napad na pristanišče La Valette in na letališče na Maliti. Kljub hudemu obrambnemu ognju so letalci vrgli bombe, zadeli cilje in prizadejali veliko škodo na pristaniških napravah in letališčih. V noči od 13. na 14. februarja je nekaj skupin nemških letal napadlo angleške postojanke v Severni Afriki. Podrobnosti o vseh letih nastopih nemškega letalstva še niso znane. AA.)

Angleška poročila

Kairo, 14. febr. Reuter. Poročilo angleškega vrhovnega poveljstva se glasi:

Eritreja: Operacije za obkolitev in za zavzetje Kerena se uspešno razvijajo. Na južnem bojišču preganjajo naše čete sovražnika skozi težavno ozemlje naprej v smeri proti Aresi.

Abesinija: Skupno z angleškimi četami domačinski četniki stalno razširjajo območje svojega vpliva.

Na drugih frontah ni nič novega.

Nairobi, 14. februarja. t. (Reuter.) Južnoafriško poveljstvo poroča: Naš napad na italijansko postojanko v Afmadu je bil uspešen. Ujeli smo mnogo ujetnikov in vplenili mnogo vojnega materiala (Afmadu je važno tržno mesto z 2000 prebivalci in leži v italijanski Somaliji). Včeraj so južnoafriške čete zasedle Bullo Erillo, ki leži na reki Džuba v Somaliji. Med vplenjenim vojnim materialom so 4 tanki.

Napadi angleških bombnikov

Kairo, 14. febr. Reuter. Letalsko poveljstvo vzhodne armade poroča:

V noči od 12. na 13. febr. so naši bombniki izvedli hud napad na pristanišče na Rodosu. Nastali so na pomolu večji požari, ki še vedno trajajo.

Pri Benini smo odkrili nadaljnjih 14 uničenih italijanskih letal, medtem ko smo jih našli na letališču v Berki 40. Sovražna letala so bombardirala Benino včeraj, toda škoda je majhna. Tudi Benghasi je bil bombardiran od nemških bombnikov in je nekaj civilnih zgradb poškodovanih.

V vzhodni Afriki letalstvo podpira suhozemsko vojsko pri Kerenu. Bombe so bile vržene na železniško postajo. Na sovražno zbirališče blizu gore Amba je bilo vrženih veliko število bomb.

Nad Malto so se naši lovci srečali z nemškimi »Junkers« bombniki. Več jih je bilo zadetih. Vsa letala so se nepoškodovano vrnila.

Boji po puščavi

Doživljaji oklepne jedinice na tisoče km globoko v Libijski puščavi

Newyork, 14. februarja. Poročevalec Associated Pressa Desmond Tigh poroča iz Egipta, da se odigravajo po notranjosti libijske puščave romantični boji. Italija je imela po vseh puščavskih oazah ali zelenicah utrjene postojanke, a tudi ob

puščavskih cestah so bile zgrajene postojanke s pripadajočimi živeznimi in municijskimi skladišči. Te postojanke so ostale nekako izven okvira velikih operacij, ki so se razvijale na severni obali, kjer so angleške armade prodirale v množicah ter redno zasedale ozemlje. Za te osamljene puščavske postojanke se sedaj razvijajo zanimivi boji, ki o njih nikdo ne poroča, a ki dajejo priložnost za velika junaštva tako na eni, kakor na drugi strani.

Poročila pripovedujejo o delovanju posebnega puščavskega oddelka, ki ga sestavljajo novozelandske čete in angleške tankovske jedinice pod poveljstvom nekega polkovnika, ki je bil dolga leta načelnik angleške vohunske službe v severni Afriki, ter nekega Amerijca, znanstvenika, poznaveca stare zgodovine teh krajev, ki je sicer prideljen palestinskemu oddelku v angleškem znanjem ministrstvu. Ta oddelek, ki ima svoje male tanke in svoja motorna vozila, je prehodil že na tisoče in tisoče kilometrov po puščavskih karavanskih poteh po vsej libijski puščavi, kjer čaka v zasedah na sovražnikove transporte, jih potem napada in jim pobira plen, napada osamljene puščavske utrjene postojanke, uničuje pristajališča za letala, strelja na sovražna letala. Poročila govorijo o romantičnih bojih, tveganjih in drznih pohodih, hrabrem odporu sovražnika, o puščavskih neurjih in strašni puščavski smrti. Ta oddelek je prišel celih 1300 km južno od zelenice ali oaz Džarabub in Siuah ter čez tisoče kilometrov tja do oaze Džalo in še naprej do velikega ozemlja oaz Kufre. Ko je Italija napovedala vojno, je imela v Kufri močne posadke in številna letala, ki so neprestano delala nadlego. Tudi mnogo tankov in drugih puščavskih vozil je bilo pripravljenih, da ogražajo gornji Egipt in sudansko ozemlje. Osebe samo je bilo izvežbano za puščavske boje. Takrat je angleško poveljstvo sklenilo, da temu napravi konec. Prijavil se je oddelek prostovoljcev, opremljen in poslan v puščavo. Oddelek se je po presledkih več dni ali celo tednov vračal in prinašal važne informacije. Končno so ga okrepili še z večjim številom tankov in ga poslali v puščavo, kjer je prevozil hkrati 2—3 tisoč kilometrov sem ter tja. Odstopen je bil že en cel mesec. V generalnem štabu so se spraševali, kje je. Šele zadnje dni se je spet pojavil v Kairu z italijanskimi ujetniki in z dolgim poročilom o svojih doživljajih tisoče kilometrov globoko v libijski puščavi. Celotno tjo do velikih zelenic v Kufri, ki ležijo nad 1000 km daleč od egiptске meje, so prišli ti sodobni puščavski jezdci na oklepnih tankih, kjer so se našli s četami generala de Gaullea, ki so prišle prav tako 1000 km daleč, a od zahodne strani, od področja jezera Čad, kjer ima francoski uporni general svoje veliko zbirališče v srednji Afriki. Poročila ne pravijo, koliko postojank je že zasedenih. Toda, kdaj bo vse puščavsko področje očiščeno, je samo vprašanje časa.

Zanimive podrobnosti iz bojev za Bengazi

Newyork, 14. februarja. Tukajšnji listi objavljajo po Associated Pressu neko poročilo iz Libije, ki pravi, da se skupina 130 grških ujetnikov, ki so bili v ujetniškem taborišču pri Bengaziju, takoj pogrnala v boj, kakor hitro so italijanski vojak, ki so taborišče stražili, dobili povelje, da morajo v boj proti Angležem, ki so se pojavili ured mestom.

Zagrebska vrem. napoved: Krajevna oblačnost. Zemunska vremenska napoved za 15. februar: Po večini oblačno in dež po vsej državi. Temperatura brez posebne spremembe.

Predsednik naše vlade in zun. minister sta bila sprejeta pri Hitlerju

Berlin, 14. febr. AA. Dopslnik agencije Avale poroča: Iz Salzburga uradno poročajo:

Voditelj Nemčije in državni kancler je sprejel danes v navzočnosti nemškega zunanjega ministra von Ribentropa jugoslovanskega predsednika vlade Cvetkoviča in jugoslov. zunanjega ministra Cincar-Markoviča na Berghofu. Razgovori o vprašanju skupnih interesov so potekali v duhu prijateljskih odnošajev med obema narodoma.

Politični zapiski

»Jutrovi« poskusi

Kdor bere v zadnjem črtu »Jutrova« domača politična poročila, mora dobiti vtis, da je v našem političnem taboru po smrti voditelja dr. Korošca nastal sledeči položaj: Novi šef JRJ v Sloveniji dr. Kulovec je blag in nežen človek, katerega tako rekoč edina politična skrb leži v tem, kako bi izmirl politične duhove in vzporedil in združil vse politične sile v Sloveniji v en sam politični tabor, v katerem bi kakor v mesijanskih prerokbah volk in jagnje v zastopnosti in brez zle misli skupaj živela. JNS se je sicer nekoliko pomišljala ob teh pobudah. Premišljevala je sem in tja, a končno je z velikim premaganjem same sebe in prodornim državnikiškim »stremljenjem«, imajoč pred očmi izključno blagor naroda in države »sprejela« pomenu roko in »pristala« na samozatajevanje na koncentracije (po kateri »Jutro« sicer že vsaj tri leta ob vsaki priliki premilo združuje). Tako bi se kupčija mogla že skoraj skleniti, ko ne bi bilo »Slovenec«. »Slovenec« namreč noče razumeti plemenitih težnj novoga šefa JRJ, pač pa njegova dobromišljena stremiljenja po pomirjenju napadno razlaga, jih zaobara in jim daje drug pomen, kakor pa jim je hotel dati dr. Kulovec. Dr. Kulovec je za izmirljenje in koncentracijo, a »Slovenec« je nepomirljiv in zahteva, naj se JNS in druge stranke v resnih časih, ki jih živimo, podrejo priznanemu narodnemu vodstvu in naj opuste svoje ozke strankarske zadeve. — Namen »Jutrovega« pisanja je preveč prozoren, da bi se z njim pečali. Toda lahko se okrog »Jutra« zanesejo, da bolje poznamo smisel celjskega govora dr. Kulovca, kakor pa pri »Jutru«. Naj verjamejo, da je stališče »Slovenca« in dr. Kulovca eno in isto. Tudi o tem so lahko prepričani, da še daleč ni mogla biti prva skrb novoga vodstva JRJ v Sloveniji, kako bi levo in desno ponujalo roke in vabilo h koncentraciji razne nasprotnosti, ki so po vrhu še med seboj tako razklane in needine, da danes n. pr. dva liberalca ne pripadata isti politični frakciji. Jasno je, da dr. Kulovec ni mislil na nobeno politično mešetarjenje in tudi o koncentraciji ni bilo govora. Po zdavitvi bi pa tudi mi pomirjenju političnih strasti, zaradi katerih trpe še vedno v prvi vrsti naši ljudje in tudi stvarnejše in odkritosrtnje obravnavanje političnih vprašanj v nasprotjem tisku bi pozdravili. Toda, kako daleč smo še od tega, dokazuje ravno pisanje »Jutra« in njegov petkov uvodnik, ki je prej smešenje in zafrkacija nasprotinika, kakor pa izraz iskrenega političnega stališča »Jutrove« frakcije.

Zidovski glas o dr. Korošču

Glasilu židovskih nacionalistov (cionistov) »Omanut« v Zagrebu je v svoji zadnji številki prinesel izpod peresa dr. Lavoslava Šika daljši članek o rajnem dr. Korošču, ki ga imenuje »največjega sina slovenskega naroda«. Članek je simpatično pisan ter kaže dr. Korošca kot politika, ki židov osebno nikoli ni sovražil. V uvodu omenja, da je dr. Korošec započel svoje politično delovanje v Mariboru, kjer je v srednjem veku stala sloveča židovska četiri s svojo sinagogo, v kateri sta učila tedaj po vsej Evropi slavna učitelja židovstva Petachja in Issrele. Hvaležno omenja, da je »največji slovenski zgodovinar prof. Fr. Kovačič po prevaru dosegl, da se je ulica Vseh svetnikov spet imenovala židovska ulica, česar prof. Kovačič gotovo ni storil brez dr. Koroščevega privoljenja.« Nato piše, da je bil dr. Korošec kot mlad poslanec slovenskega naroda v dunajskem parlamentu večkrat v stikih s štirimi cionističnimi državniimi poslanci (dr. Artur Mahler, Adolf Stand, dr. Beno Staruchel in dr. Heinrich Gabel). »Mi cionisti smo vedno imeli simpatije in razumevanje za žilavi boj zatiranega slovenskega naroda. Za narod kmetov, ki se je bojeval zoper nemškutarje, zoper potujeno plemstvo in zoper odtujeno meščanstvo, ki se ne mara podati kljub vsem težavam in vsem stiskam — kakor o Slovencih piše veliki Prešernov prijatelj Anastasius Grün — grof Auersperg je takrat narodno zavednemu židu, velikemu pesniku svobode Ludviku Avgustu Franklu.« Nato dr. Šik popisuje, kako je leta 1938 pribežal iz Avstrije v Belgrad sin nekdanjega dunajskega poslanca dr. Mahlerja, dr. Gerhard Mahler z ženo dr. Pavlo Mahler. Ko sta prišla k tedanjemu ministru in je dr. Mahler povedal, da je sin dr. Mahlerja, nekdanjega dunajskega cionističnega poslanca, mu je dr. Korošec kot notranji minister takoj dovolil bivanje na Korčuli in se ves čas zanimal za njegovo usodo, dokler se Mahlerju ni posrečilo odpotovati v Ameriko. Nato navaja dr. Koroščeve govore dne 11. septembra 1938 v Crenovcih v Prekmurju, da pri nas židovskega vprašanja ni in da so židje pri nas enakopravni. Končno pa, ko je povedal te lepe strani o dr. Korošču do židov, omenja še, da je dr. Korošec storil jugoslovanski židom tudi hudo bolečino, ker je uvedel v šole »numerus clausus« za židovske otroke ter želi, da bi bilo to odpravljeno in da bi to dejanje ne motilo lepega spomina na dr. Korošca pri »pripadnikih židovskega naroda, katere zdaj na vseh straneh preganjajo.« — Kakor je razvidno, je članek lepo in simpatično pisan. Da je pisec g. dr. Šik pri tej priliki naglasil tudi zadevo svojih židovskih rojakov, je samo po sebi umerno in logično.

»Hrvatski Dnevnik« o avtonomiji Slovenije

Članek v belgradskem listu »Napred«, ki smo ga včeraj navedli in nanj tudi odgovorili, je vzbudil tudi pozornost »Hrvatskega Dnevnika«, kateri se z njim na uvodnem mestu poča

ter pravi: »Ni mogoče reči, da bi dr. Korošec ne bil zahteval tudi formalne avtonomije Slovenije, čeprav zaradi tega ni delal vprašanja (to se pravi: ni izstopil iz vlade). Slovenija je že za časa dr. Koroščevega življenja bila avtonomična. Če je v Sloveniji gibanje za avtonomijo danes močnejše, je zato, ker mineva že poldrugo leto, odkar je bila ustanovljena banovina Hrvatska, pa se nadaljnje preurejanje države še ni nadaljevalo. Slovenci hočejo, da bi se rešilo tudi vprašanje slovenske banovine. Njihovo željo razumemo. Ker pa »Napred« omenja, da bi bilo po ustanovitvi banovine Slovenije samo ob sebi postavljeno na dnevni red še organiziranje srbskega naroda, je treba dodati temu nekaj pripomb. Nismo zoper to, da bi se organiziral srbski narod, ne more pa biti govora o tem, da bi bilo vse področje zunaj Hrvatske in Slovenije priključeno srbskemu narodnemu področju...« Nato list naglašja, da zaradi razmejitve s Slovenijo res ne bo težav, da pa so težave med Srbi in Hrvati. List naglašja, da iz Bačke, Baranje, Srema in Bosne prihajajo glasovi, naj se banovina Hrvatska poveča ter da je tem zahtevam treba ustreči.

Starešinstvo v jugoslovanski vojski

»Narodna odbrana« prinaša uvodnik o starešinstvu v vojski, ki je glavni pogoj za udnost vsake armade. Z zgodovinskega stališča nato naglašja, kako dober kader poveljnikov so imeli Srbi že v srednjem veku, kako je potem kader dobrih poveljnikov pomagal v osvobodilnih bojih od Črnege Jurija in Miloša do 1912 in 1918. Nato pa pravi: »Starešine jugoslovanske vojske so prežeti istega duha, ker so moderno vzgojeni in se zraven opajajo ob svetlih vzgledih, katere so jim zapustili častniki in podčastniki srbske vojske iz vojn od leta 1912 do 1918. Naslanjajo se na zgodovinske tradicije in na načela sodobnega vojskovanja ter izrabljajo v največji meri naravne vojaške odlike našega naroda, bodo jugoslovanski častniki in podčastniki znali izvršiti svojo dolžnost, kadar in ako bi nastopila potreba. Zato pa je jugoslovanski narod miren, čeprav je požar nove vojne objel že vso Evropo.«

Tožba zaradi knjige o masonih

Poročali smo že, da je hrvatski pisec Mirko Glognarič izdal knjigo »Masonerija na Hrvatskem«, kjer je navedel več imen, češ da so masoni. Med drugimi je navedel tudi ime narodnega poslanca HSS dr. Tome Jančikovića, češ da je med masoni. Pozneje pa je pisec dal v javnosti izjavo, da je to ime po tuji krivdi prišlo v seznam masonov v njegovi knjigi. »Hrvatski Dnevnik« je prinesel tudi izjavo slavnega hrvatskega kiparja Meštrovića, Kljalkovića in dr. Čurčina, ki so v omenjeni knjigi prišteti med masoni ter pravijo, da bodo zaradi tega pisca tožili. Na to izjavo je zdaj Glognarič odgovoril tako-le: »Resnica je, da so gg. Ivan Meštrović, Joža Kljaković in dr. Milan Čurčin zoper mene vložili tožbo po tiskovnem zakonu. V odgovoru na tožbo in na glavni obravnavi bom povedal, kar se mi bo zdelo potrebno povedati kot pisec knjige »Masonerija na Hrvatskem«. Listi pa bodo, če jih bo to zanimalo, lahko poročali o tem in o sodbi. Dokler pa je zadeva pred sodniki, mi o njej ni treba javno govoriti.« — To se pravi, da se obeta v Zagrebu zanimiva pravda o masonih. Zdi se, da je to masonom neprijetna zadeva.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 14. febr. b. Ban banovine Hrvatske se je davi vrnil iz Belgrada v spremstvu svojega tajnika.

Zagreb, 14. febr. b. Banska uprava je izdala pravilnik o minimalnem delu v rudnikih in zavarovanih poljih, da bi tako prisilila lastnike rudnih polj k raziskovanju in izrabljanju rudnikov.

Tepeleni - središče bojev v Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 14. februarja. Stefani: 252. uradno poročilo glavnega stana italijanske vojske se glasi:

Grško bojišče: Udeleževanje sovražnikovih patrol z zadovoljivim izidom za naše čete, ki so sovražniku zadale občutne izgube in ujele nekaj vojakov ter zaslele nekaj orožja. Naša letala so bombardirala neko sovražnikovo pomorsko oporišče in z uspehom vrgla bombe malega kalibra na zbirališča sovražnikovih čet. Naša lovka letala so sestrelila devet sovražnikovih, največ nad našimi bojnimi črtami. Eden od članov posadke je ujet. (AA.)

Grška poročila

Atene, 14. februarja. Atenska agencija: Poročilo št. 110 grškega generalnega štaba se glasi:

Naše čete so v razvoju krajevnih bojev na soprotnika pregnale iz njegovih postojank, ujele 400 sovražnikov in zaplenile mnogo vojnega materiala. Grška letala so skupno z angleškimi uspešno posegala v boj in bombardirala sovražne postojanke na fronti. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno. Vsa grška letala so nepoškodovana priletela nazaj na vzletišče.

Sovražna letala so včeraj napadla mesto Krf, kjer pa niso povzročila ne škode in ne žrtev. Tudi na nekatera druga mesta v notranjosti Grčije (Berina, Janina, Preveza, Patras) so bile vržene bombe, ki so napravile nekaj škode na zgradbah. Vladni tolmač je na konferenci tiska poudaril, da so glavni boji še vedno v tesnih zvezah okrog

Seja celjskega mestnega sveta

Celje, 14. februarja.

V mestni posvetovalnici se je pričela ob 5 popoldne pod vodstvom župana dr. Voriša in zastopnika g. okrajnega glavarja dr. Zobca plenarna seja celjskega mestnega sveta. Po županovem poročilu je sledilo poročilo finančnega odbora, ki ga je podal finančni referent ravnatelj Černelč Oskar. Oskrbovalnica za oskrbovalnico se povzra za vsakega člana na 14 din. Celjska mestna občina pristopa kot redna članica k tujskoprometni zvezi v Mariboru. Mestni svet je odklonil prošnjo Gregorič Apolonije in Ivana zaradi oprostitve k napravam asfaltnega pločnika v Vodnikovih ulici iz razloga, ker so prispevali za to tudi vsi drugi posetniki. Društvo Malega gospodarija se prizna podpora 3000 din iz proračuna leta 1940. Uvoznina na mah v Celje se tudi v bodoče ne bo pobirala. Uvoznina mehaničnih predmetov ostane nespremenjena 50 par na kg. Otroško igranje na Masarykovem nabrežju se bo razširilo tudi na bivši Karbutschew vrt in bo s 1. aprilom 1941 dostopno javnosti. Do sedaj je vrt spadal pod oskrbo olepševalnega tujskoprometnega društva. Pri predlogu, da prevzame mestna občina v oskrbo vse svoje nasade in drevojede, se je razvila v mestnem svetu živahna debata, vendar je mestni svet z večino glasovalcev (18 od 25 navzočih) sprejel ta predlog. Uslužbenec mestne elektrarne se prizna za vzdrževanje koles zaradi razširjenja omrežja od 100 na 200 din. Izvrši se elektrifikacija Dobrove in Lokrovca. Odobri se zvišanje cene elektrike.

Mestni svet je odobril povišanje tarif, ki jih plačajo pogrebni zavodi mestnemu zavetišču za pogrebne vozove in vozove za venco, 1. razred z četverno vprego od 700 na 1200 din, 1. razred z dvojno vprego od 500 na 900 din, 2. razred od 300 na 500 din, 3. razred od 150 na 225 din, 4. razred od 50 na 80 din. Nova tarifa stopi v veljavo 1. marca 1941. Preuredi naj se gradnja nove ceste ob nastopu nove regulacije Voglajne, tako da bo cesta tekla naravnost od križa pri Brvi ob novo regulirani Voglajni, da bo odpadel ovinek. Zato bodo morali odkupiti Nušičevo hišo. Regulacija Koprivnice na Dečkovi je že v slabem stanju in voda ob vsakem večjem deževju poplavlja to naselje. Zato je mestni svet za popravilo tega dela odobril 206.580 din. Občina izplača stavbni zadruzi za odkup zemljišča na cestišču v Jenkovi ulici 34.896 din. Posetniki morajo plačati 40% stroškov občini za odkup pri ureditvi ulice, to je 24 din od kv.

Veličastna Finžgarjeva proslava v Unionu

Ljubljana, 14. februarja.

Nocojšnje akademije v »Unionu«, katero je priredilo Prosvetno društvo Trnovo v čast 70 letnice pisatelja Franca S. Finžgarja, se je udeležilo mnogoštevilno občinstvo, med njim g. ban dr. Marko Natlačen, rektor ljubljanskega vseučilišča dr. Slavič, predsednik višjega sodišča dr. Golia, gospe ministra dr. Kreka, dramaturg Oton Župančič in mnoge druge odlične osebnosti. Uniona dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. V začetku je godba »Sloga« zaigrala uverturo iz slovenskih narodnih pesmi, nakar je urednik dr. Tine Debeljak očrtal veliko delo jubilaranta Franca S. Finžgarja za ljudsko in narodno izobrazbo slovenskega naroda in njegovo veliko delo za dvig slovenske kulture. Potem so igralci trnovskega Prosvetnega društva podali Finžgarjevo narodno igr »Naša krik«, katere je zelo dobro uspela. Dvorana Uniona nima odra, nalašč za to pa je bila prirejena odrska konstrukcija, ki je delala zelo lep vtis.

Uredba o plačah banovinskih uradnikov v mobilnem in vojnem stanju

Belgrad, 14. febr. m. Na podlagi člena 1. uredbe o spremembi obstojećih predpisov in izdajanju novih z dne 14. IX. 1939 je ministriki svet na predlog finančnega ministra predpial uredbo o izplačilih prejemkov banovinskih uslužbencev v mobilnem in vojnem stanju.

Čl. 1. V mobilnem in vojnem stanju se bodo prejemki aktivnih uslužbencev in ostalih oseb, zaposlenih v aktivni banovinski službi, razen banovine Hrvatske, družinskih banovinskih upokojencev in oseb, ki iz banovinske blaginje prejemajo pomoč in vzdrževanje, izplačevali pod pogoji uredbe o izplačilu prejemkov državnih uslužbencev v mobilnem in vojnem stanju z dne 18. XI. 1939.

Čl. 2. Prejemke bo izplačevala državna blagajna na način, ki ga bo predpial finančni minister.

Čl. 3. Za izvršitev izplačila prejemkov po tej uredbi bo finančni minister zadržal od skupne banovinske trošarine po uredbi o banovinski trošarini

metra, kar znaša stroškov 60%: 20% kupnina, 40% ureditev cestišča.

Za mestno klavnico je poročal g. Martinčič. Osebnih in materialnih izdatki za proračunsko leto 1941-1942 znašajo za mestno klavnico predvideno 567.099 din, dohodki pa 450.152 din. Za kritje primanjkljaja 136.967 din se zvišja klavniška in hladilniška pristojbina in cena ledu sledeče: Klavniška: volji, krave, telice, bikji od 48 na 65 din; teleta od 18 na 25 din. Svinje 60 kg teže od 25 na 35 din, svinje od 30-60 kg od 20 na 28 din; drobnica od 9 na 15 din. Hladilnica: volji, krave, telice, bikji od 22 na 25 din, teleta od 10 na 12, svinje nad 60 kg teže od 16, 14 na 18, svinje od 30-60 kg od 9 na 12, drobnica od 5 na 8 din.

Leš: pri kosu dostavljeno na dom od 7 na 8, 1 do 10 kosov od 4 na 5 din, od 11 kosov dalje pa od 3 na 4 din.

Poročilo prosvetnega odbora je podal prosvetni referent g. dr. Zdravko Kaian. Po gradbenem zakonu so bili izvoljeni v novi gradbeni odbor mesta Celje sledeči gospodje: dr. Skoberne, primarij Fleiss inž. Komil, ravn. Brinar, dr. Podpečan in inž. arh. Drobnič. V disciplinsko sodišče I. stopnje za mestne uslužbenice so bili določeni: predsednik ok. načelnik dr. Zobec Ivan, namestnik okr. podnačelnik dr. Ogrin, na čelu ravnatelj Šubić in Jerič. Za namestnike Krolič lože in Prelog Vinko, dalje dr. Kalan, prof. Bitenc, Repnik Kramar Janko.

Poročilo prosvetnega odbora je podal prosvetni referent g. Lukman. Mestni svet je odklonil več prošenj za podpore, odobril pa sledeče: 300 din delavskemu godbenemu društvu v Celju, 800 din akad. klubu Straža v Ljubljani, 200 din upravi Domu visokošolk v Ljubljani, 200 din Jadranski straži v Celju, 2000 din aeroklubu Naša krila v Celju.

Sledilo je poročilo socialno-političnega odbora. Na predlog referenta g. prof. Bitenca je mestni svet sprejel pravilnik, ki se tiče družinskega sklada. Namen je podpirati siromašne, v celjsko mestno občino pristojne družine z velikim številom otrok.

Po slučajnostih je sledil referat finančnega referenta ravnatelja Černelča v proračunu za razdobje 9 mesecev od 1. aprila do 31. decembra 1941. O tem novem proračunu poročamo na drugi strani. Pripomniti moramo, da novi proračun nima izrednega proračuna, prav tako tudi ne za mestno avtobusno podjetje, ki je kombinirano podjetje.

z dne 1. IV. 1937, dohodek od prometnega davka po čl. 12 finančnega zakona za leto 1937 a tem, da se bo končni obračun izvršil po končani vojni.

Čl. 4. Način obračunavanja bo predpial finančni minister.

Uredba je objavljena v današnjih »Službenih novinah«, z objavo splošne državne mobilizacije pa bo dobila obvezno moč.

Belgrajske novice

Belgrad, 14. febr. AA. Madžarski poslanik na našem dvoru baron Bakacs Beszenyi je danes dopoldne v okviru male svečanosti izročil rektorju belgrajske univerze inž. Petru Miciću knjige, ki jih je madžarska kr. akademija poklonila belgrajski univerzitetni knjižnici. Tej svečanosti so prisostvovali poleg rektorja vsi dekanji, šefi odelka za kulturne stike s tujino pri prosvetnem ministertvu, Velmar Janković in upravniki univerzitetne knjižnice. Baran Bakacs Beszenyi je imel kratek govor, v katerem je med drugim dejal, da madžarska kr. akademija želi s tem darom pomagati k čim boljšemu medsebojnemu spoznanju med Mažari in Jugoslavi, kajti medsebojno spoznavanje je eno glavnih predpogojev za zblizanje. Rektor belgrajske univerze Micić je v kratkem govoru med drugim tudi prošil madžarskega poslanika, naj se madžarski kr. akademiji zahvali. Tudi on je podarjal pomen medsebojnega kulturnega zblizanja med obema sosednjima narodoma.

Belgrad, 14. februarja. AA. V zvezi z odlokom finančnega ministra št. 69.562-VIII od 29. novembra 1940, ki se nanaša na dolžnost domačih trdk (izvozniki in uvozniki), da vse svoje pomorske transporte pri izvozu in uvozu iz tujine zavarujejo pri zavarovalnicah doma, se opozarjajo zainteresirane trdke, da se ta zavarovanja lahko sklepajo pri čisto domačih zavarovalnicah, kakor tudi pri vseh koncesioniranih tujih zavarovalnicah, ki imajo dovoljenje za delovanje v Kr. Jugoslaviji. (Iz deviznega ravnateljstva Narodna banke.)

Belgrad, 14. februarja. AA. Opozarjajo se vsi zainteresirani, da ta mesec poteče rok za zamenjavo starega denarja, in sicer za stare 50 parske in dvodinarske kovance na dan 16. februarja, za stare srebrne 10 dinarske kovance pa 28. februarja 1941. Zaradi tega se pozivajo tisti, ki tak star denar še imajo, da ga v lastno korist zamenjajo pri blagajnah Narodne banke ali pri državnih finančnih ustanovah, in to: stare 50 parske in 2 dinarske kovance zaključno do 16. februarja, stare srebrne 10 dinarske pa zaključno do 28. februarja 1941, kajti po preteku teh rokov denarja ne bo več mogoče zamenjati. (Iz Narodne banke kraljevine Jugoslavije.)

Belgrad, 14. februarja. m. V današnjih Službenih novinah je objavljena uredba o mletju in kruhu.

Belgrad, 14. februarja. m. Danes dopoldne je slavilo Društvo za zaščito živali in rastlin slavo, katere se je udeležila tudi Nj. Vis. kneginja Olga. Belgrad, 14. febr. AA. Trgovinski minister dr. Andres je dopoldne sprejel v svojem kabinetu odpravnika poslov slovaške republike dr. Jožefa Ciekerja.

Osebnosti

Belgrad, 14. februarja. m. Odpuščen je iz državne službe Anton Zagar, profesor na meščanski šoli v Sošanju.

Belgrad, 14. febr. m. Na predlog prosvetnega ministra so odlikovani: z redom sv. Save IV. stop. Maks Rožman, referent prosvetnega ministertva, Josip Vutković, ravnatelj mešč. šole v Krškem, Josip Hergott, ravnatelj mešč. šole v Mežici, Anton Dragan, ravnatelj I. deške mešč. šole v Ljubljani; z redom sv. Save V. stopnje Ilka Vauš na dekl. mešč. šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani, Ema Kosi na II. dekl. mešč. šoli v Mariboru, Josip Lekše, ravnatelj na mešč. šoli v Vojniku, Drago Domnik, ravnatelj mešč. šole v Kamniku.

ZFO

Vremensko poročilo iz Radovljice 14. febr. ob 7. zvečer: Zmrzuje, osrenjen sneg, jasno, v dolini zmrzuje.

Nove izjave o napetosti med Japonsko, Ameriko in Anglijo

Japonski poslanik pri Rooseveltu

Washington, 14. febr. t. Associated Press: Ko je danes predsednik Roosevelt sprejel novega japonskega poslanika admirala Nomuro, je bil zelo priazen, vendar pa je v svojem nagovoru ugotovil, da vlada neko »napeto razpoloženje med Japonsko in Združenimi državami« in da bo vesel, če pride do boljše medsebojne razumevanja, da bi se ohranil mir na Tihem morju. Japonski poslanik Nomuro je v svojem nagovoru poudaril, da »so nekateri razvoji v ameriško japonskih odnosih zadnje čase dali mnogo skrbi obema vladama in je zaradi tega bolj kot kdaj potrebno, da prideta obe državi do boljše medsebojne razumevanja s tem, da se potrudita, da bosta bolj razumeli drug druge težave in težnje«. Nomura je prosil Roosevelta, naj mu pomaga, da bo dosegel prijateljstvo med obema veseljavama, ki mejita na Tihom morju. Na te besede je potem Roosevelt odgovoril z gornjimi ugotovitvami, ki jim je dodal svojo osebno željo, da bi poslanikovo delo imelo uspeh.

Washington, 14. febr. Associated Press: Roosevelt je danes na konferenci tiska na vprašanje časnika, če pomeni poziv ameriške vlade, da naj se ameriški državljani vrnejo čimprej iz Daljnega vzhoda domov, pomeni, da je položaj postal še bolj nevaren, odgovoril, da je sedanjost poziv bil samo ponovitev prejšnjih podobnih. Nato se je obrnil k vprašalcu ter mu rekel, da naj se informira prej na državnem tajništvu, preden bo spet rabil izraz kot so »še bolj nevaren položaj«.

Ameriška svarila:

»Živčna vojna Japonske«

New York, 14. febr. Tass: Dopsnik »United Press« poroča iz Sydneya, da je Fathen, namestnik predsednika avstralske vlade, v svojem govoru opozoril na vojno nevarnost v Pacifiku. Rekel je:

»Ni izključeno, da bo Avstralija napadena, ker je oporišče za oskrbovanje Anglije z živežem. Zaradi tega mora Avstralija nadaljevati s hitrimi pripravami.« (AA)

Washington, 14. febr. Reuter: Ob novicah o zbiranju japonskega brodogradilnega podjetja v Indokini, je avstralski poslanik v Washingtonu izjavil, da je treba izjavo namestnika predsednika avstralske vlade Fathena o možnosti vojne na Tihem morju, smatrati za zelo resen opomin. Ta izjava je predvsem resen opomin Ameriki in zlasti ameriškim državljanom, ki žive na Daljnem vzhodu, katerim je na ta način priporočeno, da naj se vrnejo v domovino.

Ameriški listi pišejo tudi o možnosti japonskega nastopa proti Singapuru ali pa proti Nizozemski Indiji. Nekateri listi menijo, da hoče Japonska sodelovati v »živčni vojni«. Toda pristojni krogi v Washingtonu so rezervirani in so ohranili svoj mir. Kar pa se tiče ameriških državljanov, ki žive na Daljnem vzhodu, poudarjajo ti krogi, da opomina ameriškim državljanom, da naj odideja z Daljnega vzhoda, ni smatrati kot »znak za preplah«. Washingtonski politični krogi z največjo pozornostjo spremljajo razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu, zlasti pa v Indokini; in v teh krogih poudarjajo, da bo novi japonski veleposlanik admiral Nomura po izročitvi akreditivnih pism imel razgovore z zunanjim ministrom Hullom in da bo Hull ob tej priliki vsakekar poudaril, da Amerika želi, da naj se ohrani »status quo« na Daljnem vzhodu in na Tihem morju. (AA)

Japonske grožnje Ameriki:

»Približuje se vojno stanje med Japonsko in Ameriko«

Tokio, 14. febr. DNB: »Kokumin Šimbun« pravi da je naloga novega japonskega veleposlanika v Washingtonu admirala Nomure brezupna.

Odnosaji med Ameriko in Japonsko so se tako poslabšali pred odhodom admirala Nomure v Washington, da je bilo popolnoma odveč, da je

novi veleposlanik sploh odšel v Ameriko. Sedaj je popolnoma jasno, piše list, da je položaj izredno hud, zlasti pa zaradi tega, ker je že prepozno, da bi Amerika še enkrat lahko krenila na pot sporazuma. Amerika je šla predaleč, da bi se mogla še vrniti. Odnosaji so tako slabi, da bodo najbrž sploh prekinjeni. Vsak dan nastajajo nova ameriška oporišča na Havajskih otokih, Filipinih in drugod po Tihem morju. Ameriško brodogradilništvo na Tihem morju se stalno množi in zboljšuje. Z eno besedo lahko rečem, da se »odnosaji med Ameriko in Japonsko približujejo vojnemu stanju«. Zato mora biti Japonska pripravljena in odločna. (AA)

Tokio, 14. febr. DNB: Posebni dopisnik lista »Tokio Asahi Šimbun« poroča iz Singapurga, da so začeli močno večati angleško letalstvo v Singapuru. Dopisnik japonskega lista pripominja v tem oziru, da je zlasti pomembno dejstvo, da so istočasno začeli izvajati novo porazdelitev angleških letalskih sil v Zahodni Indiji. Skupine bombnikov so bile namreč iz Singapurga premeščene v severne pokrajine Malajskih otokov. (AA)

Izjave Macuoka:

»Prijateljstvo Sovjetov zaželeno«

Tokio, 14. febr. DOMEI: Japonski zunanji minister Macuoka je danes pri sprejemu časnika, ki so ga spraševali o pomenu izjave avstralskega vojnekega sveta, da postaja položaj na Tihem morju vedno bolj nevaren, izjavil, da tega ne razume, ker goji Japonska vedno iskrene želje, da bi ostalo prijateljstvo z Avstralijo trajno in neskaljeno.

Pred zunanjepolitičnim odborom parlamenta je zunanji minister odgovarjal na vprašanja poslancev,

Na zahodu le manjši boji

Nemška poročila

Berlin, 15. febr. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

O priliki večerajšnjega napada nemških vojnihi letal na sovražnikovo konvoj v vodah Atlantskega oceana — o čemer govori večerajšnje vojno poročilo — je bila potopljena še ena oborožena trgovska ladja, tako da skupno število potopljenih ladij pri tem napadu znaša 14 s tonazo 82.000 ton. Nemške pomorske sile, ki nastopajo v Atlantskem oceanu in prekomorskih vodah, so na ta način potopile 670.000 ton sovražnikovega brodogradilstva, ali brodogradilja, ki je v sovražnikovi službi. Temu je treba dodati še izgube sovražnikovega brodogradilstva, ki so nastale v prekomorskih vodah zaradi minskih eksplozij.

Pri napadu na važne vojaške cilje na angleško otočje so nemška letala metala bombe na neko elektrifikirano tovarno pri Glasgowu kakor tudi na pristaniške naprave ob škotski in jugovzhodni angleški obali. Vzhodno od Peterheada je bil izveden uspešen napad na konvoj, ki je bil razpršen. Bombe so težko zadale šest ladij. Na dveh velikih trgovskih ladjah je izbruhnil požar. Vzhodno od Harwicha je neko bojno letalo v držnem nizkem poletu potopilo eno sovražnikovo 8000 tonsko ladjo-tank. Isto letalo je poleg tega vrlo bombe tudi na veliko trgovsko ladjo in na neko podmornico. Velike ladje so bile tako težko zadete, da jih lahko smatramo za izgubljene.

Pretoklo noč so nemške letalske sile učinkovito bombardirale letališča in industrijske naprave okoli Londona in na področju okoli izliva Temze.

Sovražnikovi letalci niso leteli nad nemškim ozemljem. Nad Doverom je neko nemško lovsko letalo uničilo tri zaporne balone. Pomorska artilerija je sestrelila ob norveški obali eno sovražnikovo letalo. En nemški aparat pogrešamo. Pri uspešnih napadih na obmorskem področju vzhodno od Harwicha so se na bojnem letalu, ki mu je poveljeval poročnik Baumbach, zlasti odlikovali podčastniki.

Angleška poročila

London, 15. febr. Reuter: Letalsko ministrvo poroča:

V pretekli noči so sovražna letala priletela nad Anglijo samo v prvih večernih urah. Neko letalo je bombardiralo London ter povzročilo hudo škodo na zasebnem imetju in povzročilo večje število žrtev. Tudi na severnem Škotskem so padle bombe, ki so napravile škodo in zahtevale žrtve. Po polnoči so bile vržene nekatere bombe na vzhodno Anglijo.

Angleška lovka letala so zavrnila poskus nemških bombnikov, da bi bili vdrti nad južno Anglijo. Razvila se je bitka, v kateri so bila sovražna letala prisiljena, da se vrnejo čez Rokav. En sovražni bombnik je bil sestreljen.

Prelom med Anglijo in Romunijo

Samo šest romunskih diplomatov zapusti Anglijo

Carigrad, 14. februarja. Reuter: Turški parnik »Izmir« so dali na razpolago angleškemu poslanstvu v Bukarešti in je parnik že odplul v Konstanco, kjer se bo vkrcal sir Reginald Hoare z osebjem poslanstva in angleškimi državljani, ki so se v Romuniji. »Izmir« bo prišel v Carigrad v nedeljo. Najbrž bodo s to ladjo dopotovali tudi diplomatski zastopniki Nizozemske, Belgije in nekaj belgijskih in nizozemskih državljanov, ki hočejo oditi iz Romunije. (AA)

London, 14. februarja. Reuter: Samo 6 članov romunskega poslanstva in konzularnega osebja v Angliji se je odzvalo odpoklicu romunske vlade. Odpravnik poslov Florescu, ki je po odstaviti poslanika Tilea vodil posle romunskega poslanstva, je skupno s svetnikom za tisk Murguom dal izjavo, v kateri pravi, da se noče podrediti vladi generala Antonescu, ki ni svobodna vlada in da nima domovine, dokler se nahaja pod tujim jarmom.

Trgovinsko ministrstvo je objavilo službeno obvestilo, da je odšel Romunijo smatrati kot sovražno deželo v vseh predpisih, ki tičejo trgovine med Anglijo in tujimi državami.

Nobenega preobrata v odnošajih med Grčijo in Nemčijo

Berlin, 14. februarja DNB daje naslednje obvestilo: Zunanje ministrstvo poroča, da v Berlinu ni znano, da bi tukajšnji grški poslanik nameraval zapustiti nemško prestolnico. Prav tako izjavljajo,

Beli in zdravi zobje SARGOV KALODONT proti zobnemu kamnu

ki so izražali svojo zaskrbljenost glede nadaljnjih razvojov položaja na Daljnem vzhodu in na Tihem morju. Na vprašanje, kako se razvijajo odnosaji s Sovjetsko Rusijo je Macuoka izjavil, da Japonska vlada odkritosrčno želi, da bi se odnosaji s Sovjetsko zvezo izboljšali in upa, da bodo trgovinski razgovori, ki se bodo kmalu začeli, dali priložnost za to. Vsaj on goji takšno upanje.

Na pripombo nekega poslanca, če ni trojni pakt med Nemčijo, Italijo in Japonsko ovira za prijateljske odnosaje s Sovjeti, je Macuoka omenil, da v tem paktu ni ničesar proti Sovjetom in da je pakt v toliko nepopoln, ker niti ne predvideva nemške in italijanske pomoči za primer, če bi bila Japonska napadena od Sovjetske zveze.

Na nadaljnjo pripombo, če pakt proti Kominterni ne ovira izboljšanja odnosajev s Sovjeti, je Macuoka rekel, da to ne more biti, ker je pakt proti Kominterni naperjen le proti Kominterni in ne proti Sovjetom, in da se v tem pogledu nazarirajo japonske vlade strinja z naziranjem Molotova, ki je sam zanikal vsako zvezo med sovjetsko vlado in vodstvom Kominterne.

Vojna mrzlica v Sanghaju

Sanghaj, 14. febr. b. V Sanghaju vlada vojna mrzlica. Opaža se mrzlično pripravljanje. Tujci v mednarodni coni se pripravljajo, da zapustijo Sanghaj s prvim parnikom. Vse ameriške žene in otroci v področju Daljnega vzhoda

so dobili topot stroga navodila ameriških konzularnih oblasti, da odpotujejo s prvim parnikom v Združene države ali pa na Filipinske otoke. Krožijo glasovi, da je japonska vlada zbrala na otoku Hainan vojsko, ki se bo ukrcala na ladje, če bi za to nastala potreba. Iz Hajfonga v francoski Indokini prihajajo poročila o prihodu velikega števila japonskih vojnihih ladij, med katerimi so tudi oklopnice. To japonsko ladjevje krizari po Siamskem zalivu, dočim je šest japonskih vojnihih ladij zasidranih poleg ustja reke, kjer leži Bangkok. Navzočnost vojnihih ladij v Hajfongu in nedaleč Bangkoka je napotila angleško poveljstvo, da pošlje še nadaljnja ojačenja letalstva v malajska letalska oporišča in da odredi pripravljenost obrambnih moči na Malajskem polotoku.

Siam (Taj) zagotavlja Angliji svoje prijateljstvo

Bangkok, 14. febr. TASS: Siamska (tajska) vlada je danes objavila uradno poročilo, v katerem pravi, da z ozirom na napadno tolmačenje nekaterih ukrepov Anglije, ki je povečala svojo oboroženo silo na Malajskem polotoku in svoje vojne brodogradilne v bližini Tajske, slovesno izjavlja, da so prijateljski odnosaji med Tajsko in Anglijo ostali nespremenjeni in da medsebojni odnosaji, urejeni po paktu o nenapadanju, jamčijo za to, da bodo prijateljska čustva ostala v vsakem pogledu vedno prisrčna.

ladij s skupno tonazo nad 1.000.000 ton po raznih nevtralnih pristaniščih in ne morejo domov. Le 1 nemška ladja je prispela v nemško pristanišče, 5 jih je bilo od Angležev potopljenih ali pa so bile potopljene od lastnega moštva. V južni Ameriki jih je še 38.

Napadi na Nemčijo

London, 14. febr. Reuter: Informacijsko poročilo poroča: Čeprav še ni službenega poročila letalskega ministrstva, vendar na merodajnih mestih potrjujejo, da so angleški bombniki danes popoldne napravili večji napad na francoska pristanišča onstran Rokavskega preliva. (Napad je trajal polni sedem ur.) Z angleške obale je bilo mogoče videti eksplozije na vsej obali med Calaisom in Cap Gris Nez. Podrobnosti bo poročalo letalsko ministrstvo.

Nemški nočni lovci

London, 14. febr. t. Reuter: Letalsko ministrvo poroča, da so pri zadnjih napadih na Bremen in Hannover prvič ugotovili, da ima Nemčija posebne nočne lovce, ki so večkrat napadli angleške bombnike. Opremljeni so z žarometi in so prišli v neposredno bližino angleških bombnikov ter jih napadali. Angleški piloti pripovedujejo, da so 4 teh nočnih lovcev sestrelili s strelji iz brzostrelnih topov, ki jih nosijo bombniki na zadnjem koncu letala.

Ameriški živež za Francijo

Washington, 14. febr. b. Francoski poslanik Henry Haye je imel posvetovanje z Rooseveltom in ga je ob tej priliki prosil, da Amerika čimprej pošlje živeža v nezasedeno Francijo, ker preti lakota. Po posvetovanju z Rooseveltom je francoski poslanik izjavil, da bo v sredini meseca marca prišlo v Francijo do krize v prehrani. Predsednik ameriškega Rdečega križa pa je izjavil, da bo prišla prva ameriška ladja z živili okrog 19. t. m. v Maršell. Na ladji je naloženih 1000 ton kondenziranega mleka, 25 ton obutve in oblek za majhne otroke in dve toni vitaminskih tablet. Ta pošiljka bo razdeljena samo na nezasedenem ozemlju.

Smuške tekme v Nemčiji

Razinger na 45. mestu, Smolej na 47. Pri slalomu Heim zaradi nesreče ne bo tekmoval

Garmisch-Partenkirchen, 14. febr.

DNB: Danes so se začele tekme v okviru petega mednarodnega zimskošportnega tedna. Včeraj popoldne sta udeležence na mednarodnih tekmah pozdravila voditelj nemškega športa Tschamer und Osten ter načelnik mesta Garmisch-Partenkirchena.

Danes so bile tekme na progi 18 km. Zmagal je znani finski smučar Eino Olkinuora s časom 1:09.9. V kombinaciji vodi Nemece Bauer s 102 točkama, sledi pa mu kot deseti Jugoslovčan Razinger s 108 točkama. (AA.)

Garmisch-Partenkirchen, 14. febr.

Ob 9 je začel tekmo prvi od 105 tekmovalcev iz Olimpijskega stadiona. Na cilj jih je prišlo 90. Cilj je bil olimpijski smučarski stadion. Vreme je bilo ugodno. Zmagovalec v tej tekmi je bil Fince Eino Olkinuora z 1:00.9. Mislili so, da bo zmagal že na svetovnem prvenstvu v Cortini na 18 km in na 50 km. Toda ni uspel in je moral odstopiti. Ledena snežna površina mu je mnogo pomagala k uspehu. Drugi je bil Šved Nils Oesterson (1:00.17), tretji Fince Lauronen, 1:00.27, sledilo je sedem Fincev in Švedov, dočim je bil Nemece Bauer skupaj s Fincem Supitom na cilju v času 1:02.15. Na 18. mestu je kredski pravak Dahquist z 1:04.01; 24. mesto je zavel Nemece Demetz, 45. mesto na koncu prve polovice je zavel kot prvi Jugoslovčan Razinger z 1:08.27. Za dve mesti slabši je prišel Smolej z 1:08.33. Ostali naši tekmovalci so prihajali: 55. Knifje, 1:11.11, 61. Klančnik, 1:12.30, 66. je bil pravak Slovaške Mihalje, 1:14.01, 70. Pečnik, 1:14.56, 75. Jazbec, 1:16.10, 79. Brumec, 1:17.16, 80. Majnerič, 1:17.39, na 83. mestu pravak Madžarske, dočim je bil kot poslednji na 90. mestu najboljši Romun.

V tekmah v klasični kombinaciji po teku na 18 km vodi svetovni pravak Nemece Bauer. Naš Razinger je na 10. mestu. Jutri ob 9 se začne tekmovaljevanje v slalomu. Naš najboljši predstavnik dr. Heim ne bo mogel nastopiti, ker si je predvečerjajim na treningu zlomil nogo na treh mestih in leži v bolnišnici. Med 114 tekmovalci so se prijavili Jugoslovani: Bertonec, Lukanc in Zvan.

Japonske fantazije o turško-sovjetski meji

Ankara, 14. februarja, b. Japonsko časopisje piše, da se zbira sovjetsko vojno ladjevje pred Bosporom in da sovjetska vojska koraka na rusko-turške meje. Na merodajnem mestu pa izjavljajo, da so ta poročila japonskih listov popolnoma brez vsake podlage.

Nova ustava v Romuniji

Bukarešta, 14. februarja. DNB: Včeraj je bila pod predsedništvom državnega poglavarja generala Antonescu seja ministrskega sveta. Iz dobro obveščenih krogov se je zvedelo, da so na seji razpravljali o načrtu za novo politično ureditev države. Smatrajo, da bo nova ustava objavljena v najkrajšem času. (AA.)

Nemci v Romuniji

Bukarešta, 14. februarja. DNB. S popisom se je ugotovilo, da šteje nemška narodna manjšina v Romuniji: v Banatu 310.509 ljudi, na Erdeljskem 219.722 in v stari Romuniji okoli 20.000, skupno je torej Nemcev 550.231. Ker pa popis v Južni Bukovini še ni končan, se lahko smatra, da je število nemške manjšine še večje. (AA.)

Gospodarstvo

Prenos skladov na banovino Hrvatsko

Poročali smo že, da je prišlo do razdelitve večine števila skladov med državo in banov. Hrvatsko. Našteli smo tudi te sklade. Sedaj je izšla dne 13. t. m. tudi tozadevna uredba v »Služb. novinah«, ki nam kaže naslednjo sliko:

Skladi, ki pridejo v poštev, se dele po stanju dne 31. avgusta 1939. Stanje skladov je po definiciji uredbe naslednje: saldo sklada pri denarnih zavodih, pri katerih je sklad vložen, vse terjatve in dolgov sklada, prometa vrednost nepremičnin, premičnin in vrednostnih papirjev, v kolikor ni drugače odredeno.

Terjatve skladov do posameznikov na področju banovine Hrvatske pridejo načelno, v kolikor ni drugače odredeno, na banovino Hrvatsko, toda največ do zneska deleža, ki pripada banovini Hrvatski, odnosno ostanke pri državnem skladu največ do zneska deleža, ki temu skladu pripada. Nepremičnine posameznikov skladov, če se nahajajo na področju banovine Hrvatske, pripadajo banovini Hrvatski, ostanke pa last državnega sklada, če ne nahajajo izven banovine Hrvatske. Njihova vrednost se uračunava v del sklada, ki se prenese na banovino Hrvatsko, o. d. n. v državnem skladu. Če pride do razlik med ostanki in v vrednostjo nepremičnin, mora en sklad drugemu plačati razliko. Vrednostni papirji se dele po določenem odstotku, za razdelitev nedeljivega ostanka pa se mora izvršiti obračun po njih borzni, o. d. n. prometi vrednosti, če ne kotirajo na borzi.

Ne prenesejo pa se samo odgovarjajoči deli aktiv, temveč tudi alikvojni del obveznosti, nekateri pa preidejo v celoti na banovino Hrvatsko. Pri tem se morajo prvenstveno prenesti obveznosti oseb in ustanov, ki so na področju banov. Hrvatske.

Za odstotek pri razdelitvi skladov je merodajen uspeh ljudskega števila dne 31. marca 1931.

Kvota 29% velja pri prenosu naslednjih skladov (ta delež dobi banovina Hrvatska): državni šolski sklad, sklad za podpiranje siromašnih avtorjev in njih družin, sklad za pospeševanje industrije in obrti, sklad za podpiranje zadružništva, sklad trijerkih postaj, sklad za pospeševanje proizvodnje sladkorne pese, sklad za pregleda zaščitnih zadrž in zvez, sklad za osnivanje in vzdrževanje domov za namestitve žen po zakonu o pobijanju spolnih bolezni, sklad za javna dela itd. v min. soc. politike, sklad za prehrano revežev, melioracijski sklad, sklad za posle po čl. 36 zakona o samoupravnih cestah, poseben sklad za gradbo stadionov in športnih vežališč, in posebni račun ministrstva financ za zgradbo stavb za namestitve davčnih uprav. Skupno se torej razdeli 16 skladov (od 41 skladov, ki pridejo v poštev za razdelitev) po ključu 29%.

Za ostale sklade pa so posebni ključji, katere navajamo v glavnih potezah:

Ostrednji sklad za zgradbo kazenskih in sličnih zavodov se najprej oddeli imovina sklada za gradbo kazenskih zavodov v Srbiji in sklada kazenskih zavodov za Vojvodino, ki ostaneta v celoti v državnem skladu. Odvoj se imovina sklada za kazenske zavode v Hrvatski in Slavoniji, ki se v celoti prenese na banovino Hrvatsko. Od ostanka se prenese na banovino znesek, ki se dobi, ko se od dohodkov sklada, pobranih do 31. VIII. 1939 od dohodkov na področju banovine Hrvatske odbijejo izdatki iz tega sklada v korist ustanov na področju banovine. V istem razmerju se obračunavajo tudi obresti.

Po sličnih načelih se razdeli sklad za podpiranje siromašnih odpuščenih obsojencev. Prenese se znesek, ki se dobi, če se odbijejo dohodki, pobrani na področju banovine Hrvatske, od izdatkov, izvršenih na področju banovine Hrvatske. Po istem načelu se razdeli sklad za zavarovanje obsojencev v primeru nesreče.

Sklad za kritje stroškov kazenskega postopanja pri apelacijskem sodišču v Splitu se razdeli po številu prebivalstva, ki je pripadlo banovini Hrvatski, odnosno ostalim krajem.

Sklad za gradbo, popravilo in opremo sodnih zgradb in za ureditev zemljiških knjig: banovini Hrvatski pripadajo dohodki po točki 1. darila in odmenila), 3. (zneski, dobljeni za prodane nepremičnine) in 5. (prispevek za gradnjo sodnih splotij) po uredbi o gradnji in opremitvi sodnih zgradb itd. Vsi ostali dohodki tega sklada ostanjejo v državnem skladu (dotacije iz državnega proračuna in dohodki od prodaje knjig, ki jih izdaja pravosodno ministrstvo).

Sklad za pospeševanje turizma v turističnih krajih: imovina tega sklada na dan 31. avg. 1939 ostanje trgovinskemu ministrstvu za pospeševanje turizma v odnosu na inozemstvo, nadalje ostanjejo državnemu skladu dohodki delež ministrstva za trgovino in industrijo pri dobičku od dohodkov tujih novin in časopisov, ena tretjina čistega dobička Agencije Avale pri prodaji tujih novin in časopisov. — Dohodki od zavarovanja avtobusnih podjetij in drugi dohodki, ki so namenjeni pospeševanju turizma, pripadajo posebnemu skladu za pospeševanje turizma na Hrvatskem odnosno posebnemu skladu z istim namenom za ostalo državno področje. O tem bo predpisan še podroben pravilnik.

Sklad za kontrolo kartelnih pogodb se razdeli tako, da dobi banovina Hrvatska 35%, kar ustreza povprečju vloženega kapitala vseh kartelnih podjetij itd. Stroški za registriranje kartelnih pogodb bodo šli v breme drž. proračuna.

Od sklada za stroko zasebnega zavarovanja ostanjejo državi gotovine iz likvidacije dveh ameriških zavarovalnic: Graham in New York, od ostanka pa dobi banovina Hrvatska 29%.

Sklad za pospeševanje ribištva: Po izdvojitvi dohodkov s področja mesta Belgrada in imovine prejšnjega srbskega sklada dobi banovina Hrvatska 29%.

Veterinarski sklad: Tu dobi banovina Hrvatska najprej imovino Zemaljskega veterinarskega sklada Hrvatske in Slavonije, v kolikor ustreza njeno področje prejšnji razdelitvi. Od ostanka sklada se prenesejo na banovino Hrvatsko dohodki in izdatki, obenem s kvoto upravnih stroškov, ki jih je imel sklad na Hrvatskem. Nepremičnine po kupni vrednosti. Dohodki sklada na osnovi predpisov iz železniškega prometa pripadajo izključno državnemu veterinarskemu skladu (v bodoče).

Sklad za pobijanje živinskih kužnih bolezni: Tu se najprej prenese oni del, ki je bil pobran in porabljen na področju banovine Hrvatske (po odbitju upravnih stroškov sklada). Če izdatki na Hrvatskem prekašajo dohodek, bo to razliko banovina Hrvatska izplačala državnemu skladu (kot pri veterinarskem skladu). Ostanek sklada, ki preostaja po prenosu na Hrvatsko, pride v poseben sklad za pobijanje živinskih kužnih bolezni na področju izven banovine Hrvatske. Iz dohodkov po 31. avgusta 1939 bo banovina plačevala vsakih šest mesecev v državni sklad 10%.

Pri kolonizacijskem skladu dobi banovina Hrvatska pavšalni znesek 1.000.000 din.

Narodni sanitetni sklad: Tu dobi banovina Hrvatska vso imovino sklada po čl. 4 odst. 1. t. j. vse zdravstvene ustanove z vsem pripadajočim materialom itd., dohodki itd., v kolikor se nahajajo na področju banovine. Nadalje pripadejo banovini tudi vsi skladi po čl. 4. v kolikor so vezani na področje banovine Hrvatske. Od skupnih dohodkov nar. san. sklada plačanih do 31. VIII. 1939 (taksa na uvožena kozmetična sredstva in takse na uvožena zdravila, desinfekcijska sredstva) dobi banovina Hrvatska 29%.

Sklad za podpore pri zgradbi stanovanj za drž. uradnike je razdelil po številu državnih uslužbenec na področju banovine Hrvatske (pred uredbo o banovini Hrvatski) v primeri z vsem številom drž. uslužbenec.

Izseljenski sklad: Od imovine tega sklada dobi banovina Hrvatska najprej imovino svojega prejšnjega izseljenskega sklada. Nepremičnine se vračunajo po kupni vrednosti. Od ostanka imovine razen vrednostnih papirjev dobi banovina Hrvatska 51%, kar odgovarja plačilu na področju banovine Hrvatske, 49% pa pride v poseben izseljenski sklad za področje ostale države.

Melioracijski sklad: pobira dohodek še naprej drž. sklad in potem odkazuje delež banovini Hrvatski.

Sklada za pogozdovanje dobi banovina Hrvatska 31%, kar odgovarja sorazmerju dohodkov tega sklada.

Od sklada za zgradbo novih stavb za šumske uprave in logarnice dobi banovina Hrvatska 26%.

Proračunska seja celjskega mestnega sveta

Mestni proračun za leto 1941 — 16,395.613 din izdatkov in prav toliko dohodkov — je višji za 1,680.915 din

Celje, 14. februarja.

Danes ob 5 popoldne se je pričela v posvetovalnici mestnega poglavarstva proračunska seja za leto 1941.

Zupan dr. Voršič Alojzij je v uvodu poročal, da so bila vsa dela, sklenjena na zadnji plenarni seji, izvršena, oziroma so v teku. Nato je poročal o delu Zimske pomoči v Celju. Za zimsko pomoč je bilo v Celju več prireditelj, posamezni stanovi pa so zbirali za Zimsko pomoč prispevke. Lahko rečemo, da je bil uspeh zadovoljiv in gre vsa hvala vsemu celjskemu prebivalstvu.

Ustanovljen je bil Prehranjevalni urad, ki je izvršil težavno in zelo odgovorno delo racioniranja prehrane prebivalstva. G. župan je poudaril, da se odbor, kakor tudi urad trdita, da bi kolikor mogoče ustregla konzumentom in trgovcem, in obenem zagotovil, da se bosta odbor in urad tudi v bodoče trudila, da se še razni nedostatk in pomanjkljivosti uredi, prebivalstvo pa prosi, da se pač prilagodi novim razmeram in točno drži navodil.

Poročilo finančnega referenta rav. Černelca o proračunu.

Sledilo je poročilo finančnega referenta g. ravatelja Černelca Oskarija o novem proračunu.

Davščine, ki celjskega meščana najbolj zanimajo, ostanjejo v glavnem pri starem; predvidene so v isti višini, kakor v tekočem proračunu. Proračun je sestavljen na podlagi odredbe g. ministra za finance le za dobo od 1. aprila do 31. decembra 1941 to je za 9 mesecev. Kljub zvišanju prejemkov nameščenec mestnega poglavarstva, policije in podjetij, kljub višjim materialnim potrebam ter črtanju izrednega proračuna, ker so vsa potrebna dela uvrščena v redni proračun, je predloženi proračun višji samo za vsoto 1,680.915 dinarjev. V nešteti sejah je finančno gospodarski odpor pripravil proračun, ki bi se imel že zglasovati koncem januarja, pa je moral naposled ta proračun še enkrat predelati ter vstaviti in prikriti 12 mesečni na 9 mesečni proračun. Lažje je bilo to delo pri dohodkih, ker se je vzela osnova le s tričetrtinskim efektom, težje je bilo to delo pri izdatkih, katerih ni bilo mogoče opisati s četrtinskim iznosom, zlasti v tehnični stroki, treba je bilo zato gotova odločljiva dela reducirati, da se bodo druga nedoločljiva dela izvršila v celoti. Redukcija del pa je bila tako malenkostna, da se ne bo poznala na terenu pri izvajanju proračuna. V prvi vrsti se morajo dograditi in dogotoviti vsa pričeta dela v Vodniški ulici ter na Mariborski cesti. Preloži se bo nevarne ovine pri Simi na Cesti na grad, predviden je kredit za pojačanje kapacitete mestnega vodovoda, za razširjenje pokopališča v Čretu ter vsa dela tehniškega oddelka, ki so nujno potrebna za vzdrževanje javnih cest, trgov, ulic, mostov itd.

Ze v novembru preteklega leta je mestni svet ponovno zvišal prejemke svojim uslužbencem ter predvideval novi proračun višjo postavko za osebne izdatke 366.484 din. Občutno obremenjuje mestno občino vzdrževanje policije ter ti izdatki znašajo proti celokupnemu proračunu 5,15%, proti proračunu mestne občine brez podjetij, zavodov in skladov 10,69%. Obča uprava ima zvišane potrebščine zaradi podražitve kuriva ter pisarniškega materiala za 14.784 din. Višja je tudi potreba v finančni stroki zaradi najetja novega posojila za razne nove investicije, katerih ni bilo mogoče kriti z izrednimi izdatki. Predvsem bo novo posojilo porabljeno za novo tržnico, za dozidek že pretesnega mestnega oskrbovalnega zavoda v Medlogu ter konverzijo starih dolgov po ugodnejši obrestni meri. Višji so predvideni izdatki za gradbeno stroko vsled neodložljivih gradbenih del, zvišane izredne draginske doklade in socialne davčnice delavcem, poviške je 254.307 din. Mnogo skrbi nalaga mestnemu svetu socialno skrbstvo, zato so se tudi pri tej partiji zvišali izdatki za 157.077 din, kar gre deloma za zvišane oskrbine v Zavetišču, zvišanje mesečnih ubožnih podpor, podpore siromašnim vojaškim obveznikom ter za podpore delavcem za rodbinske člane od 1. oktobra do 1. aprila. Celo partija za turizem ima višjo postavko za 35.657 din, ker je v letošnjem proračunu anulirala za posojilo za Dom pod Tovstom. V tej partiji je tudi vnesena postavka za vzdrževanje javnih nasadov na zemljiščih, last mestne občine, o. d. n. mestnega sklada. Pri občinskem gospodarstvu so potrebščine višje radi nujno potrebne razširitve pokopališča v Čretu, ker se namerava čimprej opustiti nesodobno in ločeno bolniško pokopališče. Naposled si je mestni svet rezerviral tudi izrednih razmer za nepričakovane izdatke gotovi znesek. V kolikor so pa zvišala posamezna mestna pod-

Od sklada za nakup stavbišča ali zgradbe ali zidanje zgradb dobi banovina Hrvatska delež po vplačanih dohodkih.

Sklad za izvrševanje uredbe o dodeljevanju drž. šumskega Zemljišča in likvidacijo uzurpacij v Bosni in Hercegovini: delež znaša 25%.

Ostrednji lovski sklad: banovina Hrvatska dobi 15 odstotkov.

Šumski rezervni sklad: delež banovine Hrvatske 25%.

Sklad finančne kontrole: delež znaša 29%. Nadalje pripada v bodoče 50% denarnih kazni po zakonu o drž. trošarini banovini Hrvatski, 50% od nagrad za prijetje in 50% disciplinskih kazni.

Sklad nepremičnin ministrstva financ: tu dobi banovina Hrvatska 10% od imovine. Od dohodkov sklada pa dobi banovina 50%, v kolikor pritekajo od nepremičnin na področju banovine Hrvatske, ki služi drž. in banovinskim finančnim uradom.

Sklad dohodkov od eksekutivnih stroškov in prodaje uradnih obrazcev: banovini pripadajo vsi eksekutivni stroški v zvezi s pobiranjem prenesenih dohodkov na banovino Hrvatsko.

Sklad dohodkov za izdelavo vstopnic in drugih taksnih obrazcev pripada z ozirom na dohodek na področju banovine v celoti banovini Hrvatski.

Od specialnega sklada ministrstva financ za gradbo zgradb za namestitve davčnih uprav pripada banovini Hrvatski 29%.

Nadalje določa uredba, da bodo odslej dohodki skladov, ki se pobirajo na področju banovine Hrvatske, šli posebnim skladom banovine Hrvatske, v kolikor seveda s to uredbo ni drugače določeno. Dohodki od državnih dotalij pripadejo v celoti državnim skladom.

Resorni ministri bodo določene zneske gotovine in ostalih vrednosti dali na razpolago banovini Hrvatski in izdali potrebne naloge. Vsi zemljiškoknjižni prenosi v zvezi s tem bodo oproščeni državnih in samoupravnih taks. Ostanjejo pa glede uprave skladov tudi v banovini Hrvatski doslej veljavni predpisi.

Jetja svoje proračune ter jih uravnoteži s dohodki, grede ti poviški na račun višjih potrebščin, zvišanje doklad in socialnih davčnic ter podražitev kuriva in materiala. Razveseljivo je dejstvo, da je postalo v zadnjem času mestno zimsko kopališče donosnejše. Nanovo je pa v proračun stavljena mestna gramoznica, katero obrat se je vodil doslej na prehodnem prometu, za bodoče pa tvori to samostojen obrat občinskih podjetij. Tudi v bodočem proračunskem letu je preskrbljeno za regulacijo Savinje in pritokov ter bo v tem proračunskem letu regulacija Savinje izvršena tik od drugega železniškega mostu. Skupni izdatki mestne občine celjske in njenih podjetij, oskrbnega zavoda in skladov znašajo 16,395.613 din. Te izdatke je odobril mestni svet.

Prejemki mestnih uslužbenec, upokojevec znašajo 2,336.808 ali 14,25%, občuepravna oblast 201.945 ali 1,25%, imovinska varnost, to je policija, gasilske čete, telesna vzgoja 230.025 din ali 1,40%, ljudska prosveta 592.811 ali 3,62%, gradbena stroka 1,824.300 din ali 11,12%, kmetijstvo 19.500 ali 0,12%, ljudsko zdravje 116.451 din ali 0,71%, socialno skrbstvo 828.945 ali 5,06%, trgovina, obrt in turizem 184.20 ali 1,12%, občinsko gospodarstvo 460.554 ali 2,81%, finančna stroka 1,872.413 ali 11,42%, proračunska rezerva znaša 0,46%; torej so izdatki mestne občine 8,742.992 din ali 53,32% celotnega proračuna, dočim odpadajo na mestna podjetja, mestne oskrbne zavode in sklade na osebne izdatke 594.772, na materialne izdatke 7,057.849 ali 46,68% celotnega proračuna.

Dohodki mestne občine se gibljejo v sledečih številkah: 55% občinska doklada 2,267.513 din ali 13,83%, občinske davščine in takse 1,047.375 ali 6,39%, trošarine 2,111.212 ali 12,88%, dohodek od imovine 1,482.711 ali 9,04%, razni dohodki so predvideni z zneskom 1,688.559 ali 10,30%, dočim odpadajo ostali dohodki na mestna podjetja in sklade. Radi kategoriziranja uvoznice usnja volne, bombaža in ledu je donos mestne uvoznice nekaj višji. Zviša se prispevek za pse, ki niso varuhi za 20 din ter se bo s tem poviškom omogočilo rejcem svinj zatirati novo nastalo svinjsko bolezen. Nanovo se uvede občinska taksa za obrabo občinskih cest od vsake avtobusne proge, ki vozi v Celje ali iz Celja; ta taksa se pobira od proge mesečno 1000 din. Zvišanje celotnih dohodkov je v glavnem radi višjega predpisa državnih neposrednih davkov, radi višjega konzuma alkoholnih pijač ter deloma korekture uvozninske tarife. Iz dohodkov proračuna izpade blaginjski pribitek proračuna 1939-1940, ker se je ta že angažiral po sklepu mestnega sveta ob priliki proračunske seje za razna pričeta dela. nanovo stavljeni pa je donos prodanih nepremičnin, ki je dosedaj tvoril bistveno postavko dohodkov izrednega proračuna.

Zahteve mesarjev

V Belgradu je bila od 10. do 12. t. m. splošna konferenca mesarskih obrtov, ki je razpravljala o vseh perečih gospodarskih in stanovskih vprašanjih v zvezi s položajem mesarjev. Konferenca so se udeleževali zastopniki Zveze slovenskih mesarskih združenj, zastopniki Zveze hrvatskih mesarskih obrtnikov, sekcija mesarjev, včlanjena v Združenje obrtnikov v Belgradu, kakor tudi zastopniki mesarske obrti iz drugih mest in banovin. Zastopniki hrvatskih mesarskih obrtov so podali prav obširne referate o trgovini in prometu z živino, mesom in mesnimi izdelki, o brezpravnem delovanju in tihotapstvu živine odnosno mesa in o potrebi ustanovitve strokovnih prisilnih združenj za mesarje. Zastopniki slovenskih mesarjev so predložili obširno poročilo o davčnih vprašanjih, posebno o ureditvi davka na poslovni promet, belgrajski zastopniki pa poročila o maksimiranju cen surovim kožam, o pravici izdelovanja mesarskega mila in o strokovnem šolstvu za mesarske vajence. Na konferenci je bila sprejeta primerno utemeljena spomenica, ki slika gospodarski položaj mesarskih obrtov in vsebuje do 30 predlogov in zahtev, da se uredi najnujnejše zadeve mesarske obrti. Spomenica je bila včeraj izročena po veččlanski deputaciji pristojnim ministrstvom v uvaževanje in proučevanje. Zastopniki hrvatskih mesarjev so podali splošno statistiko o preskrbi mesa mesta Zagreba, ki navaja, da je preteklo leto bilo 350 mesarskih obrtnikov in je na vsakega mojstra odpadlo 285.000 prebivalcev po 814 prebivalcev ter je mesto lani konzumiralo 10.360.000 kg razne mesa. Spomenica poudarja, da je z ozirom na razvoj političnih in vojnih dogodkov vsakomur sedaj jasno, da se ustvarja nova zgodovina človečanstva, da se pričinja likvidacija liberalno-kapi-

talističnega reda. Blokirana Evropa je prisiljena na avtarkijo, ker je nujna potreba najstrožjega racioniranja mnogih surovin, kakor tudi raznih življenjskih potrebščin. Gospodarske razmere v naši državi, ki je 85% kmetijska, so težavne. Izvoz živine je postal večji. Izvozne cene živine pa ne bi smele vplivati na cene živine na domačem trgu, zaradi domače prehrane prebivalstva. Spomenica priznava vse ukrepe, ki so bili izdelani v zaščito prehrane celotnega prebivalstva.

Konferenca je dalje razmotrivala vprašanje kontrole živine in kontrole cen živine in zahtevala, da se naj določi tako producentom (živoorejcem) kakor tudi trgovcem z živino maksimum odstotkov od brutto-zasluzka. Pod kontrolo cen se je postavilo meso, njega izdelki, kože, celo mleko in mlečni izdelki, samo živina se ni prišla pod to kontrolo.

Glede trgovine in prometa z živino in mesom zahteva spomenica, da se za govedo in drugo živino določi najnižja in najvišja prodajna cena, to po vrsti in kakovosti v mejah gospodarskega dohodka, dalje naj se razlike najnižjih in doseženih izvoznih cen po odbitju brutto-zasluzka izvoznikov vrnejo v dobro živinoorej, da se določi trgovcem z živino najvišji brutto-zasluzek, zaradi objektivne in strokovnjske kontrole naj se dovoli, da bodo pri sejmiskih poverjenih zastopani tudi mesarski obrtniki, tako na odprtih kakor tudi na zaprtih sejmščih. Dalje zahteva resolucija, da se naj določi cene po določitvi efektivne nabavne cene, brutto-zasluzki pri prodaji svežega in predelane mesa v odstotkih, to v isti višini, kakor se to določa za trgovce-detajliste in je pri tem treba upoštevati, da mesarski obrtniki ne kupujejo gotovega blaga za prodajo kakor trgovci. V efektivne nabavne stroške se naj vračunajo prometni davek kakor tudi vse državne in samoupravne davjate.

V nadaljnjem zahteva spomenica, da se izda odredba o obveznem klanju v občinskih klančnicah za vse govedo, ki je namenjeno javni in zasebni potrošnji. Potrebna je strožja kontrola tihotapstva v klančnicah, da se prepreči prodaja suhomesnatih izdelkov in klobas po mlekarnah in sličnih trgovinah sploh. Nadzorni organi naj povečajo večjo in strožjo pozornost pri pobijanju tihotapstva žive in zaklane živine.

Spomenica obširno utemeljuje zahtevo o potrebi prisilnih mesarskih združenj.

Glede maksimalnih cen surovim kožam zahteva spomenica, da urad za kontrolo cen določi maksimalne cene govejim kožam po teži in kakovosti. Zato naj se kože razdele v tri kategorije, in sicer: I. od 35 kg teže naprej, II. od 25 do 35 kilogramov teže in III. do 25 kg. Za določanje cen surovim kožam naj se vzame za podlago cena, ki je veljala na dan, ko je stopila v veljavo uredba o maksimiranju cen surovim kožam domačega izvora in katere cene so bile takrat od 28 do 32 din za 1 kg, cene telečjih kožam z glavo in nogami naj bodo 32 din, brez glave in nog 36 din kg.

Nadalje je konferenca sprejela razne predloge o pravici izdelovanja mesarskega mila, o ureditvi davčnih vprašanj in je utemeljila obširno ustanovitve strokovnih šol za mesarske vajence, na katerih šolah naj poučujejo tudi v stroki izobraženi učitelji, posebno pa mesarski strokovnjaki. Učitelji naj bodo postavljeni predvsem iz vrst mesarskih obrtnikov. Take šole naj se ustanove v mestih nad 20.000 prebivalcev. Konferenca je v splošnih obrih izdelala tudi načrt, kako naj delujejo te šole.

Borze

Dne 14. februarja 1941.

Denar

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 11,721.993 din, na belgrajski borzi 12,7 milij. din, od tega 250.048 din, 451.000 mark, 83.238 švic. frankov in 1,124 dolarjev. — V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 1,275.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London, 1 funt 174.57—177.77
Newyork, 100 dolarjev 4425.00—4465.00
Zeneva, 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin, 100 mark 1772.00—1792.00
Solun, 100 drahem 38 denar

Ljubljana — svobodno tržišče:

London, 1 funt 215.90—219.10
Newyork, 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva, 100 frankov 1271.10—1281.10

Zasebni kliring. Zagreb: Solun 100 drahem 38 denar. — Belgrad: Solun 100 drahem 37,65 do 38,35.

Zürich: Belgrad 10, Pariz 7,75, London 16,10, Newyork 431, Bruselj 69, Milan 21,725, Madrid 40, Amsterdam 229, Berlin 172,50, Stockholm 102,60, Oslo 98,50, Kopenhagen 83,50, Sofija 4,25, Lizbona 17,27, Budimpešta 8,75, Atene 3,00, Carigrad 3,375, Bukarešta 2,125, Helsingfors 8,75, Buenos Aires 101,625.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 477—478,50
v Zagrebu 480 blago
v Belgradu 477—478

Ljubljana. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 100—101, agrarji 55,50—56,50, vojna škoda prompt. 477—478,50, begl. obvez. 85—86, dalm. agrarji 81—82, 8% Bler. pos. 106—108, 7% Bler. pos. 101—102, 7% pos. Drž. hip. banke 102—104, 7% stab. posojilo 97,50—98,50. — Delnice: Narodna banka 7000—7050, Trboveljska 390 do 400, Kranjska industr. družba 142 den.

Zagreb: Državni papirji: 7% invest. posojilo 101 denar, agrarji 55—57, vojna škoda 480 blago, dalm. agrarji 81 blago, 6% šumske obveznice 80 blago, 4% severni agrarji 56 blago, 8% Blerovo posojilo 108 denar, 7% Blerovo posojilo 100 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 96 denar. — Delnice: Narod. banka 7000 denar, Priv. agrarna banka 205 denar, Trboveljska 395—400 (395), Sladk. tovarna Bežekerc 700 denar.

Belgrad: Državni papirji: 7% invest. posojilo 100 denar, voj. škoda promptna 477—478 (477,50), begl. obveznice 84,50—85,25 (85), dalm. agrarji 79,25—79,75 (79,80), 6% šumske obveznice 79,25—79,75 (79,50, 79,75), 4% severni agrarji 55,25 do 55,75 (55,50, 55,75), 8% Blerovo posojilo 107 denar, 7% Blerovo posojilo 103 denar.

21titi tre

Novi Sad: Ječmen bač, srem. 560—570; fižol, bač, srem, beli brez vreče 2% kasa duplikat 620—625. — Tendence neizpremenjena.

Sombor: Ječmen bač, okol. Sombor 62—63 kg 530—560. — Tendence neizpremenjena. — Promet majhen.

Vsi se borimo za pravo mesto v življenju

Ljubljana, v februarju 1941.

O tem predmetu je bilo v vsej svetovni književnosti napisanih že mnogo razprav, mnogo usodnih in lepih romanov in tudi mnogo tragedij. Vsi ljudje so namreč več ali manj prepričani, da jim življenje ni dodelilo tistega poprišča, na katerem bi se lahko kar najbolj izživljali. Vsi so takorekoč prepričani, da so v življenju krenili nekoliko proč od svojega cilja, in potem se zgodi, da ti ljudje vse življenje tarnajo, da jim ne gre delo zaradi tega prav nič od rok, ker se je z njimi življenje poigralo in jih ni postavilo na tisto mesto, kjer bi lahko ustvarjali vse tisto, kar lahko človeka napravi za umetnika, genija, državnika, trgovca, industrija — ali pa odličnega in dobrega družinskega očeta. Če se je komu pri lovu za pravo mesto v življenju samo malo spotaknilo, pa že toži vse življenje, da je tista majhna usodna napaka, ki je ostala le milimeter daleč od pravega cilja vsega življenja, kriva, da gre poslej pri delu, v družini in v obratu vse narobe. Gorje, če pri tem kdo potoži, da je to le čudna in muhasta igra življenja, ki nekatere smeji ali pa jih spravlja v žalostno luč.

Biti državni uradnik — še vedno glavni cilj

Znano je najbrž vsem, ki se gibljejo v središču življenja raznih narodov, to je v njihovih prestolnicah, da se med svobodnimi poklici vse kar puli zato, da bi se lahko ta ali oni prikopal do varne in trdne državne službe. Kaj hočete — država včasih sicer slabo plačuje, toda plača je redna in povrh pride še najlepše, tja proti končnim letom našega življenja se nudi takim državnim uradnikom velikanska dobrota — pokojnina. In zaradi te pokojnine se splošno v mladosti prehoditi marsikaj poti in trkati neutrudno in proseče na ta ali ona vrata.

Pa dobi ta ali oni narod kakšno svojo novo veliko in važno kulturno in umetnostno učno ustanovo. Seveda potrebuje taka ustanova vse polno učnih moči in te moči morajo na umetnostni ustanovi vsekakor biti — umetniki sami. In tako se zgodi — po čudni igri življenja — da se spravlja v resni in srepi profesorski zbor mladi umetniki ali pa ustvarjalci, ki si po vseh osnovah svojega dela nikdar ne bi mogli misliti, da se bodo morali ali znali vezati na kakšno tako službo, kakor je redno delo na strogo znanstveni ustanovi. Duh, ki je najlepše ustvarjal na široki svobodni ravnini, se mora vezati na urnike in na letne učne načrte za več let naprej.

Toda najbrž so vsi narodi doživljali ob svoji samostojni poti v svet take pojave. Ta desetletja so bila mogoče lepa za narodovo svobodo, bila pa so najbrž zelo skopa za kulturno in duhovno ustvarjanje vsakega naroda. Z organiziranjem vsega si najprej ustvarimo trden zid okoli sebe in vsakdo zase, seveda pa med zidanim radi pozabimo na vsebino v stavbi — in to je škoda.

Pri nas ni mecenov, ki bi naši Akademiji izročali volila in zapuščine, da bi lahko sama skrbela za svobodo tistih, ki hočejo in morajo ostati svobodni. Knjižne založbe še niso tako bogate, da bi lahko imele celo vrsto svojih tajnikov in literarnih svetov, naše galerije so še preveč zaprte s tremi ključmi in še nimajo niti

katalogov, zato ne morejo prirejati svojih tečajev ali šol, kakor je to pri drugih velikih samostojnih narodih.

Pridobitniki si ne upajo biti velikopotezni

V prvih letih po svetovni vojni je najprej zagrabil val velikopoteznosti razne pridobitne sloje. Vse je skušalo izrabiti ugodno dobo, ko se je gradilo tisto, kar je bilo zlasti drugod porušeno, prav tako pa je bilo treba misliti na samostojno organizacijo tistih podjetij, ki bi bila za naš obstoj nujno potrebna.

V tem oziru so bile izkušnje našega gospodarskega sveta v prvih letih po vojni bolj bridke ko pa vesele. Inflacija — duhovna in denarna — je prinesla na površje nekaj izrednih gospodarskih talentov in konjunkturistov, toda njihov konec je bil večinoma zelo žalosten. Marsikje je zadušilo po umazaniji — zmazal se je le tisti, ki je čez polom lahko krenil s korakom moza, ki si nikdar ne more ničesar očitati, pa naj dela slabo ali dobro.

Komaj desetletje naših ljudi se je zato rešila v svet velepodjetij in velikih finančnikov, za naš narod pa je še vedno značilno, da prevladuje, prav tako kakor v kmečkem gospodarstvu, srednji trgovec in obrtnik s srednjim obratom. Večinoma se pa dogaja, da sedanje kmetije ali pa srednji obrati prežive ali utrde samo en rod ali kvečjemu dva — kajti brž ko se obratu ali kmetiji boljši godi, mora sin, ali celo več sinov v drage višje šole in taki otroci se v revni, osiroteli dom več ne vračajo. Gospod želi hiti v državno službo ali pa med kulturnimi delavci čaka na svoje pravo mesto.

Sicer smo sedaj v tem oziru ravno na meji med tem, da bomo imeli preveč inteligenčnega naraščaja, ki ne bo vedel kam in bo moral tudi nazaj na zemljo ali pa v domači obrat, če

Potovanje okrog hiše brez oken

Zakaj gradi Stalin mornarico? — Nauk mozaika — Deset mej, pa nobenega pristanišča — Rešitev politične skrivnosti — Pritisk na morju

Na veliki pariški svetovni razstavi leta 1937. si obstal kakor prikovan, ko si vstopil v sovjetski paviljon in si ob vhodu pogledal na steno. Na tej steni je bil velikanski zemljevid Sovjetske Rusije, narejen kot mozaik iz tisočev pisanih, svetilkajočih se poldragih kamnov. Lepi rdeči rubini so predstavljali mesta, safirski pasovi pa reke. Gore so ponazorjevale grafike in ametistove vzpetine. Vse se je bleščalo in svetilo, da si z užitek pogledal na steno. Po končani razstavi so odnesli ta mozaik v Moskvo in ga postavili v predsobo sejne zbornice vrhovnega sovjeta v Kremlju. Lani je bil ta zemljevid zopet na svetovni razstavi v New Yorku, potem pa so ga odnesli v Moskvo, toda niso ga več vrnili na staro mesto, temveč ga je dobil v svojo delovno sobo »oče narodov«, diktator Stalin. Pravijo, da Stalin prebije cele ure pri tem zemljevidu. Ponoči, ko že vse spi in slisli po Kremlju le še korake nočne straže rdeče milice, stoji Stalin s pipo pred zemljevidom, pije čaj, ga opazuje in se v misli potaplja...

Kje se najrajši ustavi njegov pogled na tem velikanskem zemljevidu? Ali opazuje mesta ter industrijska središča? Morda reke, doline in gore,

bo hotel živeti. Toda tukaj smo šele na začetkih in počakajmo, kako se bomo na te dogodke pripravili.

Ljubezen do svobodnega udejstvovanja pa je še zelo velika

Med nami pa opažamo še nekaj zanimivih: vsi prav radi delamo sami zase in nam tovarišija ni luža. Pogosto se zgodi, da kakšno podjetje čisto dobro uspeva, dokler se v vodstvu držita oba tovariša, ki sta podjetje ustanovila in ga nato vodila nekaj let. Toda naš človek dolgo ne vzdrži v tovarišiji in komaj se podjetje nekoliko utrdi in pokaže ugodne znake za razvoj, se že mora odcepiti en tovariš in začeti na svojo roko. Dve ločeni podjetji nato redko uspevata tako dobro: kakor pa je delalo samo podjetje, dokler sta bila oba tovariša enakopravna gospodarja.

Razlogi za takšno postopanje so zelo različni. Prav gotovo pa ne drži, da bi bilo nezaupanje ali pa pojmovanje o kakšni nepoštenosti glavni razlog za to, da se ljudje ne morejo držati skupaj v vodstvu podjetij ali pa obratov. Srednji obrati pač ne morejo imeti tako težavnega poslovanja in knjigovodstva, da bi se moralo vgnezditi preveliko nezaupanje.

Pri tem bi lahko pač ugotovili, da so naši ljudje v podjetjih in obratih že zelo vzpodbudni, pri tem pa tudi silno svobodoljubni in da imajo radi neodvisnost. To preveliko individualistično pojmovanje gre celo tako daleč, da se ne mara ukloniti razsežnejšim in modernim načelom modernega gospodarstva.

Če posnamemo vse te male skrbli naših sodobnih ustvarjalcev na vseh poljih, opažamo, da se zaenkrat vse hoče čim bolj utrditi na svojih mestih in šele bodoči rod bo znal stavbi, kjer veje preprih svobode, vlti vsebino vselega in razsežnega skupnega dela.

Kadar kupujete

ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi „Bayer“-jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez „Bayer“-jevega križa.

Optična mreža št. 7281 od 22. marca 1940.

bilo takrat to število neverjetno visoko, bi utegnili postati sedaj nekoliko bolj verjetno, čeprav zadnja številka še ni dosežena. Ostalo sovjetsko vojno brodovje pa ni veliko. Italijanske ladjedelnice so še pred kratkim zgradile za Sovjete nekaj križark, polagalcev min in torpedovk. Vendar pa morajo Sovjeti še tudi danes uporabljati prastare ladje, kakor oklopnico »Oktabria« iz l. 1873., gotovo najstarejšo vojno ladjo, ki je še danes na svetu v rabi. Največ mornarice imajo Sovjeti na Crnem morju, minonosce, torpedovke, rušilce in križarke pa imajo tudi na drugih morjih.

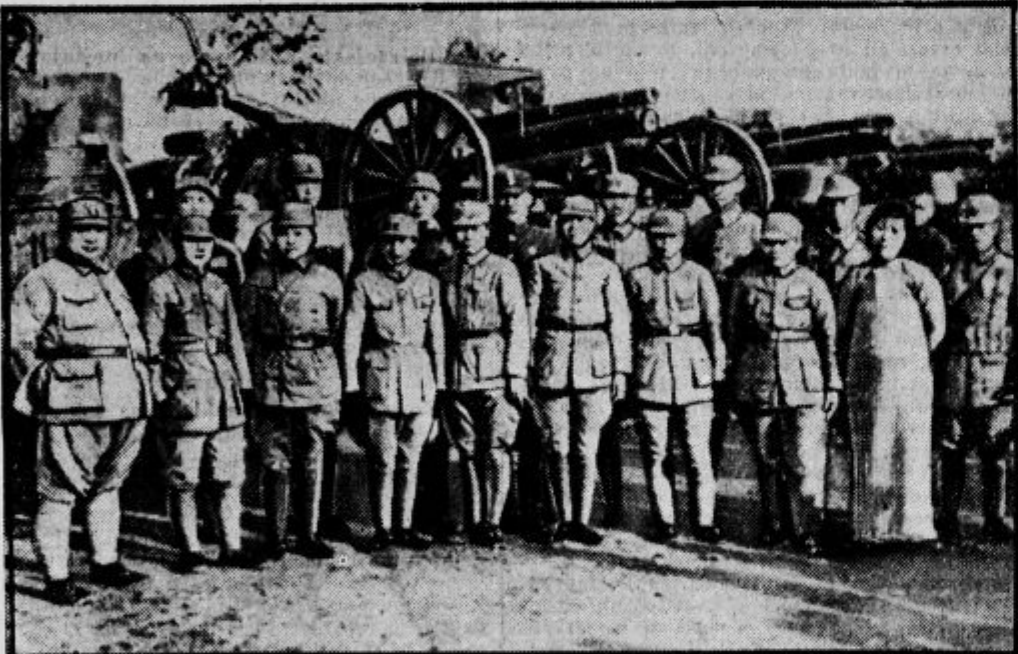
Tako vidimo Sovjetsko Rusijo, to velikansko hišo, ki gleda v svet z maloštevilnimi in majhnimi okni, pa se skrbno ozira okrog, kje bi se našlo še kako okno, skozi katero bi lahko pogledala v svet. Kje pa so ta okna? Uganka ni težka. Pri sosedovih morajo biti kje na morju. Nova mornarica naj podpre te želje v sedanjem položaju, ko je lahko še reči: sedaj ali morda nikdar več.

Nova zastava maršala Petaina. Petainu so naredili novo zastavo. Na belem polju trikolore je dvojna sekira, ki ima tudi trikolore, spodaj pa je 7 zlatih zvezd.

Znaki življenja devet dni po smrti

V Italiji je umrlo neko dekle na pljučnici in srčni bolezni. Nekaj ur po smrti je dobilo telo zopet svežo barvo, lica so postala rdeča, koža je dobila naravno barvo. To je trajalo nekaj dni. Skušali so jo spraviti k življenju, pa vse zaman. Štiri dni po smrti je začela celo krvaveti majhna ranica na hrbtu. Vse to je dalo zdravnikom povod, da so mislili, da je dekle le navidezno mrtvo. Iz vseh strani Italije so prihajali zdravniki, da bi videli ta zanimiv pojav, in niso si upali pokopati telesa, ki je ohranilo po smrti zunanje znake življenja. Nazadnje je neki zdravnik razložil, da so taki primeri že večkrat nastopili pri ljudeh, ki so umrli zaradi srčne bolezni, rana pa je začela krvaveti zaradi injekecije, ki jo je dobilo dekle malo pred smrtjo. Devet dni po smrti so jo pokopali.

Zenske v kitajski armadi. Zenske, ki služijo v kitajski armadi kot bolničarke, nosijo tudi uniforme

Ali se moramo bati bakteriološke vojne?

O bakteriološki vojni se je že mnogo pisalo in prepričevalo ljudi, da zadostuje vreči le nekaj kužnih klic na sovraznikovo zemljo in strašna epidemija bo pomorila vse. Sodobna znanost je sicer zmožna pridelati ogromne množine kužnih klic, katerih večina pa se na zraku in soncu kmalu posuši in pogine. Malo število klic, ki so odpornejše, pa ne more škoditi človeškemu telesu, ker ne morejo same vanj. Le klice tifusa, paratifusa, dizenterije in kolere, vržene v reke in vodnjake, lahko povzročijo krvažne epidemije. Vse ostale klice pa lahko vdero v naše telo le s posredovanjem živali ali mrčesa. Smrtonosne okužbe po raznih laboratorijih, to je okužbe brez posredovalca, ne morejo služiti za primer okužitve mase. Te so povzročene v glavnem radi nepažnje, nesnažnih instrumentov ali po klicah, ki so prišle na ranjeno mesto; to so primeri navadne mehanične okužitve. Za okuženje sovraznikovih množic pa je treba pripraviti ogromno število izobraženih delavcev, ker bi sicer priprava in shranitev teh klic predstavljala za zločinskega napadalca večjo nevarnost za žrtev. Okužitev konja ali živali, katerih meso se uporablja za hrano, bi se morala izvršiti na isti način, to je z okužitvijo živinske krme. Seveda je to možno le tam, kjer se živali pasejo v ogromnih čredah brez nadzora. Pri nas varujejo pastirji živino ponoči in podnevi. Za širjenje epidemij je treba imeti izredno močne klice, ki delj časa vzdržijo moč okuženja. Vsak zavoj klic mora biti tako opremljen, da ob najmanjšem dotiku živa bitja povzroča okužitev.

Recimo, da so vsi ti predpogoji izpolnjeni in da so mikrobi bili vrženi iz aviona na zemljo. Kakšen rezultat bo dalo to pekleno delo? Kakšne so klice, s katerimi lahko sovražnik napade? Nekatere so tako majhne, da lahko vdero v človeško telo z vdihanim zrakom ali celo skozi kožo. Toda te ne žive v umetnih snoveh: steklu, želatini ali železu in zato praktično ne pridejo v poštev. V vrsti virusov, ki bi jih sovražnik lahko uporabil za bakteriološko vojno, bi prišli v poštev: povzročitelji škrlatinke, koz, mrzlice, hripe in otroške paralize. Od navedenih bi le virus škrlatinke in koz lahko delj časa ohranil svojo moč: prvi v prhljaju škrlatinke, drugi v hrastah koz. Toda kdo bi zbral nekoliko kilogramov teh gnusnih odpadkov? Večina ljudi pa je proti kozam itak cepljena. Rumeno mrzlico lahko prenese samo neka muha. Res pa je, da se virus rumene mrzlice lahko umetno vzgoji in ohrani delj časa. V laboratorijih goje tudi muhe prenašalke in jih okužijo s krvjo opice, ki je bila predhodno inficirana z virusom rumene mrzlice. Če takšna muha piči človeka, je to povečini smrtonosno. Toda le muhe žive le v visoki temperaturi, ki ne sme niti ponoči pasti pod +20° C. S tifusom lahko človeka okuži samo uš, ki se je napila krvi bolnega človeka. Zbiranje takih uš bi bilo zelo nevarno, pa tudi neučinkovito, saj je znano, da uš kaj kmalu pogine, če ni na živem bitju. Omenimo naj še strašni virus otroške paralize, ker se ta prenaša z dihanjem in se razvija v silno nevarno obolenja. Ta bacil prenašajo ptice — skoro vedno papige! Do sedaj še ni dokazano, da bi se ta virus prenesel drugače kakor s kože na kožo ali eksperimentalno: z mazanjem nosne sluznice s tem virusom. Pa menda ne bomo verjeli, da bi se kdaj dal okužiti, da bi kasneje lahko zastrupil druge ali

pa da bi kdo dovolil, da ga sovražnik maže po nosnicah? Znanost pa bo menda celo dokazala, da zapušča ta bolezen imunetost. Tudi hripa se kaj rada prenaša, toda le na razdalji 2 do 3 m, če bolnik kašlja, govori ali kiha v človeka. Po vsem tem bi lahko trdili, da je napad z bacili za obe strani, napadalca in napadence, enako nevaren.

Morda bo z drugimi vrstami več uspeha! Oglejmo si jih! Bacil tifusa, paratifusa, kolere, grize meningitisa ali sliavke? Kaj če bi s temi klicami okužili pitno vodo? Večina večjih mest dobiva vodo iz pokritih rezervarjev, ki so pod stalno kontrolo. Morda bi zastrupili vodnjake? Da! Toda to bi povzročilo le krajevne okužbe in bi bilo zato treba množico vohunov. Meingokok, povzročitelj meningitisa, je droben mikrob, ki na zraku kmalu pogine, zlasti pod +24° C. Torej ni hudo nevaren. Bacili sliavke in črnega prišča napadajo prvenstveno živali in te ga prenašajo na ljudi. Ta dva bacila sta sicer zelo odporna, toda nastane vprašanje: kako z njima zastrupljati? Bacil sliavke ima celo to prednost, da je umetno vzgojen mnogo nevarnejši od naravnega. Najmanjši dotik ranjene kože z umetno vzgojenim bacilom in smrtonosna sliavka je tu! Toda težko je okužiti večjo množico živali in te bi zopet okužile ljudi, ki so pri živini. Bacil kuge bi bil morda še najprimernejši za infekcijo. Lahko ga je gojiti in v vlažni zemlji je zelo trpežen. Njegove prenašalke so podgane. Statistike so pokazale, da 80—100% teh bolnikov umre, zlasti če gre za pljučno kugo, in zato bi lahko bil ta bacil strašen. Toda tudi tu je vse le teoretično, praktično pa je stvar mnogo manj nevarna. Kugo prenašajo s podgan na ljudi neke vrste bolhe, ki pa bolj ljubijo kri podgane, kakor pa človeka in napadajo ljudi le takrat, ka-

dar ni podgan. V Indiji imajo v takšnih laboratorijih vedno nekaj morskih prašičkov v kletki, ki stoji poleg kletke okuženih živali. Čim bolna žival pogine, preidejo bolne na prašičke in jim za ljudi ni mar. Mimogrede naj omenim še spalno bolezen, ker se je o tem mnogo pisalo ob času španske vojne. Francovi vojaki so ujeli dva vohuna, ki sta imela bacile spalne bolezni... Znanost se je temu seveda smejala, kajti ta bacil sploh ne more umetno živeti. Človeka lahko okuži le muha tse-tse, ki pa ne živi v Evropi. Izgleda, da so Španci ujeli dva goljufa, ki sta nepoučenim republikancem prodajala navadno vodo za drag denar. Iz opisanega, bi lahko zaključili tole: če bi sovražnik premagal skoraj nepremostljive ovire pri negi shrambi in prenosu bacilov, bi poizkusil uspet le delno v brezpomembne krajevne epidemije. Če pa bi nekega dne vražja fantazija le našla možnost obsežnih masnih okužb, ne verjamemo, da bi se jih sovražnik poslužil, ker bi bili i napadalci i napadenci v smrtni nevarnosti.

Edo Uratnik.

Za dobro voljo

Kaplar uči rekrute, kako morajo streljati. »Če piha veter od desne, potem ne smete meriti naravnost v sredo pod cilj, ampak malo proti desni, razumete?«
»Razumete?«
»Če je vroče in pihajo topli vetrovi, gre krogla nekoliko navzgor. Kako morate takrat meriti?«
»Malo nižje,« se glasi enoglasen odgovor.
»Prav. Kaj pa takrat, kadar dežuje?«
»Vse molči. Nazadnje se le javi rekrut Čuješ in reče: »Takrat krogla zarjavi.«

Droblne novice

Koledar

Sobota, 15. februarja: Favstin in Jovita, mučenica; Georgija, devica; Agapa, devica-mučenica. Nedelja, 16. februarja: Julijana, devica in mučenica; Onezin, škof in mučenec.

Letopis

15. februarja 1573. leta sta storila v Zagrebu žalosten konec »knežki kraljici Matiji Gubec in njegov pomočnik Pasanec. Najprej so umorili ob nečloveških mukah Pasanca, potem so Gubec z žarečimi kleščami z živega telesa trgali meso, mu na glavo posadili razbeljeno železno krono in ga končno kot razbojnika razčetovali. Baje so ga pred kronanjem posadili tudi na razbeljen železni prestol, postavljen na Markovem trgu. To je epilog velikega slovensko-hrvaškega kmečkega upora iz leta 1573.

15. februarja 1763. leta sta sklenila pruski kralj Friderik II. in Marija Terezija mir v Hubertsburgu in tako končala sedemletno vojno (1756—1763). Prusi in Angličani so se borili z Rusi, Švedi, Avstrijci in njihovimi nemškimi zavezniki. Vojna sreča se je nagibala zdaj na eno, zdaj na drugo stran, končno pa so se utrudili vsi. Francozi in Angličani so se pobotali v Parizu, Rusi so proglasili nevtralnost, Marija Terezija sama je bila pa prešibka, da bi vojno nadaljevala, morala je končno le priznati Slezijo Prusom. Ta vojna je utrdila prusko vevlast, Rusija je dobila odločilni vpliv na evropske razmere, Francija je izgubila precej dragocen kolonij. Največ dobička je odnesla Anglija, ki je dosegla svetovno gospodstvo na morju. Sedemletna vojna je dala Evropi oni politični obraz, ki ga je obdržala nato nad sto let. Pet velesil je obvladalo Evropo: Anglija, Francija, Avstrija, Prusija, Rusija.

15. februarja 1781. leta je umrl Gotthold Ephraim Lessing, nemški mislec in pesnik.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla ga. Marija Vrečar, vdova po policijskem kontrolnem nadzorniku. Doživela je visoko starost 81 let. Pogreb bo danes ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Predjamska ul. 22, na pokopališče na Viču. Naj ji sveti večna luč! Zalujochim naše iskreno sožalje!

† V Gorici je v visoki starosti 85 let umrl g. Matija Rutar, odvetnik in apelacijski svetnik p. p. Pokopali so ga včeraj v Gorici. Naj v miru počiva. Zalujochim naše iskreno sožalje!

† V Kranju je umrla gđ. Mici Logar. Truplo bodo v nedeljo ob pol 4 popoldne prepeljali v Staro Loko, kjer bo pogreb na tamkajšnjem župnem pokopališču. Blag ji sponin! Zalujochim naše sožalje!

Nevarnost za večje povodnji v Sloveniji

Ljubljana, 14. februarja.

Vdor od jugozapada prihajajočega toplega vala v Slovenijo je povzročil, da je sneg, ki je po zadnjem sneženju dosegel višino 25 cm, 50 cm in celo do 1 m, naglo kopnel in ponekod v ravninah popolnoma izginil. V Kranjski gori so n. pr. po zadnjem sneženju zaznamovali v ravnini 95 cm snega, davi ga je bilo še 50 cm, kakor naglašata jutranje vremenske poročila. V okolici Kamnika je sneg v ravnini skoraj skopnel. Drugod so ostale prav tenke plasti snega. Na drugi strani so reke s pritoki zadnje dneve močno naraščale. Nevarnost za kakše hujše povodnji v Sloveniji je v splošnem minila, ker se je pojavilo danes lepo, sončno vreme po včerajšnjem dežju.

Zanimiva so poročila, kako Sava narašča in tudi že upada. Sava je pri Tacnu davi ob 8 dosegla najvišje stanje, namreč 1,60 m nad normalo. Ob 14 pa je že padla za 30 cm. Od Zidanega mosta Sava danes še malo narašča. Iz Radeč je prišlo ob tamonojem vodomerske postaje kratko brzojavno poročilo, da je Sava davi ob 8 dosegla 210 cm nad normalo. Pri Čatežu pa je Sava dosegla davi 218 cm nad normalo. Močno je narasla Krka, ki je prestopila bregove. Iz Brezice je prišlo poročilo, da je Sava tam ob 10 dopoldne dosegla že 240 cm nad normalo. Še vedno narašča.

Tudi ostale reke v Sloveniji so davi zelo narasle. Iz Celja poročajo, da je bilo vodno stanje Savinje davi 165 cm nad normalo. Pri

Tri leta dela banovinske poklicne svetovalnice in posredovalnice

15. februarja 1938 je podpisal g. ban dr. M. Natlačen odredbo o ustanovitvi Poklicne svetovalnice in posredovalnice in s tem ustanovil banovinski zavod, ki z vsakim letom svojega obstoja jasneje dokazuje, kako nujno potreben nam je bil. Saj je pravilna poklicna izbira za vsakega posameznika najvažnejše življenjsko vprašanje. Za nas, ki smo majhen narod, pa je še tem bolj važno, da pride vsak na tako mesto, kjer bo lahko najbolje izkoristil svoje talente v svoj dobrobit in v napredek vsega naroda.

Ob triletni svojega delovanja je banovinska poklicna svetovalnica in posredovalnica izdala gratično lepo opremljeno poročilo o triletnem delu. Knjižica je smiselno razdeljena in v celoti prikazuje predpriprave za ustanovitev zavoda, kakor tudi njegovo delo v treh letih. Opremo, ki je prav svojestrana, je oskrbel arh. Vlado Gajšek. Iz knjižice posnemamo, da si je svetovalnica stavila tri glavne naloge, namreč: 1. svetovati starem oziroma njihovim otrokom, ki so dovršili štiri ali pet razredov ljudske šole, vrsto nadaljnje šolanja; 2. pomagati mladostnikom, ki so končali dva, tri ali štiri razrede meščanske šole ali gimnazije, izbrati njihovim lastnostim in sposobnostim najbolj primerno vrsto strokovnega študija oziroma najprikladnejšo obrt; 3. vršiti poklicno izbiro za obrtniške mojstre, ki v svetovalnico pošiljajo svoje vajeenske kandidate s prošnjo, naj jim svetovalnica sporoči, če so sposobni izučiti se zaželeni obrti. Ze prvo leto je svetovalnica razposlala ljubljanskim šolam osebne liste, na katerih naj bi starši zaprosili za poklicni nasvet, učitelji pa naj bi o vsakemu učencu dali svoje vtise s pedagoškega in psihološkega vidika. Na podlagi teh osebnih listov je že v tem letu zaprosilo 1283 otrok oziroma njihovih staršev za preizkušnjo, kar je dovolj jaseh dokaz, kako potrebna je svetovalnica bila. V prvem letu svojega obstoja svetovalnica

Rečici je Dreta dosegla davi 230 cm nad normalo. Spremenila se je v veleotok, ki prestopa v nižjih krajih bregove.

Na Ljubljani so zatvornice na Špiči in v Gruberjevem prekopu popolnoma dvignjene in odprte, da se more voda naglo odtekat nizdol. Pri Fužinah je Ljubljana dosegla višino 230 m in še vedno narašča. Na raznih krajih Barja je Ljubljana prestopila bregove.

Današnja najnižja jutranja temperatura je bila povsod v Sloveniji nad ničlo. Gibala se je med +1° do +7° C. Boh. Bistrica je zaznamovala +3, Bled +1, Jesenje +4, Kranjska gora +1, Kamnik +3, Tržič +6, Novo mesto +5, Kočevje +4, Št. Janž na Dolenjskem +3, Brežice +4, Celje +4, Maribor +2, Dravograd +2, Rakek +7. Po dnevi se je temperatura povsod dvignila nad +10 C.

— Medmestne smučarske tekme obveznikov telesne vzgoje iz Celja, Ljubljane, Maribora in Ptuj, ki bi imele biti danes in jutri 15. t. m. pri Celjski koči, so zaradi neugodnih snežnih razmer prenesene na Mozirsko planino, kjer bodo izvedene po istem programu in ob istem času. Ljubljanski in celjski tekmovalci so že prispeli v Mozirsko kočjo in prav pridno trenirajo. Odsek za telesno vzgojo v Ljubljani pa je k tem tekmam organiziral tudi izlet obveznikov telesne vzgoje, ki pa zaradi prestatitve tekem na Mozirsko planino odpade. Zato opozarjamo vse obveznike telesne vzgoje, da izleta ne bo in naj se ne vozijo iz Ljubljane v Celje, za vozno plačane zneske bo pa prijavitelcem vrnil odsek za telesno vzgojo v Gosposki ulici 15.

— Upravni odbor Hranilnice dravske banovine v Ljubljani je namesto slovesne otvoritve podružnice v Kranju dal znesek 5.000 din za zimsko pomoč mestni občini v Kranju.

— Smučarji vsi na Kravce! Smuka sijajna.

— Pravilnik o živinskih potnih listih, pravilnik o odstranjevanju in uničevanju živalskih trupel in odpadkov, pravilnik o cenitvi poginulih in ubitih živali, določbe o preglednikih-lalnih klavnih živali in mesa ter nove takse za živalske potne liste. Vsi ti pravilniki z obrazci so pravkar izšli, prirejeni po »Službenem listu, kot LXV. zvezek zbirke Zakoni in uredb, ki jo izdaja knjižna založba tiskarne Merkur v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 23. 68 strani besedila in 8 strani obrazcev obsega joča knjižica velja s poštino vred 18 din. Naroča se pri založnici in v Jugoslovanski knjigarni.

— Vse vozne karte pri »Putniku«.

— Alarm-prelah. V vsako novo panogo znatnosti nastane potreba, da se ustvari primerno imenoslovje. To velja tudi za protiletalsko zaščito in zbirke za aktivno (vojaško) obrambo in za pasivno

Po državi

* Za zboljšanje zdravstvenih razmer v banovini Hrvatski. V proračunu banovine Hrvatske je določenih 90 milijonov dinarjev za povečanje starih in za gradnjo novih bolnišnic in sanatorijev. Novo bolnišnico bodo zgradili v Krapi, stare bolnišnice pa bodo povečali in razširili v Travniku, Mostarju, Derventu, Splitu, Šibeniku in Gračcu. Novo zdravilišče za jetične bodo zgradili v Suopljaku na Zagrebški gori, v Novem Marofu pa bodo zgradili nov paviljon s petdesetimi posteljami. Zelo bo razširjeno tudi zdravilišče za kostno jetiko v Kraljevi. Poleg tega bodo že uredili 20 zdravstvenih postaj v tistih zapuščenih bosanskih in hercegovinskih krajih, ki so daleč od vsake bolnišnice ali pa od zdravnika.

* Potres v Dubrovniku. V sredo 12. februarja ob 9 dopoldne so v Dubrovniku čutili lahke potresne sunek, ki pa ni povzročil nobene škode in tudi ni razburil ljudi, ker so ga čutili le nekateri.

* 42 splitskih pekov kaznovanih. V Splitu je bilo kaznovanih 42 pekov z globami od 500 do 10.000 din in v zaporom 8 do 30 dni, ker so pekli slab kruh.

* 2500 litrov žganja ukradli. V Jasenovcu ob Savi je že delj časa tatinska tolpa opravljala svoj nečeden posel. Vdirala je ponoči v kleti in shrambe in odnašala kmetom slanino, žito, vino in žganje. Tatovi so kmetom grozili, da jim bodo zažgali hiše in zato si kmetje niso upali naznaniti tatov. Dobro napolnjeno klet

seveda te naloge že zaradi pomanjkanja prostorov in strokovno izobraženih sodelavcev ni mogla izpeljati. Pač pa je bilo v tem letu izvršenih 48 individualnih preizkušenj in danih 51 poklicnih nasvetov 37 fantom in 14 dekletom. Leta 1939. je svetovalnica dobila vodjo, strokovnjaka dr. Vlada Schmidta in poklicnega svetovalca Franca Brenka. Prejela je 917 prošenj za preizkušnjo ter je izvedla 127 preizkušenj in dala 128 poklicnih nasvetov, od tega 104 fantom in 24 dekletom. V 1940. se je svetovalnica preselila v nove prostore v novi šolski polikliniki na Aškerčevi ulici. V tem letu so bili pozni razposlani osebni listi in je za poklicni nasvet zaprosilo 1484 otrok. Posameznih poklicnih preizkušenj je bilo 410, poleg tega pa še 395 samih inteligentnostnih preizkušenj. Poklicno preizkušnjo je prestalo 287 fantov in 123 deklet. Svetovalnica je v tem letu tudi prvič izbirala izredno nadarjene otroke za banovinske podpore in začela sodelovati z gluho-nemimci in pomožno šolo.

V kratkem času svojega obstoja je svetovalnica lahko ugotovila, da so bili njeni nasveti glede izbire poklica dani v letu 1938. in 1939. pravilni v več kakor 90%. V zadnjem letu svojega obstoja je svetovalnica prevzela tudi posredovanje vajenskih mest. Za začetek se je odzvalo v Ljubljani in okolici 90 mojstrov, ki so zaprosili za 106 vajencev in vajenk. Sodelovanje banovinske poklicne svetovalnice pri izbiri obrtniških poklicev je še prav posebnega pomena glede na veliko važnost obrti za naš gospodarski napredek. Prav v tej panogi se je namreč začelo uveljavljati načelo, da je za obrtnika vsak sposoben. To pa je imelo za posledico, da obrt zadnja leta ni več dobivala primerne naraščanja. Prepričani smo, da bo BPSP v prihodnjih letih mogla storiti še več, saj jo banovina v vseh njenih stremljenjih velično podpira.

V kratkem času svojega obstoja je svetovalnica lahko ugotovila, da so bili njeni nasveti glede izbire poklica dani v letu 1938. in 1939. pravilni v več kakor 90%. V zadnjem letu svojega obstoja je svetovalnica prevzela tudi posredovanje vajenskih mest. Za začetek se je odzvalo v Ljubljani in okolici 90 mojstrov, ki so zaprosili za 106 vajencev in vajenk. Sodelovanje banovinske poklicne svetovalnice pri izbiri obrtniških poklicev je še prav posebnega pomena glede na veliko važnost obrti za naš gospodarski napredek. Prav v tej panogi se je namreč začelo uveljavljati načelo, da je za obrtnika vsak sposoben. To pa je imelo za posledico, da obrt zadnja leta ni več dobivala primerne naraščanja. Prepričani smo, da bo BPSP v prihodnjih letih mogla storiti še več, saj jo banovina v vseh njenih stremljenjih velično podpira.

Naročnikom „Slovenčevega koledarja“

Da omogočimo čim večim naročnikom »Slovenčevega koledarja«, da bodo deležni številnih nagrad, ki so razpisane za one, ki bodo pravilno rešili eno od križank v »Slovenčevem koledarju«

podaljšujemo rok

do katerega pošljite rešitve križank

nepreključno do 24. februarja t. l.

Do tega dne pošljite rešitve na

»SLOVENEČ KOLEDAR«, KOPITARJEVA 6, LJUBLJANA
K vsaki rešitvi je priložiti znamko za 1,50 dinarja

(civilno) zaščito. Dočim uporabljamo za stvari in gibanja, ki so predmet aktivne obrambe (zlasti v pogledu letalstva) večinoma samo tuje izraze — francoske, italijanske, nemške — je na torišču pasivne zaščite slovensko izrazoslovje že prilično utrjeno. V tem pogledu spominjamo na knjigo »Protiletalska zaščita«, ki jo je lani izdala in založila kraljevska banska uprava, na knjigo inž. Stanka Dimnika »Kako naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi«, posebno na še na članka »Protiletalska zaščita in imenoslovje« od dr. Franc Ogrina, ki ju je priobčil »Vestnik protiletalske zaščite« (priloga »Gasilec« št. 2 od letos). I zteh dveh člankov povzamemo, da je izraz »zračni napad« manj primeren, izraz »zračna obramba« (zaščita) pa sploh zmoten. Namesto teh izrazov priporoča pisec naslednje: napad iz zraka ali letalski napad; obramba proti napadom iz zraka ali obramba (zaščita) proti letalskim napadom oziroma kratko protiletalska obramba (zaščita). V gori označenih člankih tudi trdi pisec, da za naziv »alarm« nimamo primerne slovenske besede (najte je ni niti v Pravopisnem slovarju od dr. Breznika) in da bi bilo tedaj treba prevzeti srbsko-hrvatsko besedo »uzbuna« — primerjaj glagol zbuditi — ako seveda ne stvorimo svojega lastnega slovenskega izraza. V zadnjem času pa se je opazilo, da se zamenjuje besedi »alarm« in »prelah«. Tako je pisal neki list ob preletu tujih letal: »Na Sušaku je bil dan znak za prelah«. To je netočno, ker pomeni beseda prelah toliko kakor tukaj »panika«. Panike ali prelahi pa po nateljih protiletalske obrambe ne sme povzročiti niti letalski napad, še manj pa alarm (znak), da se tak napad bliža ali že vrši (primerjaj tudi članek »Prelah, največji sovražnik obrambe protiletalstva pred letalskimi napadi« od polkovnika Janka Hameršaka v »Gasilec« št. 1 od letos). — O.

premožnega kmeta so tatovi redno obiskovali in pili izbirno žganje, ki ga je kmet nameraval dobro prodati. Sedaj je kmet na svojo presenečenje ugotovil, da so mu tatovi ukradli 2500 litrov žganja. Javil je tatvino oblasti. Policiji v Petrinji se je posrečilo prijeti tatvinsko tolpo, ki je obstojala iz samih mladih fantov. Tudi njihovega voditelja Božičiča so zaprli.

* Nasilnosti treh vinskih bratcev. V Subotici se je 27 letni Danilo Spišič vračal zvečer s svojo ženo iz kinematografa domov. Med potjo so oba napadli trije pijani fantje, vendar se je obema posrečilo priti domov. Ker so fantje pred stanovanjem razgrajali in ga zmerjali, je Spišič prišel iz hiše, da bi fante pregnal. Pri tem pa ga je eden izmed fantov z nožem smrtonosno zabodel v bližino srca. Spišič, ki so ga takoj prepegljali v bolnišnico, se bori s smrtjo. Par ur prej so isti fantje napadli 14 letnega Emilijana Berkeša. Eden izmed surovežev je ustrelil na dečka in ga zadel v prsa. Tudi stanje Berkeša je nevarno.

* Alkohol spreminja življenje v pekel. V Mihaljevcih pri Slavonski Požegi se je že dni pripetila protislovna družinska žalost. Premožni kmet Mato Šloji je preveč ljubil dobro kapljico. Če je prišel pijan domov, ni bil nobeden domačih varen pred njim. Mato je s postmi tolkel po mizi, razbijal kozarce in delil krepke zaščitke. Ko je te dni mati Mato v pijanosti zmerjal in preklinjal svojega sina Šimna, je ta hotel zapustiti sobo. Tedaj pa je pijani oče pograbil nož in z njim zadal božjemu sinu več ubodjav na desni roki. Sin se je ves krvav zgrudil na tla. Šimnov mlajši brat Ivan, ki je v hlevu krmil živino, je zasilal Šimnove klice na pomoč. Že od rojstva pohabljen se je Ivan vlekel iz temnega hleva in zagledal pred seboj očeta, ki je ves divji hotel z nožem navalliti nanj. Mato je vihtel nož, da bi zabodel svojega pohabljenega sina, Ivan, ki zaradi pohabljenosti ni mogel bežati, se je hotel z vilami ubraniti očeta. V smrtnem strahu je udaril očeta z vilami tako silno po glavi, da je oče padel mrtev na tla. Ivan je takoj nato šel k orožnikom, kjer je povedal, kaj se je zgodilo. Orožniki so Ivana aretirali.

* Kako je lepa Nurka prišla do moža. V neki vasi banaljuškega okraja živi v stari, že na pol razpadli hiši, mlada in lepa Nurka, ki jo njena stara in skopa mati Fatija vedno sili k težkemu delu. Nurka je imela že več snubačev, vendar pa je starša znala vse fante odvrniti. Le Ahmed Kula se je v lepo Nurko tako zagledal, da ga stara Fatija ni mogla odpraviti. Ko je Fatija odločno izjavila, da se bo vedno upirala možitvi svoje hčerke z Ahmedom, je ta sklenil, da bo Nurko ugrabil. Nekega večera, ko je bilo že temno in se je slišalo tuljenje volkov po gozdu, so prijezdili Ahmed Kula in njegova brata Bajram in Mustafa po neprelozljivih gorskih stezah v vas, kjer je iz globoke snega gledala streha Ahmedove ljubljene. Jezdeci so, ko so prišli na svoj cilj, glasno klicali Nurko, pa se ni nihče zganil. Po ponovnih klicih je končno stopila iz hiše stara Fatija in povedala jezdecem, da Nurka noče Ahmeda. Ves besen zaradi tega je Ahmed pohitil Fatijo, ki se je krepko branila, na tla, njegova brata pa sta jo toliko časa pretepal, da se je onesvestila. Nato so vsi trije vdrli v hišo. Našli so Nurko zaklenjeno v mali sobici. Ko je Ahmed osvobodil svojo nevesto, jo je nesel iz hiše, medtem sta pa brata razbila vse skromno pohištvo in od veselja, da so našli Nurko, streljali. Ahmed je posadil Nurko na konja in odjezdil z bratom proti domu, da bi se z lepo Nurko poročil. Sosedje so obvestili orožnike, ki so šli takoj k hiši Fatije. Stara žena je ležala v kotu predsobe in preklinjala svojo hčer in Ahmeda. Noben kos oprave ni ostal cel. Vrata so bila razbita, prav tako tudi okna. Ko so nato orožniki zasilili Ahmeda, je stopila Nurka pred njega in izjavila, da je nobena sila sveta ne more prisiliti, da bi Ahmeda kdaj zapustila. — Z njim hoče deliti veselje in žalost, ker mu je zelo hvaležna, da jo je rešil neznanosti življenja pri skopi materi. Ahmeda in njegova brata so orožniki naznanili sodišču.

Ljubljana, 15. februarja

Gledališče

Drama: Sobota, 15. febr.: »Zaprta vrata«. Premiera. Red Premierski. — Nedelja, 16. februarja, ob 15: »Romeo in Julija«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol; ob 20: »Šesto nadstropje«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 17. febr.: Zaprto.

Opera: Sobota, 15. febr.: »Ples v maskah«. Izven. — Nedelja, 16. febr., ob 15: »Vesela žene windsorske«. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Pri belem konjičku«. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 17. febr.: Zaprto.

Rokodelski oder

Veseloigro »Slepa sreča«, ki jo bo igral Rokodelski oder jutri ob petih popoldne v režiji g. Čekuta, amemo pritevati med najboljše naše burke. Oskrbite si vetopnice v predproadi, ki bo jutri od 10 do 12 dopoldne in od 4 do 5 popoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica, št. 12.

Radio Ljubljana

Sobota, 15. febr.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zcockov (plošče) — 12 Pisan polje, daj židane volje (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Pisan polje, daj židane volje (plošče) — 14 Poročila in objave 17 Otroška ura — 17.30 Glasbeni utrinki (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18. Za delopust igra Rad. ork. — 18.40 Naša domovina v ledeni dobi (prof. C. Šleibinger) — 19 Napovedi in poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Znanje koraknice (plošče) — 20 Znanjopolitični pregled (dr. Al. Kuhar) — 20.30 Orkestralna zabava (Rakitnice). Nekaj starih ribniških šal izvajajo ribniški rojaki; vmes pojo Fantje na vasi in igra Veseli kvartet — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Rad. orkester.

Drugi programi

Sobota, 15. februarja: Belgrad: 19.40 Ljudski večer. — Zagreb: 20. Prenos. — Praga: 20.30 Domača glasba. — Sofija: 20.30 Operna glasba. — Beromünster: 18.20. Violina. — Budimpešta: 22 Cig. orkester. — Italijanske postaje: 19.30 Ork. koncert. — Sotens: 20 Jazz. — 21.05 Romanske narodne. — 21.30 Plesna glasba. — Švedske postaje: 19.45 Vojaška godba.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA. YUR (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini. — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko. — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

V frančiškanski dvorani uprizori Stalna prosveta jutri popoldne ob petih velezabavno, smešnih prizorov polno tridejanko »Pričarani žene«. Kdor se hoče prav od srca nasmejati, naj si že danes pri šoukalu preskrbi vstopnico v ceni od 4 do 10 din, ker je povpraševanje po istih že sedaj zelo veliko.

Sestanki

Esperantsko društvo Ljubljana vabi vse esperantiste na redni občni zbor, ki bo v nedeljo 16. februarja ob 9 dopoldne v salonu gostilne »Mrak« (Cesta 29. oktobra).

Naše dijaštvo

Pevke in pevali Drevi ob 6 in jutri — v nedeljo — ob 10 pevka vaja za akademsko službo božjo pri oo. frančiškanih. Vsakdo je dobrodošel k sodelovanju, ne le samo malo število zdaj sodelujočih, zato naj nihče ne preze teza obvestila, saj je to služba božja za vse akademike!

Kino

Kino Vič predvaja drevi ob pol devetih film »Sovražnik države št. 1«. Za dodatek zvočni tehnik.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljaj od sobote ob 8 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj mestni višji zdravnik dr. Ciber Fran, Srbska ulica št. 7-1, telefon 36-41.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Dunajska cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mesni trg 4; Ustar, Šelenburgova ul. 7.

Poizvedovanja

Najden je bil v Dalmatinovi ulici svečenj ključev, ki se dobi v naši upravi.

»Svojega nečaka iščem, ki je tukaj v službi.«
»Ta je že tri dni za Vašim pogrebom.«

LJUBLJANA

Vojaška municijska skladišča

V svetokriškem okraju so te dni, kakor smo že poročali, v glavnem prišla v popolno last mestne občine ljubljanske ter se je s to pridobitvijo obseg mestnih zemljišč spet povečal za 9.657 m². Nekaj parcel in poslopij z veliko barako Rdečega križa si je erar sicer še pridržal, vendar pa sedaj pridobljeno zemljišče za na stavbiščih razmeroma ubogo mestno občino pomeni res skrajno potrebno razširjenje mestne nepremične posesti. Ker so prejšnje uprave podarile celo najlepša stavbišča in parke za razne namene, skuša sedanja mestna uprava z novimi pridobitvami vsaj deloma nadomestiti neprecenljivo izgubo mestnih posestev. Z zemljiščem, ki je najlepše stavbišče na zdravih tleh naglo napredujočega severnega dela Ljubljane, je pa mestna občina dobila 7 deloma lesenih in deloma zidanih poslopij, ki jih bo lahko koristno porabila za skladišča, potrebna aprovizaciji in za rezervno hrano, dokler sama ne prične teh stavbišč za zidavati. Posest erarja je bila na mestno občino ljubljansko prepisana po zadnji pogodbi, sklenjeni 12. novembra 1940., ki ugotavlja, da je mestna občina vojaški oblasti priskrbeli nova skladišča 70 km daleč od Ljubljane. Tako je sedanja mestna uprava srečno končala več desetletij trajajoča prizadevanja mestne občine ljubljanske za odstranitev vsej okolici nevarnih poslopij. Že 27. julija 1906. je Ljubljana trepetala po strahotni eksploziji, še huje je bilo pa ob eksplozijah skladišč v svetovni vojni. Z odstranitvijo teh nevarnih skladišč iz bližine mesta je odpravljena vsa nevarnost za življenje in imetje ljubljanskega prebivalstva ter moramo zato biti hvaležni tudi vojaški oblasti, da je na posleden večer upoštevala upravičene želje mestne uprave, predvsem bo pa na mestni upravi s hvaležnostjo priznala veliki uspeh zlasti bližnja okolica, saj je s preselitvijo nevarnih skladišč iz Ljubljane in s prevzemom starih poslopij šele ukinjen požarni rajon. Zaradi nevarnosti kakšnega požara v bližini municijskih skladišč je bilo namreč doslej daleč naokrog prepovedano zidanje in naselitev. Sedaj se bo v okolici naglo razmahnila stavna delavnost, stavbišča bodo pridobila na ceni in brez ovir se bo zgostil nov del svetokriškega okraja k še živahnemu napredku, saj je rešeno tudi že težavno vprašanje kanalizacije in tlakovanje Dunajske ceste.

Zabavni večer

SADJARJEV IN VRTNARJEV

danos od 19. ure dalje v Delavski zbornici

1. Neimenovani je daroval za Baragovo semenišče 1000 din. Bog stoterno povrni!

1. Maša za turiste in izetnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 7. zjutraj. To nedeljo bo maša tudi ob 4.30 zjutraj.

1. Sodobna Rusijac je naslov predavanju, ki ga bo imel g. Ivan Avenek na XV. prosvetnem večeru, ki bo drevi ob 8 v frančiškanski dvorani. Na sporedu so tri ruske pesmi, katere zapoje zbor gojencev organske šole. Nato pa sledi predavanje, katerega bodo pojasnjevale skriptne slike iz Rusije. Cenj. občinstvo se vljudo vabi, da se posluži te prilike, da dobi resnično sliko sedajne Rusije. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7 in v trgovini Sfižgoj.

1. Kruh pri pekih mestni tržni urad stalno nadzoruje glede kakovosti in teže. Pekarije nadzoruje prav vsak dan zlasti strogo zaradi teže ter je bilo ugotovljeno, da naši peki pečejo še dokaj dober kruh, kolikor jim pač dopuščajo sedanje razmere. Samo pri nekaterih pekih je bil kruh zelo slab in tudi premajhne teže ter so bili zato ovađeni. Zastopnice ljublj. gospodinskih organizacij v upravi mestnega prekrbovalnega urada zarce vesno zastopajo koristi ljubljanskih gospodinj v vseh prehranjevalnih vprašanjih ter tako resnično koristno sodelujejo z mestno upravo ter z iniciativnimi predlogi skrbje za olajšanje težkih razmer vsemu prebivalstvu. Njih želje in nasvete mestna aprovizacija seveda upošteva ter si z vsemi svojimi močmi prizadeva za izpolnitev vseh želja gospodinj pri banovinskem prekrbovalnem uradu. Pod skrbnim nadzorstvom predstavnic ljubljanskih gospodinj bodo gotovo doseženi prav lepi uspehi za vse sloje.

1. Pekovski mojstri v Ljubljani so sklenili, da bodo imeli svoje prodajalnice odprte ob delavskih do 19. ob nedeljah pa bodo prodajalnice zaprte. Za zavijanje kruha in peciva potrebnj papir naj stranke prinese s seboj. Vsakdo naj se s kruhom preskrbi že v soboto.

1. Petkov ribji trg. Včeraj je bilo na ribjem trgu elabo povpraševanje po ribah. Dovo morskih rib je bil majhen, v mesto je bilo s Sušaka pripeljano do 150 kg raznih morskih rib. Zaradi mesečine in razburkanega morja je bil na Jadranu slab ribji lov. Na trgu so bile morske ribe precej dražje, ko običajno. Cene so bile: lubini, komarče, trljje po 50 denarijev kg, poprej po 40 din, ligane po 36, girice po 18 din kg, poprej po 12 do 16 din. Trg je bil slabo založen s sladkovodnimi ribami, ker lov ovira v mnogih potokih in rekah še led odnosno naraščanje voda. Ščuke so bile včeraj po 28 din kg, ko so drugače 20 do 22 din kg. Posrvi domače 40 do 45, belice in klini 12 do 14 din kg.

1 V Ljubljani umrli od 7. do 13. februarja 1941.: Vidie Frančiška, 60 let, delavka tobačne tov. v p. Vidovdanska c. 9; Gartner Ivanka roj Gradišar, 66 let, vdova poštn zvan., Jančeva ul 9a; Globočnik Janko, 81 let, bivši notar, Vidovdanska c. 9; Bizjak Jožefa, 81 let, hišnica, Kongresni trg 4; Ličof Marija, 83 let, obč. uboga, Vidovdanska c. 9; Krašovec Magdalena roj. Zadnik, 80 let, vdova delavca, Japljeva ul. -; Kim Ana, 81 let, kuharica, Streliška ulica 2; Zlobec Emilija, 36 let, služkinja, Vidovdanska c. 9; Rozman Anton, 40 let, trgovec, Sv. Petra cesta 83; Japelj Marijan, 5 mesecev, ein mizarekega pomočnika, Glince, Amer. ulica 4; Vrečar Marija roj. Muhasnack, 81 let, vdova polč. nadzor., Predjamska ul. 22; Primec Martin, 60 let, kroj. mojster, Lampetova ul. 13.

22. februarja vsi na Grafično prireditvev v Del. zbornico

1 Hodnik na koncu Prešernove ulice ob Marijnem trgu, ki smo o njem čitali že več pritožb, bi morali snažiti in posipati sosednji hišni lastniki, ki so bili na to svojo dolžnost po §. 75. mestnega cestnega reda tudi o pravem času primerno obveščeni. Na mestno občino naslovljene pritožbe so torej krivične.

MARIBOR

Nova taksa „uporabnina“

Maribor, 14. februarja.

Ko smo poročali o novem proračunu mestne občine mariborske za leto 1941., smo omenjali, da je predvidena v budžetnem predlogu tudi nova taksa, tako imenovana uporabnina, ki se bo pobirala za uporabo javnega sveta in zračnega prostora na področju mestne občine. S proračunom bo predložen občinskemu svetu tudi pravilnik o pobiranju nove takse, ki bo mariborsko javnost gotovo zanimal. Pravilnik se glasi:

1. Vsakdo, ki trajno uporablja javno zemljišče ali zračni prostor nad njim v območju mesta Maribora, plačuje mestni občini mariborski za to uporabo posebno občinsko takso, imenovano uporabnina.

2. Uporabnina je javna davščina in velja za odmero in plačevanje isti predpisi kakor za ostale občinske davščine.

3. Oproščena plačevanja uporabne po državnih in banovinskih podjetjih in njih ustanove.

4. Uporabnina se odmerja po tekočem kilometru prevožene, od mestne občine vzdrževane komunikacije, dalje po tekočem metru cevi, vodov, kablov in naprav, položenih ali nameščenih v javnem zemljišču ali zračnem prostoru nad njim.

5. Vsakdo mora na javni poziv v teku meseca oktobra vsakega leta predložiti mestnemu poglavarstvu tozadevno prijavo. Uporabnina se odmeri in predpiše do konca proračunskega leta za prihodnje proračunsko leto.

6. Mestno poglavarstvo more vsakogar, ki ni predložil ali ni pravočasno predložil v par. 5. predpisane prijave, brez kazenskega postopka kaznovati z globo v iznosu dvakratne višine uporabnine poleg redne uporabnine.

7. V primeru neprijave po določbah par. 5. odmeri mestno poglavarstvo višino uporabnine po uradnih podatkih. Proti tej odmeri ni pritožbe.

8. Uporabnina se plačuje pri mestni blagajni v polletnih obrokih v naprej.

9. Letna uporabnina znaša: a) po tekočem kilometru prevoženih od mestne občine vzdrževanih komunikacij po 1 din, toda najmanj 100 din; b) po tekočem metru napeljav skozi zračni prostor do 5 din, toda najmanj 20 din; c) po tekočem metru voda, cevovoda, kabla, položenega v javno zemljišče do 30 din, toda najmanj 100 din.

10. Mestno poglavarstvo more uporabnino za posameznika tudi pavšalirati.

11. Uporabnina se ne plačuje za naprave, ki zavzemajo površino na javnem zemljišču in za katere veljajo posebna določila.

12. Mestni svet odloča, koliki del od predpisane uporabnine se steka v regulacijski sklad v smislu par. 4. točka 9. in 10. pravilnika o skladu za izvajanje regulacije mestne občine mariborske.

Nova taksa bo prizadela tiste, ki uporabljajo javni svet pod zemeljsko površino ali pa zračni prostor nad javnim zemljiščem. V prvi vrsti so to mestna podjetja, ki jih bo uporabnina najbolj zadela. Mestna podjetja so lastniki vseh kablov, cevovodov itd. pod mariborskimi cestami, le telefonske kable ima poštna uprava, ki pa je kot državna ustanova po pravilniku te takse oproščena. Uporabnino za uporabo cest pa bodo plačevali od vozil samo avtomobili. Uporaba zračnega prostora pa je mišljena samo za napeljave, ki so pa po večini last mestnega električnega podjetja. Neznaten del napeljav je last zasebnikov. V poštev prihajajo pa predvsem lastniki radijskih anten, ki so izpeljane čez ulice ene strehe na drugo. Če bo taksa bolj občutna, bodo gotovo lastniki anten svoje napeljave namesto čez cesto rajši napeljali od enega dimnika na drugega vzdolž ulice. Mariborsko gospodarsko življenje z novo takso ne bo občutno prizadeto.

1 Solske kuhinje naj izpeljejo nabiralne akcije odpadkov. Solske kuhinje, katerih je bilo letos v Ljubljani več na novo ustanovljenih, imajo večne težave z nabiranjem prispevkov in podpor, ki jim omogočajo izvrševanje njihove res socialne naloge. Take solske kuhinje imajo tudi drugod, na primer v Svici, kjer je industrija zaradi razmer v Evropi zašla v hude stiske. Primanjkuje ji namreč najvažnejših surovin, zaradi česar so v Svici izvedli nabiranje najbolj različnih odpadkov, med temi tudi tab raznih krem, zobnih past itd. Tudi pri nas v nekaterih trgovinah že upoštevajo, če kupec vrne izpraznjeno tubo in kupi novo. V Svici pa so odredili poseben nabiralni dan za stare tube. Ta dan bo 28. februarja. Nabiranje praznih tub pa se je začelo že sedaj. Nabiralno akcijo bo izpeljala solska mladina, ki bo obiskala vse hiše in stanovanja ter pri strankah nabrala vse prazne tube. Solska mladina bo 28. februarja prinesla vse nabrane tube v šole in jih tam oddala. Šole bodo nabrano blago odposlale posebnemu odboru, ki bo šolam postal protivrjednost v denarju. Denar bodo šole uporabile za solske kuhinje in za druge socialne namene. Tudi pri nas bi solska mladina prav gotovo z vnmno in tako rekoč v lastno zabavo rada izpeljala take akcije, ki bi poleg tega bile lahko izvedene še kot tekmovanje med posameznimi zavodi.

1 V Stritarjevi ulici šte. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nabaja oplik in urar Fr. P. Zajec, torej oee vođ na Starem trgu. Samo kvalitetna oplika.

1 Jutri Putnikov smučarski izlet na Pasjo Ravan.

m Inspekcija načelnika ministrstva za šume in rude. V Maribor je prišel v družbi šefa šumarskega oddelka banske uprave inž. Božiča načelnik ministrstva za šume in rude prof. dr. inž. Alfonz Kavders iz Belgrade. G. načelnik je v Mariboru izvršil inspekcijo šumarskega oddelka okrajnega načelstva ter nižje gozdarske šole. Z rezultatom teh inspekcij je bil izredno zadovoljen ter je zlasti pohvalil delo in red na gozdarski šoli.

m Mariborska bolnišnica kot konzument. Mariborska bolnišnica je bila lansko leto s svojimi 17.185 bolniki eden največjih konzumentov v Mariboru. Bolnišnica je imela 192.271 oskrbnih dni. Potrošila je za svoje potrebe 1.670.000 kg premoga, 105.000 kg plavžarskega koksa ter 80 kub. metrov drv. Plina je porabila 73.250 kub. metrov, za elektriko je izdala 86.995, za vodo pa 123.232 din. Največji izdatki pa je šel za prehrano bolnikov in osebja, namreč 2.072.998 din. Povprečno je stala hrana za bolnika in dan vstevši prehrano oseba v prvih 8 mesecih lanskega leta 8 din, v zadnjih 4 mesecih pa je poskočila na 14 do 15 din. — Bolnišnica je porabila 20.300 kg govedine, 800 kg drobovine, 15.400 kg teletine, 2015 kg sveže svinjine, 7015 kg masti, 780 kg ocvirkov, 1050 kg kranjskih klobas, 650 kg raznih klobasnih izdelkov, 1380 kg prekajene svinjine, 1689 kg krvavice injetnice, 825 komadov perutnine, 11.200 kg moke raznih vrst, 987 kg testenin, 139.400 l mleka, 550 kilogramov surovega masla, 110.600 kg krompirja, 7221 kg sveže kisle repe, 10.968 kg svežega in kislega zelja, 1630 kg luščenega ter 1700 kg vloženega fižola, 14.539 kg jabolok, 1787 suhih sliv, 67.962 komadov svežih jajc, 1396 kg olja, 1748 kg bobove kave, 1309 kg kavnine primesi, 5487 kg riža, 10.785 kilogramov sladkorja, 3052 kg soli, 11.300 kg limon, 1120 kg čebule, 18.600 kg razne povrtnine, 4280 l vina, 225 l malinovca, 6970 l mineralne vode, 57.132 kilogramov kruha in 393.148 žemelj. Kakor je iz navedenih številk razvidno, je bolnišnica res ogromen konzument, ki sega s svojim gospodarskim vplivom daleč v zaledje mesta. Prehrana je bila razmeroma poceni, največ zaradi tega, ker slovi vodstvo bolnišnice po tem, da zna poceni kupiti in ker ima lastno obsežno ekonomijo. Velike težave pa bo imela bolnišnica s prehrano v tem letu, ker še vedno ni rešeno vprašanje njene aprovizacije ter živi sedaj tako rekoč v glavnem od starih zalog.

m Izdatki za splošno mestno upravo so v novem proračunskem predlogu predvideni sledeče: Bolniški stroški 37.500, zdravila 45.000, bolniško in penzijsko zavarovanje 150.000, vzdrževanje mestnih poslopij 199.750 (v tem znesku je določenih 11 tisoč 250 din za zavarovalnino gledališča in mestne blagajne, 131.250 din kot prispevek mestnim podjetjem za vzdrževanje poslopij, ki jih mestno poglavarstvo uporablja, 5000 din za vzdrževanje uradnih prostorov, 2250 din za navijanje stolpne ure ter 50.000 din kot prispevek sreskim načelstvom za vzdrževanje uradov), za čiščenje uradnih prostorov 18.750 din, za kurjavo 34.780 din, za najemino urad. prostorov 19.880, za pisarniške potrebine 239.200 din, za pošto in telefon 45.000 denarijev, za potnine 26.250 din, za službeno obleko 24.650 din, za odgonsko postajo in policijske zapore 21.150 din, za reprezentanco 7200 din, za pravno zastopstvo 7500 din, za telesno vzgojo 50.000 din, za dostavljanje in pobiranje mestnih davščin 280 tisoč 500 din, skupno tedaj 1.319.600 din ali 2.34% celotnega proračuna ter za 214.860 din manj, kakor je bilo predvideno v tekočem proračunu.

m Ponarejeni kovanci po 10 in 20 din so se pojavili v Selnici ob Dravi. Novec za 10 din je našel občinski tajnik v svoji blagajni, za 20 din pa je bil zamenjan v Brudermanovi mesnici.

m Strelski odsek Lovskega društva v Mariboru vabi vse svoje člane ter prijatelje strelskega športa na strelske vežbe, ki se vršijo vsako sredo ob pol 8 zvečer na strelišču v kleti Narodnega doma.

m Predstojništvo mestne policije opozarja lastnike koles v Mariboru, da poteče 28. februarja rok za prijavo koles za l. 1941. Zato naj takoj vložijo prijave pri policiji v sobi št. 4 na Slomškovem trgu št. 1. med uradnimi urami od 8. do 12. Zamudniki bodo morali sicer poleg redne takse plačati še kazensko takso.

m Vinogradniki pozori Jutri, v nedeljo ob 9 dopoldne bo v vinorejski šoli občni zbor tukajšnje podružnice vinarskega društva. Ob tej priliki bo predavanje, ki bo temeljito pojasnilo, kako se mora sklepati viničarska pogodba.

m Tridnevni popoldanski tečaj za posestnike malih vrtov o pridelovanju zelenjave in sadja bo na Banovinski vinarski in sadijski šoli v Mariboru od 20. do 22. februarja t. l. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja vsak dan od 15. do 19. ure.

m Krožek »Slovenske dilaške zveze« na drž. učiteljski šoli v Mariboru priredi danes 15. t. m. ob pol 16 v slavnostni dvorani učiteljskega proslavo 80letnice Mohorjeve družbe ter razstavo Mohorjevih knjig. Razstava bo odprta v risalnici učiteljskega v soboto 15. t. m. od 2 do pol 6 popoldne in v nedeljo 16. t. m. od 8 do 12 dopoldne.

m Zdravniško službo vrši za člane OUZD v nedeljo dr. Stopar Ludvik, Studenci, Kralja Petra cesta št. 39.

m Znamenje časa. Mesto vročevalca pri okrajnem sodišču v Mariboru je že dolgo izpraznjeno in razpisano. Javilo se je že nešteto interesentov, ko pa so zvedeli, da znaša mesečna nagrada samo 250 din, ga ni še nobeden hotel sprejeti. Sodišče

je zaradi tega še vedno brez vročevalca, katerega pa jako pogreša.

m Hišni lastniki in njihovi hišniki pogostokrat pri čiščenju snega s hodnikov zasipavajo cestne struge ter mreže odtočnih kanalov ter odvažajo sneg z dvorišča kar na cesto, kar nasprotuje tozadevnim predpisom. Mestno poglavarstvo jih opozarja na tozadevne stroge kazenske določbe.

Gledališče

Sobota, 15. februarja ob 20: »Na dnus«. Zadnjič. Globoko znižane cene. — Nedelja, 16. februarja ob 15: »Habakuk«; ob 20 »Sumljiva oseba«.

CELJE

Smučarske tekme obveznikov telesne vzgoje na Golteh

Pod pokroviteljstvom bana draveke bonovine g. dr. Natlačena bodo medmestne smučarske tekme obveznikov telesne vzgoje iz Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuja namesto pri Celjski koči, kjer so enežne razmere neugodne, na Golteh. Včeraj in danes se je odpeljalo s celjskim mestnim avtobusom in savinjskim vlakom ter nato s poštnim avtobusom v Mozirje izredno lepo število obveznikov iz omenjenih mest. Z udeleženci sta se odpeljala tudi prof. Dobovišek iz Ljubljane, zastopnik celjske mestne občine g. prof. Bitenc ter drugi. Tekme se prično že danes popoldne in bodo trajale tudi v nedeljo.

Tekme bodo borbene, zato vabimo vse izletnike, smučarje in prijatelje lepih Golt, da pohitijo in prisostvujejo zanimivim borbam naših obveznikov. Ljubljanski župan dr. Adlešič je poklonil za zmago vitu patrolo pri medmestnih tekmah krasno zlato palico. Palica je prehodno darilo.

c Opozorilo potnikom s savinjskim vlakom. Pričeni s ponedeljkom, 17. t. m. izostane na progi Celje—Velenje vlak z odhodom iz Celja ob 20.43. Namesto njega bo vozil samo ob delavskih vlak z odhodom iz Celja ob 19.05 in s prihodom v Velenje ob 20.13. Vlak z odhodom iz Celja ob 20.43, bo vozil iz Celja v Velenje v bodoče samo ob nedeljah in praznikih.

c Rdeči križ ima občni zbor v sredo, dne 19. februarja v sejni dvorani mestnega poglavarstva.

c SK Jugoslavija ima v nedeljo ob 9 dopoldne v klubskih pisarnih v Delavski zbornici svoje redno letno zborovanje.

c Hmeljarsko poročilo. Vnovčenje hmelja gre le počasi od rok Kljub mizni tedenci je bilo zadnjih 14 dni prodanih iz prve roke zopet nekaj nad 3000 etotov lanskega pridelka. Zaradi daljšega zastoja v kupciji in tudi sedaj le omejenega povpraševanja so cene še popustile ter se je plačevalo le do 25 din za kg. Glavno nakupovanje bo za ruski račun in za izvoz v Ameriko tem potom, vendar je bilo le polovico kupnine izplačane pri prevzemu blaga, na drugo polovico pa bo treba počakati.

c Občinska skupina ZZZD v Celju je imela svoj redni letni občn izbor. Iz poročil je bilo razvidno marljivo in skrbno delo odbornice te skupine, ki je orala ledino v Celju. Volitve odbora so pokazale, da hoče skupina začeti z mladimi močmi in delovati neuklonljivo in vztrajno naprej.

c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD ima v nedeljo dr. Cerin, Prešernova ulica.

c Smrtna nesreča. V celjski bolnišnici je umrl 18-letnj Stanko Hribar izpod Sv. Katarine nad St. Pavlom pri Preboldu. Pred dnevi je peljal divj ko stanj v Trbovlje. Med vožnjo se je zvrnil nani voz in mu zdrobil lobanjo. Naj v miru počival

Slovenj Gradec

Naše gibanje. Bivši poslanec g. Theuerschuh je zadnji čas ekical širše seje zaupnikov JRZ, od katerih se je minulo soboto zvečer ena vršila v Slomškovem domu v Sošanju. Seja je bila namenjena za krajevni organizaciji JRZ Sošanji in Topolšica. Vkljub pozni uri in zimi je bila udeležba zelo lepa. Nad 120 zaupnikov obeh krajevnih organizacij je do zadnjega kotička napolnilo društveno sobo Doma. — Naslednje jutro, to je v nedeljo, se je vršila seja zaupnikov JRZ v št. Andražu pri Velenju. Tudi tu je bil obisk zelo lep. Nad 100 zaupnikov je napolnilo prostore pri Blagotinški. — Isti dan popoldne je g. Theuerschuh predaval v okviru prosvetne ure pri Prosvetnem društvu v Sošanju o pok. našem voditelju dr. Antonu Korošcu. Predavanja, po katerem se je predvajal film o pogrebnih svečanostih našega velikega pokojnika, se je udeležilo okrog 600 ljudi ter je bila dvorana v Slomškovem domu domalega polna. — V nedeljo, dne 2. marca nas namerava obiskati naš novi voditelj g. dr. Fr. Kulovec, kateri bo imel dopolne seetane zaupnikov v Slovenjem Gradcu, popoldne pa v Sošanju.

Draginske doklade. Na prošnjo delavstva je podjetje tovarne kos Köllner & ain v Slov. Gradcu povišalo plače odnoeno draginske doklade vsem svojim delavcem. Poročeni delavci so prejeli za mesec januar po 200, sameki pa po 100 din draginske doklade odn poviška. To podjetje je sedaj od meseca oktobra lanskega leta že vdruživ povišalo plače svojemu delavstvu, kar pač mora biti zgled vsem drugim podjetnikom v tukajšnji bližini, zlasti pa sosednjemu podjetniku tovarne meril, Iv. Mikoliču, ki se še ni epomolilo niti enkrat ne, da bi povišalo mezde svojemu delavstvu, razen samo toliko, kolikor je to določeno po minimalnih mezdah. Pa se je lansko leto ta čas g. podjetnik razburjal, češ saj plača po minimalnih mezdah, ko smo ga v našem listu označil, da ima delavstvo te tovarne najhujše plače. Ti nesrečna zguba, kakšna si...?

Litija

Krajevna protituberkulozna liga ima v nedeljo ob četrti na 12 v dvorani na Slavbah občni zbor.

Kranj

Danes v Ljudskem domu. Popoldne ob 3 otroška predstava »Snegulčica« za tukajšnje ljudske šole. Zvečer ob 8 bodo zapeli zabavno opereto »Mežnarjeva Lizika«, ki jo jo bo Prosvetno društvo pogovilo v nedeljo, 16. t. m. ob 4 popoldne. Prihitite, da se nasmejete in za dve uri pozabite na vsakodnevne skrbi. Vstopnice dobite v predprodaji pri »Hinkotus« v nedeljo dopoldne pa v Ljudskem domu.

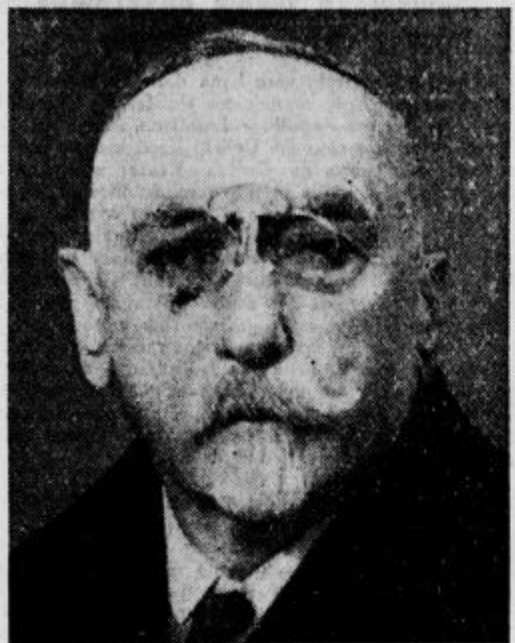

Slika porušenega Coventryja. Prispela je iz Amerike

KULTURNI OBZORNIK

Minister Ivan Hribar - častni doktor slovenske univerze

Danes dopoldne bo z vso slovesnostjo na univerzi kralja Aleksandra v Ljubljani proglašen za častnega doktorja prava znani slovenski politik, bivši minister in kraljevi namestnik, senator Ivan Hribar za zasluge, ki si jih je kot politik in dobitnik pridobil za slovensko univerzo. Letos dopolnjuje dr. h. c. Ivan Hribar devetdeset let ne-

umornega dela v slovenskem javnem življenju. Kot uradnik banke Slavije ter ravnatelj njene podružnice v Ljubljani, v katere službo je vstopil že l. 1870., se je vedno udeleževal v slovenskem javnem življenju kot politik, ki je gledal svoje vzornike v Mladocelih ter se je zato priključil, oziroma pomagal tvoriti liberalno stranko na Slovenskem, katere eksponent je bil kot dolgoletni ljubljanski župan. Izšel je iz vseslovske struje, imel vedno najtesnejše stike z vsemi Slovani, zlasti s Čehi in Rusi, ter je tudi mnogo prevajal iz slovanskih književnosti, zlasti iz ruske, katero prevaja še v svojih poznih letih tudi sedaj. Naiveč zaslug si je pridobil kot dolgoletni član ljubljanskega občinskega sveta (od l. 1882. do l. 1910.)

Stoletnica smrti Laze Kostića

V sredo, 12. februarja, je poteklo sto let, kar je bil v Kovilju, na tleh ravne Bačke, rojen najizrazitejši predstavnik romantizma v srbskem pesništvu, Laza Kostić. Njegovo življenje je so razmerno burno in v nemajhni meri odgovarja času, v katerem je živel. Po končani ljudski šoli v domačem kraju je hodil v pančevsko realno in novosadsko in peštansko gimnazijo. Po končani srednji šoli se je odločil za pravo, ki ga je tri in dvajsetleten končal na peštanski univerzi, do čim je dve leti kasneje (1886) tudi doktoriral. Napredoval je naglo, saj je bil njegov oče avstrijski častnik in znana osebnost. Še istega 1886. leta je postal profesor v Novem Sadu, že prihodnje leto pa je zavzel donosno mesto »velikega beležnika«, ali kakor bi danes pri nas dejali prvega občinskega tajnika v Novem Sadu. Čez dve leti pa je z osem in dvajsetimi leti postal že predsednik mestnega sodišča. Kostić je vidno posegal tudi na politično polje. Posebej je treba poudariti njegovo sodelovanje v mladinskem gibanju sedemdesetih let, kasneje pa je bil večkrat zapovrstjo izvoljen za poslanika cerkveno-narodnega zbora v Sremskih Karlovcih, pa tudi narodni poslanec v peštanskem parlamentu je bil. Kasneje (1879) je vstopil celo v diplomatsko službo kot tajnik srbskega poslanstva v Petrogradu. Aktivno se je pečal tudi s časnikarstvom in bil urednik tako v Belgradu kakor tudi na Cetinju, kjer je preživel nekaj let. Konec svojega življenja je prebil v Somboru, umrl je pa 10. decembra 1910 na Dunaju, kamor se je prišel zdraviti.

Kostić je zgodaj posegel na književno polje in bil svoje čase znan in priznan za najboljšega živečega srbskega pesnika. Prve njegove pesmi so nastale še v gimnazijskih klopek. Sploh je treba poudariti, da je prav zgodnja njegova lirika umetniško največ vredna. Kasneje je postal vedno bolj bombastičen, dostikrat nerazumljiv, posiljeval je jezik in ni čudno, če so se kasnejši najplivnejši srbski književni kritiki, tako zlasti Ljubomir Nedić in Jovan Skerlić, tako negativno izrazili o njegovih pesmih. Kljub vsemu pa je le treba priznati, da ima tudi Kostić precej pesniškega talenta (to nam izpričuje prav knjiga njegovih pesmi, ki jih je pred nekaj meseci izdala za ta jubilej Srbska knj. zadruga) in nekaj kar dobrih pesmi. Res pa je, da je preveč pisal, pesmi namreč, da je pesniški fantaziji in licencam, ki ji sledijo, preveč popustil vaje in dostikrat ustvarjal jezik, ki ni ne logičen, ne razumljiv, ne lep. Njegova lirika pa je v glavnem ljubezenska in rodoljubna, dočim ima tudi nekaj filozofskih pesmi in pa balad v žanru našega Aškerca.

Razen pesmi je v mladih letih napisal tudi nekaj novel, ki so prav tako polne romantičnega navdušenja, fantastičnosti, na tudi posiljevanja jezika. Vendar v pripovedništvu ni dosegel posebnih uspehov. Pač pa je treba priznati njegovo delo na dramskem polju. Komaj dva in dvajsetleten je napisal »Maksima Crnojevića«, dramo, ki jo smatrajo za najboljšo dramsko delo srbskega romantizma (1883). Vsebinsko je delo naslonjeno na znano srbsko narodno pesem »Zenitba Maksima Crnojevića«, ki je navdušila še nekatere druge književnike, tako med Srbi zlasti Sterijo Popovića, pa Göttheja in kasneje nemškega pesnika Fingera. Pripomniti je treba, da najdemo prav Kostićevega »Maksima Crnojevića« še dandanašnji na marsikaterem srbskem gledališkem repertoarju. Kasneje je Kostić napisal še dramo »Pera Segedinac« (igran prvič 1882. nastanjen v celoti istega leta v Novem Sadu). V tej drami je prikazal postavlo upornika Segedinca iz začetka XVIII. stoletja pod avstrijskim jarmom. Delo je zgodovinsko, bolj pomembno po svoji politični strani in osti kakor v čisto književnem smislu. Na Cetinju pa je izšla njegova »Gordana« (1890), vsebinsko posneta po narodni pesmi, ki pa v vsem zaostaja za omenjenima dvema deloma.

Marsikdo bo vprašal, kaj je Kostića napotilo, da se je v toliki meri lotil dramatike. Takoj je treba odgovoriti, da je bil vzrok temu največ študij Shakespearea. In to je tretja velika, lahko bi se reklo neprecenljiva književna zaslug:

in župan (od l. 1896. do 1910.), ko je prepustil županovanje svojemu prijatelju in somišljeniku dr. Ivanu Tavčarju. Prenovil je Ljubljano po potresu, oživil porušeno, vodovod, električno, električno cestno železnico, prvo ljudsko kopališče, zgradil Zmajski most. Bil je poslanec v kranjskem deželnem zboru (zastopnik Ljubljane). Veliko se je potegoval za vrhniško železnico in jo zgradil. Posebno energično je bil zastopal poslovenjenje uradov ter je gojil slovenski jezik z vso močjo in ga uvažal v šole, ki jih je zidal. Posebno mnogo pa se je izpostavil v borbi za slovensko univerzo: govoril je za ustanovitev univerze v Ljubljani že l. 1898., predlagal izbor deputacije, ki jo je vodil v zadevi univerze k cesarju leta 1901. in k naučnemu ministru. Tedaj ta njegova akcija ni dosegla polnega uspeha, vendar pa so bili že tedaj postavljeni temelji za poznejše vseučilišče, kajti deželni odbor je sklenil izsolati posebno število profesorjev, ki bi takoj lahko prevzeli in so tudi prevzeli študij po prevratu. Po vojni je bil podpredsednik Narodnega sveta v Ljubljani, bil član Narodnega veča v Zagrebu ter je organiziral med Slovenci srbsko radikalno stranko. Bil je kraljevi namestnik za Slovenijo ter polnomočni minister kot poslanec v Pragi. L. 1925. se je umaknil iz političnega življenja, vendar se je zopet pojavil v njem kot senator. Pozneje je kot senator prestopil k JRZ in imel kot tak znane govore o slovenski univerzi in zahtevi po slovenski akademiji znanosti in umetnosti. S temi govori in s svojim položajem je pomagal reševati in udeležiti to, že staro zahtevo njegovega političnega delovanja. Sedaj se mu univerza izkazuje hvaležno za njegovo prizadevanje in za vse njegove nastope, ki jih je kot politični človek napravil za slovensko univerzo. Toda tudi kot privatnik je vedno podprl slovensko univerzo, akademijo in podobna znanstvena in umetniška društva. Slovensko univerzo predvsem z obilnim darilom njegove ogromne slovanske knjižnice, ki jo je takoj ob otvoritvi podaril slovanskemu seminarju slovenske univerze. Da je sedaj slovanski seminar tako popoln v slovanskih stvarih, je v veliki meri zasloga g. Ivana Hribarja in njegovega mesečnega daru. Zato je opravičen sklep ljubljanske univerze, da je starega politika, devetdesetletnika g. ministra Ivana Hribarja izvolila za svojega častnega doktorja ter ga s tem počastila kot takega, ki ima zasluge za njeno ustanovitev, obstoj in razvoj.

Naj živi h. c. dr. Ivan Hribar, naj živi slovenska univerza in njeni podporniki!

da je namreč Srbe v veliki meri seznanil z največjim dramatičnim genijem sveta. Kar je pri nas storil n. pr. Cankar, to je še v večji meri dosegel pri Srbi Kostić. Kot izrazit predstavnik Sturm und Drang periode v srbski književnosti se je Laza Kostić z vso močjo oklenil Shakespearea. Znana je svečana proslava tristoletnice njegovega rojstva 1864. leta v Novem Sadu. Prevajal je pa po vrsti: »Romeo in Julij« komaj osemnajstleten (1889), pa »Riharda III.« (1884), »Hamleta« (v knjigi v Mostarju 1903). Obenem je tudi veliko pisal o velikem anglosaksonskem dramatičniku, tako zlasti o »Romeu in Juliji« (1886, 1907). Ko smo že pri njegovih prevodih, je treba omeniti tudi njegov prevod »Iljadi«, katerega se je lotil še v mladosti in ga je kasneje nadaljeval. L. 1885. pa je izdal v srbskem prevodu znano delo Bulwerjevo: »Zadnji dnevi Pompejeve«. Deloma je prevajal tudi iz madžarsčine. Zaradi polnosti podohe je treba omeniti, da je Kostić napisal tudi nekaj brošur in pamfletskih del, tako zlasti proti pesniku Branku Radičeviću (1885) in Zmaju-Jovanoviću (1902). Vendar mu ta dela ne delajo časti. Glavne njegove zasluge so, da so Srbi sorazmerno zgodaj, prej kakor Slovenci ali Hrvati, spoznali velikega Shakespearea. Prevajal je njegova dela v jambi, kar pomeni novost v srbski metriki sploh. Precej vrednosti je pa tudi v njegovih dramatskih delih, zlasti v »Maksimu Crnojeviću« in pa v posameznih pesmih iz prve dobe njegovega pesnikovanja.

T. P.

Razstava karikatur V. Kondorja

V razstavnih prostorih palače Bata v Ljubljani bo v nedeljo odprta razstava svojih karikatur znani svetovni karikaturist Vladislav Kondor, ro-

dom iz Murske Sobote. Leta 1925 je šel v svet in se ves čas preživljal z risanjem karikatur. Prepotoval je Evropo in Južno Ameriko ter Severno Afriko. Povsod je bil sprejet pri najbolj znanih osebah ter jih je karikiral. Tako je karikiral švedskega kralja, Trockega, štiri maharadža, Sonjo Henie, Salajpina, Willi Fritscha itd. Zda je bil mudil pol leta v Bolgariji, kjer je karikiral več vodilnih osebnosti, tako ministrskega predsednika Filova ter vse ministre, tudi min. Bagrianova, Popova itd. Časopisi so pisali mnogo o njem in njegovi razstavi. Sedaj se je vrnil v Prekmurje, kjer je imel v Murski Soboti razstavo karikatur, ki jih je prinesel s seboj s potovanja ali ki jih je naredil doma. V Ljubljani bo razstavil preko 200 karikatur v prostorih Bate vnedeljo ob 11 dopoldne. Razstava bo odprta do 2. marca od 9 do 12 ter od 2 do 6 vsak dan, v nedeljah pa samo dopoldne od 10 do 1. Vstopnina 5 din, dijaki 2 din.

Izdaja italijanskih klasikov izhaja pri založniku Garzantiu. Tiskali bodo v 70 zvezkih vse italijanske klasike od avetega Franciska »(Fioretti)« do najnovejših. Izšli bodo v treh serijah: pesniki, esejisti, pripovedniki in odreda dela. Doslej sta izšla poleg Manzoni še dva zvezka. Izdaja hoče, po namenu založništva, ustreči vsem trem zahtevam modernih izdaj: ekonomičnosti (kljub solidni opremi stane zvezek le po dvajset lir), popolnosti (uglajen jezik, stvarno in imensko kazalo ter razlaga manj

Kako je živel Kant

Vstal je zjutraj ob petih, naj je bilo pozimi ali poleti, v petek ali svetek. Svojemu staremu služitelju je naročil, da mora biti z njim strog, če se ne bi hotel takoj dvigniti, kadar ga je zbudil. Sedem ur spanja je bilo po njegovem mnenju dovolj. Živel pa je treba redno, to je prvi pogoj za zdravje, je dejal. Ko se je oblekel, je šel takoj v svojo študijsko sobo, kjer ga je čakal skromen zajetek: slab čaj in pipa tobaka.

Bil je velik prijatelj kave, pa je vendar trdil, da je škodljiva. Zato se je je izogibal. Do sedmih je pregledal svoje predavanja, nato pa je šel na univerzo, in sicer tako točno, da so Königsberžani lahko po njem naravnali ure. Ob desetih je navadno prišel domov, sezul čevlje in si nataknil copate, nato pa do enih študiral. Pri kosilu je imel navadno goste. Večkrat se je pripetilo, da so se razvneli po kosilu ognjevit razgovori in takrat so ostali pri mizi večkrat tudi do šestih zvečer.

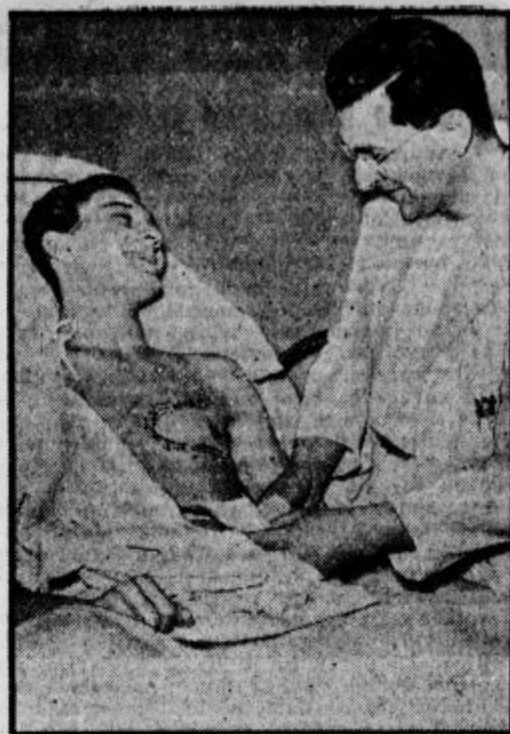
Po kosilu je šel na kratek sprehod. Šel je po tako imenovani filozofski poti, se vsedel na klopi in se zamislil. Ker so ga ljudje večkrat nadlegovali, je začel menjavati svojo običajno popoldansko pot. Poleti je hodil zelo počasi, ker se je ogibal pottenja, češ da mu škoduje. V zadnjih letih se je omejil na bližnji kraljevski vrt, pa še tja je hodil le, kadar je bilo zelo ugodno vreme. Na promenade je najrajši hodil sam. Najprijetnejši človek mu je postal neprijeten, če se mu je na sprehodu pridružil. Ko je prišel domov, je čital, večerjal, točno ob desetih pa je legel k počitku. Tako je potekel pri njem dan za dnem in nihče ga ni mogel pravičiti do kake spremembe dnevnega reda. Mogoče mu je res tako redno življenje pomagalo, da je kljub slabi telesni moči dosegel lepo starost 80 let.

Število porodov v Nemčiji raste

Statistika dokazuje, da porodi v Nemčiji stalno naraščajo. Leta 1933 je bilo v Nemčiji 971.000 ali 14,7 porodov na 1000 prebivalcev. L. 1936 je bilo 1.279.000 ali 19 porodov na 1000 prebivalcev, leta 1939 pa 1.407.000 ali 20,3 porodov na 1000 prebivalcev. Ta statistika se nanaša na staro področje rajha. Pravijo, da je bilo od leta 1933 rojenih 2.250.000 otrok več, kakor so pričakovali po številkah iz prejšnjih statistik.

15.157 strokovnih zdravnikov v Nemčiji

Po statistiki iz leta 1940 je bilo v stari Nemčiji, torej brez priključenih vzhodnih pokrajin

Operacija srea je uspela! Lloyd Galitz je dobil pri lovu za nekim zločincem vbojilaj v srce. V Detroitu ga je operiral zdravnik, ki ga vidimo na sliki in je uspel

15.157 strokovnih zdravnikov, kar pomeni 22% vseh nemških zdravnikov. Če primerjamo to število s starimi številkami, opazimo, da pada. Nadalje vidimo tudi, da odpade največje število zdravnikov specialistov na interniste, kirurge in specialiste za ženske bolezni. Znatno je naraslo tudi število röntgenologov in urologov.

Tudi Turčija bo razstavljala v Leipzigu

Na letošnjem pomladanskem velesejmu v Leipzigu bo razstavljala tudi Turčija. V palači Ring-Messhaus bo imela razstavljene turške preproge, narodne vezenine in še nekatere druge predmete.

ŠPORT

Spored zimskošportnega tedna v Ga-Pa

Spored zimskošportnega tedna v Ga-Pa, ki se je včeraj pričel in na katerem sodelujejo tudi naši smučarji, drsalci in hokejski igralci, izgleda takole:

Petek (14. II.) ob 9 tek na 18 km, ob 20.30 hotej in umetno drsanje.

Sobota (15. II.) ob 11 smuk za ženske in moške za prvenstvo Nemčije, ob 15 skoki za kombinacijo, ob 20.30 hokej in umetno drsanje.

Nedelja (16. II.) ob 10 slalom za moške in ženske za prvenstvo Nemčije, ob 14 skoki za velike skakalnice, ob 16.30 hokej in umetno drsanje, ob 19 družabni večer tekmovalcev.

Ponedeljek (17. II.) ob 9 tek reprezentančnih štafet štirikrat 10 km.

Sreda (18. II.) ob 15 hokej žvica-Jugoslavija, ob 19.30 hokej Švedska-Romunija in za tem Nemčija-Slovaška ter umetno drsanje.

Cetrtek (19. II.) ob 10.30 hokej Nizozemska-Jugoslavija, ob 15 hokej Madžarska-Slovaška, ob 20 hokej Italija-Svedska in umetno drsanje.

Petek (21. II.) ob 9 umetno drsanje, ob 10 hokej Nizozemska-Svica, ob 15 hokej Italija-Romunija, ob 20 hokej Nemčija-Madžarska ter umetno drsanje.

Sobota (22. II.) ob 9 tekmovalanje v teku na 18 km, tekmovalanje v streljanju na ledu za prvenstvo Nemčije ter v umetnem drsanju za ženske, ob 15 mednarodna prireditev v umetnem drsanju, ob 20 hokej in mednarodna prireditev v umetnem drsanju.

Nedelja (23. II.) ob 8 drž. štafete na štirikrat 8 km, ob 10.30 skoki z male skakalnice in borba za tretje mesto mednarodnega turnirja v hokeju na ledu, ob 15 finale mednarodnega turnirja v hokeju na ledu in prvenstvo Nemčije v umetnem drsanju za ženske, ob 20.15 družabni večer.

Smučarske tekme planinskega polka v Škofji Loki

Smučarske tekme vojakov planinskega polka v Škofji Loki so se nadaljevale s patrolnim tekom na 30 km, katerega se je udeležilo devet patrol. Tekme so se pričele na povelje komandanta polkovnika g. Kociča, prisoten pa je bil tudi brigadni general g. Lukič.

Vsaka patrola obstoji iz vodje, pomočnika vodje in dveh vojakov, zadnji trije so opremljeni z orožjem, kajti na koncu druge tretje proge je pripravljeno strelišče, kjer morajo trije tekmovalci streljati. Za vsakega tekmovalca je bil pripravljen na strelišču prostor, od koder je moral pogoditi 150 m oddaljeni cilj — balonček. Pripominjamo, da se primeri, da ne zadene balona; za vsak tak balonček patroli prištevajo tri minute. Vsaka patrola ima tri balončke.

Rezultati:

1. patrola št. 2 (ppor. Primožič, podnar. Pavlič, redov. Zupančič in redov. Slokar — čas 3.36.03; 2. patrola št. 6 (ppor. Veljkovič, podn. Pripe-ljaš, kaplar Tkalec in redov. Borovič — čas 4.07.46; 3. patrola št. 9 (por. Crnobori nar. Babič, kapl. Kenig in redov. Cindrič) — čas 4.08.25.

Mariborski boksarji na Jesenicah

Maribor, 14. februarja.

Člani boks-sekcije ISSK Maribora odpotujejo danes, v soboto, na revanžno tekmovalanje na Jesenicah ter bodo nastopili proti tamkajšnjemu SK Bratstvo. Ekipa Maribora je sestavljena: Meglič Hubert, Sojč Ivan, Cerin, Pečenko Cvetko, Pečenko Ivan, Svaiger Aleks, Štrukelj Miha, Ipavc Josip. Kot vodja ekipe odpotuje načelnik sekcije in trener Duh Josip. Agilnim mariborskim boksarjem želimo na Jesenicah obilo uspeha.

jasnih mest) in znanstveni vrednosti (kritičen uvod in opombe z biografiko-bibliografskim uvodom).

R. B.

Snežna razmere

Rateče-Planica 670 m: +1, dežuje, 70 cm snega, južen. **Planica-Slatna 910 m:** +1, dež, 85 cm snega, južen. **Podkoren 886 m:** +1, oblačno, 70 cm snega, južen. **Bled 501 m:** +2, oblačno, 35 cm snega, južen. **Pokljuka 1306 m:** 0, delno oblačno, 135 cm snega, južen. **Radovljica 470 m:** +1, oblačno, 28 cm snega, južen. **Bohinj-Sv. Janez 530 m:** +2, del. obl., 30 cm snega, južen. **Bohinj-Zlatograd 539 m:** —2, oblač., 35 cm snega, južen. **Dom na Korni 1520 m:** —3, oblač., 280 cm snega, sren. **Dom na Kravcu 1700 m:** —2, oblač., 155 cm snega, sren. **Koča na Veliki planini 1535 m:** —1, oblačno, 180 cm snega, sren.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Mladika. Vabim vse odbornike, da se sigurno udeležijo seje, ki bo v nedeljo ob 10 dopoldne v Mladinskem domu. To je važna seja zaradi obnove zbora, ki bo konec meseca. — Tajnik I.

SK Slavija. V nedeljo ob 10 dopoldne bo v klubski sobi sešatek vseh nogometašev in fudbalistov igralcev, ki se zaradi obnove zbora zelo važen. Prosim, da se vsi tega važnega sestanka udeležijo. Vsakdo naj povzame tudi začetno članarino, ker drugače nima na obnem zboru pravico glasovanja. Posebno vabim vse člane iz Šiške. — Tajnik I.

ZFO

Pred pričetkom drugega dela smučarskega prvenstva ZFO

Danes se prične v Radovljici odvijati zaključni program letošnjih smučarskih prvenstev Zveze fantovskih odsekov.

Dva dni so že v Radovljici organizatorji zveznega smučarskega odseka in vodijo trasiranje prog, pri čemer jim z vso vneomo pomagajo radovljiški fantje. Predvčeršnjim so imeli slab dan, ko je neprestano deževalo. Včeraj se je pa zvedrilo in tudi njihovi obrazi so postali nasmejani, kajti snega je ostalo še dovolj, namreč čez 90 cm uležanega sreža.

V okolici Radovljice je doslej izpeljanih 45 km smučarskega tira, kar bo služilo za 15 kilometrski hitrostni tek, za štiri proge po 10 km za štafeto tekmovalanje in za 5 km dolgi mladčevski tek. Vse to bo izpeljano v bližini okolici Radovljice. Toda te priprave niso edine, kajti na drugem kraju, namreč v Kropi, je prav tako vse živahno. Tam pripravljajo skakalnico s tako vestnostjo, kot je to le v Kropi navada. Hočejo jo namreč tako urediti, da bo kakor spolitirana miza. Pa to ni iz gole ničemurnosti, ampak delajo to zato, da bo dosedanji rekord skakalnice ob tej priliki zopet porušen.

Zakaj se je smučarski odsek ZFO odločil letošnje prvenstvo v nordijskih disciplinah izpeljati ravno v radovljiški okolici? Radovljica je namreč postavljena na tako členovita tla, da si boljših za smučarske teke ne moremo želeli. Pa še nekaj je važno. Gorski masiv Jelovce štiti ta predel Gorenjske pred za smučarje pogubnimi južnimi vetrovi, še posebej pa varuje s prostrano senco terišča neposredno pod njenim vznožjem V radovljiški okolici je še vsa pokrajina bela — pokrita s precej debelo snežno plastjo; dočim je n. pr. Ljubljanska polje že več ali manj kopno.

Jutri bo na področjih med Brdom, obema Lipnicama, Kamno gorico, Mošnjami, Brezjami, Otokom, Vrhnjami, Selcami, Hrašami in Lescami kar mrgolelo tekmovalcev, ko si bodo predajali štafete in tekli križem po zankah, katere so izpeljane po naštetih področjih.

Izgleda, da bo ta prireditev za to sezono menda zadnje veliko srečanje smučarjev ZFO in ravno zato vsi fantje smučarji: Danes in jutri zbor v Radovljici oziroma v Kropi.

Telovadna akademija FO in DK na Jesenicah

Jeseniški fantovski odsek in deklški krožek priredita jutri ob obeh zvečer v Krekovem domu zanimivo telovadno akademijo, pri kateri se nam predstavijo fantje in dekleta z raznimi gimnastičnimi, simboličnimi in orodnimi vajami. Spored bo zelo bogat in pester, saj obsega dvanajst lepih in zanimivih točk. Zlasti bodo ugajale orodne vaje, saj ima jeseniški odsek v svoji sredi mednarodne tekmovalce in celo večkratnega prvaka ZFO brata Natlačenca. Kdor hoče preživeti jutri lep večer, naj si ogleda nastop naših fantov in deklet.

Po slovenski domovini

Novo mesto

Iz seje okrajnega prehranjevalnega odbora. Za mesec februar je bilo iz zaloge v mlinu tvrdirke Germ oddanih poedinim občinam 17.000 kg moke. Ker nekatere občine radi nepravčasno mletja niso dobile dovolj moke na razpolago in radi tega niso mogli konsumirati uporabiti kart, je bilo sklenjeno, da se sporoči PREVODU v Ljubljano, da iz našega okraja ne bo moglo pravočasno, t. j. do 15. t. m. dostaviti vseh nakaznic, iz katerih bi bilo razvidno, koliko znaša dejanska potreba po moki. Sklenilo se je opozoriti občinske odbore, da v okviru zaloga, ki odpa- dejo na njih, oddajo karte. Trgovine in pekarnice bodo dobile le toliko moke, kolikor bodo predložile občinskemu preiskovalnemu uradu odrezkov za mo- ko in kruh. Občine pa seveda toliko, kolikor bodo predložile PREVODU nakaznic. Sklenjeno je nade- lje bilo, da predsednik okrajnega odbora in kmet. referat izvršila revizije pri občinskih prehranje- valnih odborih, kar se tiče njihovega poslovanja. Proti vsakomur, ki je podal lažno prijavo, se bo postopalo strogo po zakonu. Nadalje je bilo sklenje- no, da se stavi PREVODU v Ljubljano predlog gle- de spremembe za razdeljevanje nakaznic. Ker je okrajni preiskovalni odbor dobil pravico do pri- silnega odkupa pšenice po oblasno določenih cenah, se bo odbor te pravice poslužil, v kolikor bo to po- trebno in na ta način kupljeno pšenicu ozir. soršico razdelil po občinah na kupec prapadejočih kvot. Na- dalje se je na seji razdelila moka za luksuzno pecivo Zdrženje obrtnikov v Novem mestu je stavilo to- zadevno svoj predlog, ki pa je bil omejen samo na Novo mesto. Odbor je sklenil, da se moka dodeli tudi občini Žužemberk in Trebnje. Odbor se je na-

Trebnje

Nakaznice za kruh in moko za mesec februar se bodo delile v torek 18. t. m. in petek 21. t. m. v občinski posvetovalnici v Trebnjem od 8 do 12 ure dopoldne in od 2 do 6 ure popoldne. Druge dneve se nakaznice ne dobijo. Po nakaznici naj pri- dejo samo oni, ki so izpolnili prijavnice. Potrošniki se opozarjajo, da se držijo točno vrstnega reda in da se povsem disciplinirani. Za vsako karto je treba plačati 25 para.

Skrb za večjo proizvodnjo hrane. Težke raz- mere, ki v njej živimo, nas silijo, da storimo vse in uporabimo vsa sredstva, ki so nam na razpolago in ki bi z njimi mogli zvišati našo domačo proizvodnjo hrane. Zato oblastva poziva vse kmetovalce, da svojo zemljo obdelajo v polnem obsegu. Niti naj- manjši kosček zemlje ne sme ostati prazen in neo- delan. Ako pri kateri hiši manjka delovnih moči, naj se organizira od strani sosedov pomoč tako v vpre- žni zivini kakor tudi v človeški delovni sili. Zlasti je treba pritegniti k poljskemu delu vse brezposelne v občini in one, ki jim manjka zasluzka. Seveda je treba poljske delavce njihovemu delu primerno pla- čati in vsako izkoriščanje prepričati.

Razglas o zadevi določil zakona o gozdovih in naredb kralj. banske uprave v Ljubljani, tako glede čuvanja in zaščite gozdov, za njih pomladitev in uko- riščanje, je razglašen na občinski razglašen deskli. Na prednji razglas se zlasti opozarjajo posestniki gozdov, kupci lesa in podjetniki sečenj, ki so soodgovorni za vse prestopke.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javlja izid žrebanja dne 14. februarja

V. razreda 41. kola:

100.000 din št.	50997, 60518,
80.000 din št.	33794, 96182,
60.000 din št.	39225, 73516,
50.000 din št.	87836,
40.000 din št.	53081,
30.000 din št.	8399, 36377,
20.000 din št.	17613, 49691, 65838, 78737,
16.000 din št.	26904, 47613, 75180, 97492,
12.000 din št.	21772, 34103,
10.000 din št.	3725, 8002, 17127, 42677, 48737,
	36731, 76550, 78131, 83543, 92345,
8.000 din št.	666, 1250, 2077, 18173, 22698,
	26528, 27354, 33863, 34702, 36185,
	39369, 50338, 54288, 56692, 60423,
	68261, 72680, 73254, 85698, 90724,
	92281, 96958,
6.000 din št.	2490, 3742, 10386, 10590, 11746,
	12846, 13504, 22818, 30588, 31800,
	36123, 42225, 47963, 59917, 63686,
	67249, 81342, 83784, 86327, 86621,
	94445, 97297,
5.000 din št.	5217, 8504, 22711, 36276, 42763,
	46243, 53676, 54952, 61155, 63144,
	68364, 71877, 72324, 87145, 92708,
	93585, 93613, 95683, 98190,
4.000 din št.	216, 1965, 4909, 6354, 7279,
	8386, 13799, 19043, 19373, 21402,
	30514, 32337, 32754, 34773, 35187,
	36666, 37431, 37592, 38826, 44630,
	46967, 48155, 57131, 60533, 66453,
	68492, 70122, 78935, 94328, 83778,
	85547, 87586, 87850, 94545.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po 1000 din.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, ev. pomota ni izključena.

Prihodnje žrebanje bo danes, 15. februarja. Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče«, naj srečke takoj predložijo v izplačilo. Novim naročnikom so srečke še na razpolago.

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

Nato vzame še nekaj papirjev iz Dornovega žepa in jih da v svojega. Uro in verižico mu je pustil, vse tisto pa, kar bi Mihael lahko uporabil kot orožje, tudi majhen nožek, je odnesel seboj. Ko je bil s tem gotov, dene svojemu jetniku na roke okove, zamrmra nekaj zadovoljno in se na- smehne svojemu delu. Potem se vrne v hišo, vz- me škaflijo keksov in vrh z vodo ter oboje odnese v klet in postavi poleg Dornove postelje.

»Lahko ste se dali prevariti,« reče obrnjen proti človeku, ki je nepremično ležal: »zadeva pa je še bolj enostavna, ker vi ne zavzemate nobe- nega službenega položaja in imate le nekaj pri- jateljcev, ki bi se mogli brigati za vas in policijo obvestiti o vašem izginotju. No in če bi policija tudi bila alarmirana, kje pa bi začela z iska- njem?»

Zopet je zaklenil vrata, stopil preko dvori- šča in skozi ograjna vrata in se razgledal. Dorn je moral neke v bližini pustiti svoje vozilo, a av- to, ki stoji kar tako pod milim nebom, lahko pri- tegne nase pozornost policije. In morda niti ni prišel sam. A čeprav je doktor natančno preiskal vsok okoli, ni mogel ničesar najti in se je vrnil utrujen domov.

Toda enega si je bil svest: nikoli več ga ne bo misel na Mihaela Dorna plašila kakor pošast le- pih sanj o njegovi bodočnosti.

Dr. Tappeti je triumfal!

XXIX.

»Draga moja Miss Smith!

Poskušal sem že obvestiti svojega pomoč- nika Johna Willsa. Morda je tudi prejel moje

pismo, možno pa je tudi, da mu zaradi ka- kega nesrečnega slučaja moje sporočilo ni prišlo v roko. Zelo vam bom hvaležen, če ga osebno poiščete in mu daste prilženo pismo, ki vsebuje točen prepis vseh navodil, ki sem mu jih bil poslal. Upam, da sem že našel bi- vališče Miss Reddle in da vam bom lahko že jutri postal nadaljen vesti. Toda tukaj imam opravka s človekom, ki je izredno pre- meten. Miss Reddle se nahaja na Gallows- farmi v bližini Whiteomba. Ako ne dobite te- kom jutrišnjega dneva od mene nobene brzo- javke, potem sem morda še tukaj — proti svoji volji — ujet. Vse možnosti sem pre- mislil, toda kljub temu se vendar lahko zgo- di, da sem kaj pozabil ali pa lahko nastopijo nepredvideni dogodki. Ali mi hočete prosim, napraviti uslugo in ostati ves dan v svojem stanovanju v Charlotte Streetu? Najboljše bi bilo, če bi prosili Mr. Shaddlesa, naj vam da en dan dopusta. Če bo treba, mu poka- žite to pismo. Moje ime mu je znano; spoznal sem se z njim pred nekaj leti.

Z najlepšim pozdravom

Besede: »Če bo treba, mu pokažite to pismo,« so bile debelo podčrtane.

To pismo ji je prinesel brzi poštni sel. Poštni žig je nosil ime nekega mesta v okraju Somers- shire. Lizy Smith ga je trikrat prebrala. Naj- prejši je morala razpoznati črke, potem je razbrala vsebino, tretjič pa ga je že z zadovoljstvom pre- čitala, ker je začutila, da je postala važna oseba. Sama pri sebi se je, seveda, smejala Mihaelovi misli, da ji bo njen stari strogi šef dal dopust sa- mo zato, ker se je nekoč spoznal z Mr. Dornom. Starec je gotovo že zdavnaj pozabil nanj in ne bo pod nobenim pogojem dovolil, da ne bi prišla ves dan na delo.

Vest pa je bila tudi preveč zanimiva, da bi jo mogla Lizy zadržati zase. Vzela je pismo in

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(289) Toda Mihčeva dobrosrčnost ne pozna nobenih meja; kajti celo za tega zločinca se je potegnil in prosil župana, naj mu ga izroči, da ga bo že sam kaznoval. Kaj je ho- tel župan? Mihcu pač ni mogel odreči nobene prošnje, saj druge- ga plačila tako ni sprejel. Tako je Mihce sklenil vzeti »čarovnika« s seboj, saj je bil njegov rojak, toda brez vsake trohice zlata. To naj bo kazni!

(290) Sedaj šele povedo Mihcu, da je nemogoče priti iz te dežele, če enkrat prideš vanjo. Obdajajo jo namreč močni magnetični toko- vi. Mihce seveda ni razumel, za- kaj bi mu to oviralo povratek; sklenil pa se je vsekakor vrniti, in sicer z letalom.

V Nici je bil ukraden nakit, vreden 2 milijona

Šestinsosedesetletna vdova Neža Brugsch je opazila, da je bilo vdrtjo v njeno stanovanje in da je bil ukraden dva milijona vreden nakit, ki je bil skrit v sobi, kjer ni nihče stanoval. Med ukrade- nimi stvarmi sta bila tudi dva kovčka zlata, ki ju je pred tridesetimi leti dobila v poklon, in sicer enega od siamskega kralja, drugega pa od ruskega carja Nikolaja II. Nekaj dni pozneje je opazila, da so ji vlomilci odnesli tudi vrednostne papirje v vrednosti 200.000 frankov.

Poškodovana okna Canterburyjske katedrale

Bomba je poškodovala del okna v Canterburyjski katedrali, ki je imela poslikana stekla iz 12., 13., 14. in 15. stoletja. Ta stekla pa so že prej spravili na varno, tako da so poškodovana le ste- klena dela iz 19. stoletja, in sicer so to po večini dela umetnika Austina.

POMLAD PRIHAJA!

POSVETITE VEO POZORNOSTI VA- SI NEGI LICA. DA PREPRICATE PREZGOVNO STARANJE

Salva

RASTLINSKA PARMA KOPEL ZA NEGO LICA

Dobi se v vseh trgovinah te stroka

S slonom je šel k vojakom

Neki mladi farmer iz Georgije v USA je bil poklican k vojakom. Na svoji kmetiji je imel udomačenega slona, ki mu je pomagal opravljati poljska dela. Ko je moral k vojakom, ga je hotel komu prepustiti, pa ga nihče ni maral. Odločil se je, da bo vzel slona kar s seboj v voja- šnico. Toda tudi v vojašnici niso vedeli kaj početi z njegovim dobrim slonom. Nazadnje ga je dal v nek zoološki vrt, kjer ga čaka, da bo prišel od vojakov.

Prosjač (nekomu, ki mu ni nič dal): »Tisoč- krat vam hvala!»

»Zakaj pa se mi zahvaljujete, saj niste nič- sar dobili?»

Prosjač: »Nočem, da bi ljudje vedeli, da ste tako umazani.«

SPALNI KANAPE

Dekoracija. Montiranje zastorovi

Franc Jager

tapetništvo Ljubljana Sv. Petra cesta 17 Telefon 20-42

Zaloga najmodernejših Couch-zof, otoman, vseh vrst foteljev in žimnic. V zalogi vedno žima, gradl za modroce ter blago za prevleko pohištva.

Konkurenčne cene! Solidna izdelava!

RUSKI ČAJ

nadomešča popol- noma in poceni čaj „Jugobilje“ B.B.1.

Dobiva se povsod. Na zahtevo pošlje brez- plačen vzorec.

„JUGOBILJE“, veletrgovina

Beograd, Ivankovačka ulica 25

Iščemo rajonskega zastopnika.

Mici Logar

Truplo drage pokojnice bo v ne- deljo, 16. t. m. ob pol 4 popoldne blagoslovljeno pred hišo zalosti v Kranju, Jezerska cesta 20, nato pre- peljano na pokopališča v Staro Loko pri Skofji Loki, kjer bo položeno k počitku ob 4 popoldne.

Prosimo tihega sozolja.

Kranj, dne 14. februarja 1941.

Tilka Logar, sestra.

pismo, možno pa je tudi, da mu zaradi ka- kega nesrečnega slučaja moje sporočilo ni prišlo v roko. Zelo vam bom hvaležen, če ga osebno poiščete in mu daste prilženo pismo, ki vsebuje točen prepis vseh navodil, ki sem mu jih bil poslal. Upam, da sem že našel bi- vališče Miss Reddle in da vam bom lahko že jutri postal nadaljen vesti. Toda tukaj imam opravka s človekom, ki je izredno pre- meten. Miss Reddle se nahaja na Gallows- farmi v bližini Whiteomba. Ako ne dobite te- kom jutrišnjega dneva od mene nobene brzo- javke, potem sem morda še tukaj — proti svoji volji — ujet. Vse možnosti sem pre- mislil, toda kljub temu se vendar lahko zgo- di, da sem kaj pozabil ali pa lahko nastopijo nepredvideni dogodki. Ali mi hočete prosim, napraviti uslugo in ostati ves dan v svojem stanovanju v Charlotte Streetu? Najboljše bi bilo, če bi prosili Mr. Shaddlesa, naj vam da en dan dopusta. Če bo treba, mu poka- žite to pismo. Moje ime mu je znano; spoznal sem se z njim pred nekaj leti.

Z najlepšim pozdravom

Besede: »Če bo treba, mu pokažite to pismo,« so bile debelo podčrtane.

To pismo ji je prinesel brzi poštni sel. Poštni žig je nosil ime nekega mesta v okraju Somers- shire. Lizy Smith ga je trikrat prebrala. Naj- prejši je morala razpoznati črke, potem je razbrala vsebino, tretjič pa ga je že z zadovoljstvom pre- čitala, ker je začutila, da je postala važna oseba. Sama pri sebi se je, seveda, smejala Mihaelovi misli, da ji bo njen stari strogi šef dal dopust sa- mo zato, ker se je nekoč spoznal z Mr. Dornom. Starec je gotovo že zdavnaj pozabil nanj in ne bo pod nobenim pogojem dovolil, da ne bi prišla ves dan na delo.

Vest pa je bila tudi preveč zanimiva, da bi jo mogla Lizy zadržati zase. Vzela je pismo in

odhitela doli k Mr. Mackenzieju. Ko je vstopila, je bil starec ravno zaposlen z napenjanjem nove strune na svojo violino.

»Snoči sem se nekako vzdrla,« reče Lizy vlnudno. »Vedno vas čujem, kako brez prestanka uglašate svojo violino.«

»Saj je nisem uglaševal,« odgovori stari Mackenzie. »Ah, da. . . igral sem klasično glasbo, vi pa imate morebiti to za uglaševanje violine, ker niste vajeni tega. Bil je odlomek iz »Sam- sona in Dalile«. Prekrasno delo!»

Spustil je naočnike, ki jih je bil dvignil na čelo, zopet doli na nos in vzel pismo iz njene roke.

»Ali naj to prečitam?« vpraša starec in ko je ona pritrdila, je začel po zlogih brati nejasni Dornov rokopolis.

»Zdi se, da so to zelo dobre vesti. Ali se bo Miss Reddle vrnila že drevi?«

Lizy nestrno vzdihne.

»Odkod pa naj jaz to vem, da se bom ravno drevi vrnila?« Bila je nejevoljna, ker pismo nanj ni napravilo takega vtisa, kakor na njo.

»Mogoče se sploh ne bo nikoli vrnil! Kaj vi ne razumete nič drugega razen igranja na violino, Mr. Mackenzie? Lizy je vendar v rokah onega strašnega človeka na Gallows-farmi. Vsa stvar zavisi sedaj samo od mene. Mike zelo dobro po- zna človeške narave in kadar se zaplete v kak težek položaj, potem seveda išče pomoči pri Eli- zabethi Smith. Ta človek pozna ljudi.«

»Naravno,« je zamrmral Mr. Mackenzie.

»Zdaj je samo vprašanje,« se zamisli Lizy in nagubala čelo, »ali najprvo poiščem tega Willsa, ali naj grem k Mr. Shaddlesu?«

»Jaz bi se na vašem mestu telefonsko obrnil na stanovanje Mr. Dorna,« odgovori starec in Lizy se začudi, da ni njej sami padla na misel ta pre- проста rešitev.

Med potjo v svoj urad se je ustavila pri prvi javni telefonski govornici in poklicala Mihaelovo številko. Po dolgem čakanju je dobila iz telefon-

ske centrale odgovor, da se poklicana številka ne javlja. Vest, ki ji je bila zjutraj prejela, so ji izredno laskale in velika odgovornost ji je da- jala prijeten občutek, da ona sama osebno stoji v zvezi z velikim dogodkom. Kljub temu je z velikim strahom pričakovala razgovora s starim Shaddlesom. Da bi ji on dal en dan dopusta, jo bilo čisto neverjetno. Mnogo bolj je bilo verjetno, da ji bo s svojim koščenim prstom pokazal vrata in jo vrget iz svoje pisarne. Pa če tudi bi morala žrtvovati svoje nameščenje, je bila odločena, da bo pomagala, kjer bo njena pomoč potrebna. Kaj pa bi pra- za prav morala delati in na kakšen način naj bi pomagala Mihaelu, o tem si ni belila glave.

Preden je prišla do urada, je skovala tri raz- lične izgovore, toda te tri pretveze žal niso bile v nobenem medsebojnem odnosu. Na vso srečo sta ji bila pozneje potrebna le dva izgovora.

Ko je vstopila, je Mr. Shaddles že sedel v svojem uradu. On je redno prihajal prvi in zad- nji odhajal iz pisarne. Niti ni odložila klobuka, ampak takoj potrkala na steklena vrata, in ko je zaslišala njegov neprijazen »noter«, je skoraj od- stopila od svoje namere prositi ga za dopust. Po- gledal jo je izpod čela, ko je vstopila, in takoj opazil, da je še v klobuku in plašču.

»No, kaj je? Zakaj ne delate? Zamudili ste pet minut.«

Lizy položi roko na mizo in začne govoriti na svoj najslajši in najvljudnejši način.

»Zelo mi je žal, Mr. Shaddles, da vas nad- dlegujem, a rada bi vas prosila, da mi daste pro- sto zaradi smrtnega slučaja v družini.«

»Kdo vam je umrl?« zamrmra šef.

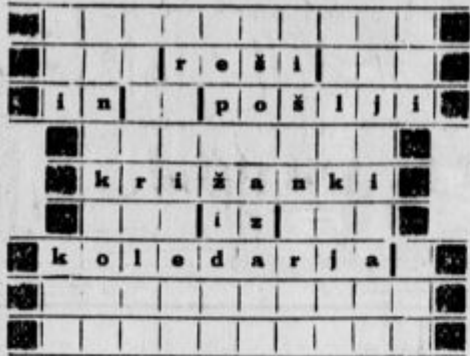
»Teta,« reče ona skrušeno. »Materina sestra.«

»Tete niso nobeni bližnji sorodniki,« odvrne on ji ji pokaže vrata. »Niti ujeti ne prihajajo v poštev. Danes nikakor ne morem ostati brez vas. Zakaj, pri vragu, sploh morate vedno hoditi na vsak pogreb?«

Nagradna križanka

Turške, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izročijo svoja naročila en teden po prej v upravo »Slovenca«.

Rešitev križanke je treba poslati v upravo »Slovenca« pod značko »Križanka« do četrtega prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Sestavi križanko! Dobljene besede omeji z debelejšimi črtami. Najboljše sestavljene dobe nagrade kot običajno.

Rešitev sobotne križanke:

Kino Union-Celje

Vodravno: 1. Margareta proti trem (odlična družabna komedija na sporedu Kina Union — Celje 16. Kor 17. Sedej 18. Ion 20. Iva 21. Ud 22. Voda 23. Hans 24. Orkan 26. Anton 27. Theo Lingen (v glavni vlogi v filmu pod 1. vodrav.) 30. Panama 33. Porod 35. Eko 36. Renan 39. Mola 41. Donavski ladjarji (film na sporedu v Kinu Union — Celje).

Navpično: 2. Ako 3. Rod 4. Gr 5. Real 6. Edn. 7. Tesno 8. Aj 9. Pire 10. Rok 11. Ti 12. Ivan 13. Tana 14. Rut 15. do 7. Shod 19. Napad 24. Ogri 25. Nanj 27. Tod 28. Eon 29. Iks 31. Maj 32. Ali 34. Ro 35. Ev 37. El 38. Na 39. Ma 40. Or.

Izrečani reševalci sobotne križanke:

Izrečanci bodo dobivali skozi en mesec »Slovenca« brezplačno:

Črne Milena, akad., Zg. Kašelj 52, p. D. M. Polje.

Rabuza Tone, Ljubljana, Borštnikov trg 1.

Kenda Marija, posestnica, Mirna na Dol.

Dr. Lininger Ivan, Ljubljana, Vidovdanska 9.

Opozorjamo reševalce, da lahko oddajo rešitve po naših podružnicah po Sloveniji. Poslane po pošti kot tiskovina pa se morajo frankirati s 50 par.

Prodamo

Najugodnejši nakup moskih oblačil nudim Presker, Sv. Petra 6, 14 Ljubljana

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen, proda Jurkovič, Rožna dolina, Predjamska 42.

Službe

Istejo:

Gospodična

sposobna samostojnega vodstva trgovine, želi nastopiti službo s 15. febr. ali 1. marcem. Gre tudi v boljše mlekarstvo ali kaj silnega. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 1826. (a)

Denar

20 obveznic vojne škode (Ratna šteta), po tečaju, kupim. Ponuditi: Krzno Krašnja, Frančiškanska 1

30.000 din posojila

potrebujem. Vknjižba na prvo mesto na posestvo. Obresti ustno po dogovoru. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »30.000 din« št. 2119.

Mali oglasi

Zasluzek

Domžalci!

Ze vpeljana zastopstvo nudi velika domača zavarovalnica. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Dober dohodek« 2100.

Službe

Dobe:

Hlapca

h konjem in za kmečka dela sprejem na posestvo na Dolenjskem. Plača dobra. Oferte z navedbo službe poslati v upravo »Slov.« pod »Stalno mesto« št. 2072.

Kmečko služkinjo

ki zna moztiti in je vajena živine, sprejem proti dobri plači in oskrbi na posestvo na Dolenjskem. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Dobra služba« 2071.

Prvovrstna natakariča

čedne zunanosti, ne pre-stara, katera je zmožna samostojno voditi dobro lidočo restavracijo — se sprejme. Znanje nemščine je predpogo. Nastop službe čimprej. Ponudbe poslati v upravo »Slov.« pod šifro »Gorenjsko« št. 2020.

Vrtnarja

zakonca, s prakco, posebno za zelenjavo, vrtnice, iščem za manjše posestvo. Zena mora biti dobra gospodinja in znati opravljati tudi dela pri kravah itd. Reflektiram samo na trezne, pošene in zanesljive ljudi. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »H. R.« 2141.

Namakanje perila olajša pranje!

To se občuti, če se vzame za namakanje Ženska hvala. Med namakanjem bo namreč večina madežev izginila iz perila. Ostala nesnaga se z majhno porabo mila in brez truda izpere.

ŽENSKA HVALA

dobro namočeno, napol oprano

Kupimo

VSakovrstno

ZLATO

SREBRO PLATINO

BRILJANTE

SHRABOČERJE DUBNI

BISEK T.D. STADINSKI

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIM CENAM

STARA TYRKA

JOS. EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLOH

Plahto

za pokrivanje pohištva 7 x 5, kupim. — Andrej Kregar, Št. Vid nad Lj.

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Frančiškanska ulica 3

Bukove hlode

za takojšnjo dobavo, kupujemo za izvoz. Ponudbe na Kmetijsko družbo, skladišče, Maribor.

Posestva

»REALITETA«

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je eno v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Dva stavbna prostora

prav lepa, napredaj ob glavni cesti Brežice-kolodvor. Št. Lenart 25.

Parcela

za zidanje, z opeko na mestu ali brez, napredaj v Stepanji vasi, pri glavni cesti. Vprašati: Kapiteljska ulica 3, gostilna.

Razno

Gumnice, gumbe, plise, monogrami, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union

Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Zahtevajte povsod »Slovenca«

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE LJUBLJANA

n a z n a n j a

da je odprla v Kranju, Prešernova ulica 9, v dosedanjih prostorih Mestne hranilnice svojo

PODRUŽNICO KRANJ

ki bo vršila in posredovala vse denarne posle

Za vse vloge podružnice in tudi za vse vloge Mestne hranilnice v Kranju, ki jo podružnica likvidira, tamči dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo

Od Morave do Save,
od Donave do Drave
proti kašlju vzemi

Karamele Rave

Zavitki Din 5.— V apotekah

UPRAVI

ZAVODA

ČAČAK

so potrebni:

1 dipl. inženir elektrotehnične stroke

1 dipl. tehničar elektrotehnične stroke

1 dipl. tehničar strojne stroke

Kandidati, kateri reflektirajo za sprejem, morajo najkasneje do 25. februarja 1941 predložiti zavodu taksirano prošnjo, diplomu in navstveno spričevalo. T Br. 2018/41.

Sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša dobra mati, stara mati, sestra in teta, gospa

Marija Vrečar

vдова po policijskem kontrolnem nadzorniku

po daljši bolezni, v starosti 81 let, previdena s tolažili sv. vere, Bogu vdano dne 13. februarja za vedno zatisnila svoje blage oči.

Pogreb nepozabne pokojnice bo danes, dne 15. februarja ob 16 iz hiše žalosti, Predjamska ulica 22, na pokopališče na Viču.

V Ljubljani, dne 13. februarja 1941.

Vrečar Tone, Lojze, Maks.

V visoki starosti 85 let se je 13. t. m. za vedno poslovil od nas, naš dobri oče, gospod

Matija Rutar

odvetnik in apelacijski svetnik v. p.

Dragęga pokojnika so položili k večnemu počitku 14. t. m. v Gorici. To sporočamo v neizmerni boli vsem prijateljem ter prosimo tihega sožalja.

Dr. Rudi Rutar, Beograd, sin
Fani Pazdera, Zagreb, hči
za rodbine: Rutar, Pazdera in Caharija